

WARUNKI ZAKŁADANIA I PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

POLSKA AGENCJA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
POLISH AGENCY FOR ENTERPRISE DEVELOPMENT

Publikacja sfinansowana ze środków
Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości

POLSKA AGENCJA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
POLISH AGENCY FOR ENTERPRISE DEVELOPMENT

Publikacja pod redakcją
Marty Cisek-Babiarz i Marcina Dratha
Centrum Euro Info PL-410 w Rzeszowie
przy Stowarzyszeniu Promocji Przedsiębiorczości

Autorzy:

Janusz Baczewski, Marta Groń, Dorota Isajuk, Grzegorz Karpiuk,
Agnieszka Morawska, Piotr Olichwer, Natalia Froń, Adam Tittinger

© *Copyright by Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości*

ISBN 83-86634-37-5

Wydanie I
Nakład 2500 egzemplarzy

Skład i druk:
MITEL
35-205 Rzeszów, ul. Warszawska 5/7, tel./fax (0-17) 852-13-62

Spis treści

Wprowadzenie	5
Podstawowe zasady funkcjonowania Jednolitego Rynku Wewnętrznego Unii Europejskiej	6
Rynek wewnętrzny w świetle prawa wspólnotowego	6
Zasada swobodnego przepływu towarów	7
Swobodny przepływ osób, w tym pracowników	7
Swoboda prowadzenia działalności gospodarczej	8
Swobodny przepływ usług	9
Swobodny przepływ kapitału i płatności	9
Postanowienia Układu Stowarzyszeniowego – wynikające zobowiązania i ułatwienia	10
Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej – przegląd prawa państw UE	13
Austria	15
Belgia	26
Dania	35
Finlandia	46
Francja	57
Grecja	66
Hiszpania	72
Holandia	83
Irlandia	91
Luksemburg	99
Niemcy	106

Portugalia	116
Szwecja	127
Wielka Brytania	134
Włochy	151
Wejście Polski do UE – znaczenie dla polskich firm	159
Instytucje pierwszego kontaktu	161
Centra Euro Info	164
Bibliografia	166

Wprowadzenie

Niniejszy informator został przygotowany z myślą o osobach i przedsiębiorstwach przygotowujących się do aktywnego udziału we Wspólnym Rynku Unii Europejskiej. W okresie przygotowywania naszego kraju do zostania członkiem zjednoczonej Europy niezwykle ważne jest właściwe przygotowanie się do nowej sytuacji, jaka zaistnieje w najbliższych latach. W informatorze zawarte zostały podstawowe informacje dotyczące europejskiego systemu prawnego ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorców i zasad obowiązujących na Jednolitym Rynku Unii Europejskiej. Prezentacja poszczególnych krajów przybliży korzystającym z informatora sytuację prawną w zakresie rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej w poszczególnych krajach członkowskich UE. Pomimo istnienia jednolitych zasad prawnych na szczeblu unijnym, każde z państw członkowskich ma pewien zakres swobody w tworzeniu prawa na poziomie krajowym. Dlatego niezwykle ważne jest posiadanie informacji na temat poszczególnych krajów i obowiązujących regulacji prawnych, co pozwoli na rozeznanie sytuacji prawnej w wybranym kraju.

Informator prezentuje dostępne formy prawne prowadzenia firmy, przedstawia obowiązujące podatki tak związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, jak też podatki płacone przez osoby fizyczne.

W informatorze przedsiębiorca znajdzie adresy instytucji i organizacji, do których może skierować swoje zapytanie dotyczące możliwości wejścia na konkretny rynek i właściwego przygotowania się do założenia tam firmy.

W ostatniej części informatora znajdują się adresy placówek dyplomatycznych krajów UE w Polsce oraz adresy polskiej sieci Euro Info Centres, która pomaga polskim przedsiębiorcom w przygotowaniu się do zaistnienia na rynku wspólnotowym.

Podstawowe zasady funkcjonowania Jednolitego Rynku Wewnętrznego Unii Europejskiej

Rynek wewnętrzny w świetle prawa wspólnotowego

Jednolity Akt Europejski (1987 rok) wprowadził do Traktatu o WE (art. 8A – obecnie 7A) pojęcie rynku wewnętrznego. Art. 7A, ust. 2 mówi: „Rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, na którym zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu, zostaje zapewniony swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitałów”¹.

Zgodnie z postanowieniami Traktatu o Wspólnotach Europejskich, rynek wewnętrzny obejmuje następujące zasady:

- swobodny przepływ towarów (art. 9–37)
- swobodny przepływ osób, w tym pracowników (art. 48–51)
- swoboda prowadzenia działalności gospodarczej (art. 52–58),
- swobodny przepływ usług (art. 59–66),
- swobodny przepływ kapitału i płatności.

Urzeczywistnianie rynku wewnętrznego odbywa się poprzez:

- *integrację negatywną* – znoszenie barier taryfowych (celnych) i pozataryfowych (ilościowych, jakościowych), znoszenie nakazów poddania się kontroli (sanitarnej, fitosanitarnej, granicznej); zniesienie kontyngentowania i licencjonowania,
- *integrację pozytywną* – polegającą na dostosowaniu porządków prawnych poszczególnych państw do regulacji wspólnotowych, bądź zastąpienie ich przepisami wspólnotowymi.

¹ TWE, cz. I – art. 14 (ex. 7A) §2

Zasada swobodnego przepływu towarów

Zasada swobodnego przepływu towarów według art. 9 § 2 Traktatu WE oznacza, że towary pochodzące ze Wspólnoty lub legalnie na jej rynek dopuszczone mogą swobodnie krążyć po wspólnotowym terytorium celnym. Co prawda prawodawstwo wspólnotowe nie definiuje pojęcia towaru, ale z pomocą przychodzi orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości. Trybunał Sprawiedliwości zdefiniował towar jako produkt, którego wartość można wyrazić w pieniądzu i jako taki może być przedmiotem transakcji handlowych.

Jeśli zaś chodzi o określenie pochodzenia towaru, uznaje się, że towar ma pochodzenie danego państwa, o ile jest całkowicie produkowany lub wydobywany w tym państwie. Jeśli towar jest produkowany przez dwa lub więcej państw, to ma pochodzenie tego z nich, w którym nastąpiła ostatnia zasadnicza, gospodarczo uzasadniona obróbka lub przetworzenie, dokonane w działającym w tym celu przedsiębiorstwie, które doprowadziło do wyprodukowania nowego produktu lub stanowiło istotny etap w jego produkcji, chyba że ustalono lub istnieje uzasadnione podejrzenie, iż obróbka lub przetworzenie służyły obejściu prawa wspólnotowego. Pochodzenie towaru może być potwierdzone na pisemny wniosek strony w świadectwie pochodzenia.

Art. 9 § 1 TWE określa, że Wspólnota opiera się na unii celnej, która wnosi zakaz nakładania ceł w obrocie towarami między państwami członkowskimi oraz wprowadza wspólną taryfę celną w stosunku do państw trzecich. Eliminacja ceł wewnątrz państw członkowskich oraz ustanawianie wspólnej taryfy celnej odbywało się etapami. Za datę stworzenia unii celnej przyjmuje się 1 VII 1968 r.

Ustanowienie unii celnej oznaczało dla państw członkowskich:

- powszechny zakaz ustanawiania ceł i opłat równoważnych,
- stworzenie wspólnej zewnętrznej taryfy celnej (z uwzględnieniem zobowiązań zawartych w ramach GATT).

Swobodny przepływ osób, w tym pracowników

Zgodnie z postanowieniami TWE, zagraniczny pracownik ma prawo:

- do pobytu w kraju zatrudniającym,
- do traktowania na równi z miejscowymi pracownikami co do warunków pracy (w tym dostęp do zatrudnienia).

Prawa osób i pracowników zagwarantowane są w pochodnych aktach prawnych Wspólnoty dotyczących:

- Rozporządzenie Rady nr 1612/68/EWG – o swobodzie poruszania się pracowników we Wspólnocie (dostęp do zatrudnienia, równe traktowanie, swoboda poruszania się),
- Dyrektywa 642/71/EWG – definiuje pojęcie porządku, bezpieczeństwa i zdrowia publicznego,
- Dyrektywa 683/60/EWG zniesienie ograniczeń podróży i pobyto- wych wobec pracowników i ich rodzin w obrębie Wspólnoty,
- Rozporządzenie Rady 1251/70/EWG zabezpiecza prawo pracownika do pozostania na terenie państwa gospodarza po zakończeniu zatrudnienia,
- Rozporządzenie Rady 1408/71/EWG – zabezpieczenie społeczne pracowników, osób pracujących na własny rachunek i ich rodzin.

Obywatele Unii Europejskiej korzystają z prawa do swobodnego poruszania się na terytorium Wspólnoty, które w szczególności oznacza:

- prawo do wyjazdu z kraju ojczystego,
- prawo do wjazdu i pobytu na terenie państwa przyjmującego,
- prawo równego traktowania w dostępie do zatrudnienia i wykonywania pracy,
- przywileje socjalne i ulgi podatkowe.

Swoboda prowadzenia działalności gospodarczej

Prowadzenie działalności gospodarczej w ujęciu prawa Unii Europejskiej oznacza podjęcie i prowadzenie samodzielnej działalności zarobkowej w państwach członkowskich. Wyróżnia się działalność pierwotną i wtórną. Działalność wtórna polega na założeniu przedstawicielstwa, oddziału firmy już istniejącej na terytorium innego państwa członkowskiego.

Z prawem do swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej w krajach UE wiąże się zakaz dyskryminacji obywateli państw członkowskich. Tak więc obywatele UE nie mogą być pozbawieni następujących praw:

- prawa do zawierania umów o dzieło, najmu, dzierżawy i innych umów,
- prawa do składania ofert i uczestnictwa w zamówieniach publicznych,
- prawa do uzyskiwania koncesji i zezwoleń,
- prawa do nabywania, korzystania i dysponowania prawami oraz majątkiem ruchomym i nieruchomym.

Swobodny przepływ usług

Zakres tej swobody obejmuje te czynności, które zagwarantowane są w swobodzie prowadzenia działalności gospodarczej. Czynności te obejmują:

- podejmowanie i wykonywanie pracy na własny rachunek,
- zakładanie, prowadzenie przedsiębiorstw w tym spółek, agencji, filii.

Usługi traktowane są jako produkty niewidzialne i w ramach usługi następuje przekazanie know-how. Wyróżnia się następujące formy przepływu usług:

- czynna swoboda przepływu usług – usługodawca udaje się do usługobiorcy do innego państwa członkowskiego,
- bierna swoboda przepływu usług – usługobiorca udaje się do usługodawcy do innego państwa,
- usługa korespondencyjna – granicę przekracza sama usługa (np. audycja radiowa).

Swobodny przepływ kapitału i płatności

Swobodny przepływ kapitału oznacza jednostronne przeniesienie z jednego państwa członkowskiego do drugiego wartości stanowiącej pewien majątek (np. w formie papierów wartościowych, przyznanego kredytu).

Korzyści wynikające z tej swobody umożliwiają ułatwienia w zakresie:

- płatności za towary i usługi,
- przekazywania wynagrodzeń pracowników do ich krajów ojczystych,
- wypłat dywidend itp.

Istotne ułatwienie w zakresie swobody przepływu kapitału ma wprowadzenie wspólnej waluty euro na terytorium państw będących członkami Unii Walutowej.

Postanowienia Układu Stowarzyszeniowego – wynikające zobowiązania i ułatwienia

Polska przygotowuje się do udziału we wspólnym rynku w sposób zaawansowany od chwili podpisania Układu Stowarzyszeniowego (podpisany w 1991 roku, wszedł w życie w roku 1994). Układ Europejski stanowi, że Polska i Wspólnota Europejska zobowiązują się do stopniowego wprowadzania strefy wolnego handlu w okresie przejściowym, nie dłuższym niż 10 lat. Równocześnie z zawarciem Układu Europejskiego podpisana została Umowa Przejściowa, dzięki której realizacja postanowień układu rozpoczęła się już w 1992 roku. Wprowadzanie postanowień układu w życie sprawia, że obrót towarowy pomiędzy polskimi i unijnymi firmami odbywa się na zasadach zbliżonych do reguł obowiązujących we wspólnym rynku.

W Układzie Europejskim zawarte zostały szczegółowe regulacje dotyczące zasad obowiązujących wobec podmiotów zagranicznych rozpoczynających działalność gospodarczą na terytorium Polski i wobec podmiotów polskich zamierzających założyć i prowadzić firmę na terytorium Wspólnoty. Zasadniczym prawem, które zostało zagwarantowane w wymienionym dokumencie jest traktowanie podmiotów zagranicznych, zakładających i prowadzących działalność gospodarczą na takich samych prawach i zasadach jak podmioty krajowe. Układ Europejski wprowadza także definicje przedsiębiorstwa (art. 48) polskiego i przedsiębiorstwa wspólnotowego. Za przedsiębiorstwo polskie uważa się takie, które zostało założone zgodnie z regułami obowiązującymi w prawie polskim, posiada swoją siedzibę na terytorium Polski oraz prowadzi działalność na terytorium naszego kraju. Odpowiednio – za przedsiębiorstwo wspólnotowe uważa się takie, które zostało założone zgodnie z regulacjami wspólnotowymi, posiada siedzibę w jednym z krajów członkowskich UE i w tym kraju prowadzona jest działalność.

Wprowadzanie postanowień Układu Europejskiego spełnia swój zasadniczy cel, jakim jest wypracowanie wspólnych reguł prawnych, które będą ułatwiały proces integracji naszego kraju z UE.

Polska ze swojej strony poczyniła istotne zmiany dostosowawcze w obowiązującym systemie prawnym, przyjmując po części regulacje wspólnotowe. Ustawa z 19 listopada 1999 roku „Prawo działalności gospodarczej”, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2001 roku stanowi realizację postanowień Układu Europejskiego. Ustawa wprowadziła jako zasadę obowiązującą swobodę prowadzenia działalności gospodarczej przez podmioty zagraniczne na terytorium Polski. Zasada swobody prowadzenia działalności gospodarczej stanowi jedną z podstawowych swobód obowiązujących na wspólnym rynku. Zasada ta oznacza swobodę zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej na dowolnym rynku kraju członkowskiego i nie dyskryminuje przedsiębiorcy ze względu na posiadane obywatelstwo.

**Zakładanie i prowadzenie
działalności gospodarczej
– przegląd prawa
państw Unii Europejskiej**

AUSTRIA

Informacje ogólne

Podstawowe informacje:

Terytorium: 84 000 km²

Liczba ludności: 8 mln

Stolica: Wiedeń

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 3,5%

Inflacja: 2,3%

Wskaźnik bezrobocia: 3,7%

Eksport: 65,55 mld euro

Import: 72,04 mld euro

Regulacje prawne w zakresie zakładania firmy zagranicznej na terenie Austrii

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Każdy, w tym cudzoziemiec, może podjąć działalność gospodarczą w Austrii. Do założenia przedsiębiorstwa przez cudzoziemca nie są konieczne uprawnienia do pobytu na terenie Austrii. Inwestorzy zagraniczni traktowani są na równi z inwestorami miejscowymi i korzystają – z zastrzeżeniem ogólnie obowiązujących przepisów prawa np. dotyczących uzyskiwania zezwoleń na niektóre dziedziny działalności – z pełnej swobody prowadzenia działalności gospodarczej. Decydując się na prowadzenie interesów w Austrii firma zagraniczna może skorzystać z szeregu możliwości co do formy tego przedsięwzięcia: może ustanowić agenta handlowego (*Handelsvertreter*), założyć oddział na terenie Austrii (*Zweigniederlassung*), dokonać zakupu udziałów bądź całego istniejącego przedsiębiorstwa, jak również utworzyć własną spółkę (*Gesellschaft*). Ist-

nieją możliwości prowadzenia działalności w formie spółek prawa handlowego tak samodzielne, jak też wspólne z miejscowymi partnerami.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Formą najbardziej rozpowszechnioną jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung* – *GesmbH*). Jest ona spółką kapitałową z własną osobowością prawną. Wspólnicy uczestniczą udziałami i odpowiadają za zobowiązania spółki do wysokości kapitału zakładowego.

Do założenia **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością** (*GesmbH*) konieczne są dwie osoby. Wspólnikiem spółki może być zarówno osoba fizyczna, jak i prawna. Kapitał zakładowy musi wynosić przynajmniej 35 000 eur, przy czym w gotówce powinna zostać wniesiona przynajmniej połowa tej minimalnej wielkości (17 500 eur). Kapitał zakładowy można również wnieść aportem rzeczowym (*Sacheinlage*). W przypadku, gdy aport rzeczowy przekracza połowę kapitału zakładowego, konieczne jest przeprowadzenie tzw. audytu wstępnego (*Gründungsprüfung*) w celu wyceny aportu. Minimalna kwota udziału jednego wspólnika wynosi 70 eur. Udziały w spółce *GesmbH* mogą być przekazane tylko na podstawie aktu notarialnego, pod rygorem nieważności.

Utworzenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymaga zawarcia umowy spółki w formie aktu notarialnego. Umowa musi zostać podpisana przez wszystkich wspólników. W przypadku pełnomocnika, pełnomocnictwo do utworzenia spółki musi mieć formę notarialną lub być notarialnie poświadczony. Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością musi określać:

- nazwę firmy i siedzibę spółki,
- przedmiot jej działalności,
- kwotę kapitału zakładowego,
- kwoty udziału poszczególnych wspólników i sposób jego objęcia,
- dodatkowe postanowienia w przypadku ograniczenia okresu działalności spółki lub obciążenia wspólników innymi zobowiązaniami wobec spółki poza oświadczeniem wkładów.

Nazwa spółki musi zawierać dodatek „mit beschränkter Haftung”.

Organami spółki są:

- zarządca/y (*Geschäftsführer*) powołany do prowadzenia spółki i do jej reprezentowania,

- zgromadzenie wspólników (*Gesellschafterversammlung*), podejmujące istotne dla spółki decyzje (ustanowienie/odwołanie zarządcy, zatwierdzanie planów finansowych, zmiany w umowie spółki, itp.),
- rada nadzorcza, jeśli spółka zatrudnia ponad 300 osób.

Spółka może mieć jednego lub więcej zarządców, przy czym ustawa nie określa ich liczby. Zarządca nie musi być obywatelem Austrii, ale musi posiadać stosowne pozwolenie na pobyt i pozwolenie na zatrudnienie.

Wniosek o rejestrację spółki musi być sporządzony i poświadczony przez notariusza. Do dokonania rejestracji spółki upoważniony jest zarządca spółki oraz notariusz, który sporządzi wniosek o rejestrację. Właściwy miejscowo jest sąd rejestrowy w miejscu siedziby spółki (*Amtsgericht*). Dla prowadzenia działalności w wielu dziedzinach konieczne jest posiadanie stosownych uprawnień (np. budowlanych) przez wspólnika założyciela lub wynajętego zarządcę.

Spółka akcyjna

Inną formą działalności jest spółka akcyjna (*Aktiengesellschaft – AG*), która również posiada własną osobowość prawną. Ta forma spółki kapitałowej przewidziana jest dla większych przedsięwzięć gospodarczych. Możliwe są zarówno akcje imienne, jak i na okaziciela. W praktyce przeważają akcje na okaziciela.

Do założenia **spółki akcyjnej** (AG) również potrzeba przynajmniej dwu podmiotów. Statut spółki, który należy sporządzić w formie aktu notarialnego, w obecności notariusza, powinien zawierać nazwę spółki, adres jej siedziby, wysokość kapitału akcyjnego oraz wartość nominalną pojedynczej akcji. Kapitał akcyjny AG wynosi minimum 70 000 eur i podzielony jest na akcje o wartości nominalnej nie mniejszej niż 1 eur. Co najmniej jedna czwarta wartości kapitału akcyjnego (wartość nominalna akcji z ewentualną premią) powinna zostać wpłacona przed rejestracją spółki w rejestrze handlowym. Do transferu akcji nie jest wymagana forma notarialna (akcje imienne powinny być indosowane na nowego właściciela). Jako osoba prawna, spółka akcyjna odpowiada za swoje zobowiązania całym swoim majątkiem, odpowiedzialność udziałowców ogranicza się do wysokości nie wpłaconej przez nich części kapitału akcyjnego.

Organami zarządzającymi i reprezentującymi spółkę są:

- zarząd (*Vorstand*), wybierany przez radę nadzorczą do reprezentowania i bieżącego zarządzania spółką. Członkowie zarządu są wybierani

na okres maksimum pięciu lat, aczkolwiek możliwy jest ponowny wybór. Zarząd odpowiada za przygotowywanie raportów finansowych, które niezależnie od rozmiarów spółki podlegają audytowi i zatwierdzeniu przez radę nadzorczą, a następnie są przedstawiane zebraniu akcjonariuszy;

- zebranie akcjonariuszy (*Hauptversammlung*) zwoływane corocznie w terminie do ośmiu miesięcy po ogłoszeniu bilansu rocznego oraz w sytuacjach nadzwyczajnych. Zebranie akcjonariuszy m.in. decyduje o podziale zysków i formalnie zatwierdza decyzje rady nadzorczej i zarządu, przy czym kwalifikowana większość głosów (75%) jest wymagana tylko przy szczególnie ważnych sprawach (podwyższenie/obniżenie kapitału akcyjnego, zmiany w statucie spółki, fuzje, etc.). Wszystkie decyzje tego organu muszą być potwierdzone notarialnie pod rygorem nieważności;
- rada nadzorcza (*Aufsichtsrat*), której istnienie jest obowiązkowe niezależnie od rozmiarów spółki akcyjnej, jest powoływana przez zebranie akcjonariuszy. Podobnie jak w przypadku GesmbH, wymagana jest obecność przedstawicieli załogi w radzie nadzorczej. Rada zatwierdza niektóre decyzje zarządu.

Spółka jawna

Istnieje również możliwość założenia przez co najmniej dwa podmioty (osoby fizyczne lub prawne) spółki o charakterze spółki jawnej (*Offene Handelsgesellschaft – OHG*), w której każdy ze wspólników ponosi nieograniczoną odpowiedzialność za zobowiązania spółki. Chociaż OHG nie posiada odrębnej osobowości prawnej, może ona nabywać prawa własności i zobowiązania oraz być stroną w procesach sądowych, gdzie jest reprezentowana przez swych założycieli.

Spółka komandytowa

Jeszcze inną formą działalności może być nie posiadająca odrębnej osobowości prawnej spółka komandytowa (*Kommanditgesellschaft – KG*), w której co najmniej jeden wspólnik posiada nieograniczoną odpowiedzialność wobec wierzycieli spółki (tzw. komplementariusz – *Komplementär*), a pozostali wspólnicy (tzw. komandytariusze – *Kommanditist*) odpowiadają do zapisanej w rejestrze handlowym wysokości wniesionego przez nich

wkładu. Z różnych powodów (ograniczenie odpowiedzialności, kwestie podatkowe) komplementariuszem jest często spółka GesmbH, co uwiadcza się w nazwie spółki komandytowej poprzez oznaczenie „GesmbH & Co KG”.

Rejestracja

Każdy z wyżej wymienionych rodzajów spółek powinna zostać zarejestrowana w rejestrze handlowym (*Firmenbuch*). Przy rejestracji należy podać nazwę spółki, adres siedziby, nazwy udziałowców oraz imiona, nazwiska i daty urodzenia osób upoważnionych do reprezentowania spółki i działania w jej imieniu. Rejestr jest dostępny do wglądu publicznego. Wyciąg z rejestru (*Firmenbuchauszug*) można otrzymać w sądzie rejestrowym, u notariusza lub poprzez Internet (www.rdb.at). Z tej ostatniej opcji mogą jednak skorzystać tylko zarejestrowani, posiadający hasło dostępu, użytkownicy (informacje na temat rejestracji można uzyskać na podanej wyżej stronie www).

Oplata rejestracyjna (*Eintragungsgebühr*) wynosi około 8000 ATS (581 eur), w zależności od kompleksowości zapisu (liczba wspólników, członków zarządu, etc.). Zwiększenie kapitału zakładowego (akcyjnego) podlega opłacie rejestracyjnej w wysokości ok. 6000 ATS (436 eur). Od 2002 roku kwoty te mają być zmniejszone o 3000 ATS (218 eur).

Dodatkowo rejestracja spółki wiąże się z opłaceniem prowizji notariusza, prawnika i księgowego oraz kosztów **publikacji** zapisu w rejestrze. W zależności od formy spółki oraz kompleksowości zapisu koszty te mogą łącznie wynosić od 50 000 ATS do 150 000 ATS (3633 eur to 10 900 eur).

Niezależnie od opłat rejestracyjnych założenie zarówno spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jak i spółki akcyjnej pociąga za sobą konieczność uiszczenia **podatku od kapitału** (*Gesellschaftssteuer*) w wysokości **1%**, wyliczonego w stosunku do wysokości wpłaconego kapitału zakładowego (wraz z ewentualną premią w przypadku spółki akcyjnej). Podatkowi temu podlega także zwiększenie kapitału zakładowego (akcyjnego). Założenie spółki jawnej lub komandytowej nie jest opodatkowane. Wyjątkiem jest spółka typu GesmbH & Co KG, która w tym przypadku traktowana jest jak spółka z o.o. i podlega 1-proc. podatkowi.

Firma zagraniczna może również ustanowić własny **oddział** na terenie Austrii. Oddziały firm zagranicznych nie mają odrębnej osobowości praw-

nej, lecz podlegają wpisowi do rejestru handlowego. W celu rejestracji oddziału organ zarządzający firmy zagranicznej (zarządca w przypadku spółki z o.o. lub członek zarządu spółki akcyjnej) musi przedłożyć uwierzytelnione aktualne kopie własnych dokumentów rejestracyjnych i założycielskich (umowa spółki lub statut). Kopie te winny być sporządzone w języku niemieckim, a ewentualne tłumaczenie dokonane przez tłumacza przysięgłego. Dodatkowo firmy, których siedziba znajduje się poza terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego, muszą wskazać upoważnionych przedstawicieli oddziału, których miejsce zamieszkania znajduje się w Austrii.

System podatkowy

Podatek dochodowy od firm

Rok podatkowy trwa od stycznia do grudnia. Firmy są zobligowane do płacenia zaliczek na poczet podatku co kwartał.

W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjnej, ich zysk jest oprocentowany stopą 34% (*Körperschaftsteuer* – „podatek od spółek”). Nawet gdy w danym roku podatkowym spółka nie osiągnęła zysku, musi ona zapłacić minimalną kwotę podatku w wysokości 24 080 ATS (1750 eur), w przypadku spółki GesmbH, lub 48 160 ATS (3500 eur), w przypadku spółki akcyjnej.

Dywidendy są oprocentowane stawką 25% (*Kapitalertragsteuer*), przy czym na mocy traktatów o unikaniu podwójnego opodatkowania (zawartego m.in. z Polską) wielkość ta jest stopniowo redukowana. Zwolnienia z tego podatku dotyczą jedynie firm krajowych, będących akcjonariuszami spółek i to pod pewnymi warunkami. Zyski kapitałowe nie rezydujących w Austrii firm-udziałowców podlegają austriackiemu podatkowi od spółek, jeżeli firma taka posiadała co najmniej 1% udziału w spółce w którymkolwiek momencie w przeciągu ostatnich 5 lat (chyba że traktat o unikaniu podwójnego opodatkowania stanowi inaczej).

W przypadku spółki jawnej lub komandytowej obowiązkowi podatkowemu w Austrii podlega nie sama spółka, a wspólnicy, w tym również wspólnicy zagraniczni. Jeżeli wspólnik zagraniczny jest osobą fizyczną, jego udział w zyskach podlega podatkowi dochodowemu (*Einkommensteuer*), a jeśli jest spółką z własną osobowością prawną – podatkowi od spółek (34%).

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Osoba fizyczna nie rezydująca w Austrii podlega miejscowemu obowiązkowi podatkowemu tylko z tytułu dochodów osiągniętych ze źródeł austriackich, np. udziału w zyskach osiągniętych przez zarejestrowane w Austrii spółki lub przychodów z wynajmu nieruchomości zlokalizowanych w Austrii.

W Austrii ma zastosowanie progresywna skala podatkowa, przy czym istnieje pięć progów podatkowych: 10%, 22%, 32%, 42% i 50% (jeżeli dochód przekroczy 700 000 ATS). Do niektórych rodzajów przychodów (np. dywidendy, odsetki z lokat w bankach austriackich) mają zastosowanie obniżone stawki.

Stawki podatku dochodowego¹

	ATS	ATS	%
1	0	50 000	10
2	50 001	150 000	22
3	150 001	300 000	32
4	300 000	700 000	42
5	700 001	powyżej	50

Podatek od towarów i usług VAT (Mehrwertsteuer, MWSt)

Regulacje w zakresie podatku VAT są dostosowane do wymagań unijnych. Podatek jest rozliczany za każdy miesiąc, a płatność musi być dokonana do piętnastego dnia miesiąca następnego. Stawka podstawowa wynosi 20% i odnosi się również do towarów i usług importowanych. Stawkę obniżoną, 10% stosuje się do produktów żywnościowych, rolnych, wynajmu powierzchni mieszkalnej i przewozu osobowego. Produkty eksportowane, usługi linii lotniczych i niektóre usługi związane z obsługą eksportu są opodatkowane stawką zerową, a usługi bankowe i ubezpieczeniowe zwolnione z podatku VAT. Przedsiębiorca może pomniejszyć kwotę podatku należnego o wysokość podatku naliczonego, udokumentowanego fakturami spełniającymi określone wymogi formalne. Przedsiębiorcy spoza EOG mogą wybrać zwolnienie z VAT.

¹ *The EU Business Incentives Report, vol. 7 – issue 1, 2001*

Podatek akcyzowy

Podatkami tymi, podobnie jak w innych krajach UE, objęte są następujące towary:

- wyroby alkoholowe,
- wyroby tytoniowe,
- paliwa.

Podatek akcyzowy

Inne podatki:

- podatek od nieruchomości – 8%,
- podatek od sprzedaży nieruchomości – 3,5% wartości.

System ubezpieczeń społecznych

W Austrii system obowiązkowych ubezpieczeń społecznych obejmuje: ubezpieczenia zdrowotne, emerytalne, wypadkowe i zasiłki dla bezrobotnych. Składki na ubezpieczenia są po części potrącane z wynagrodzenia brutto pracownika (w roku 2001 wysokość potrącenia wynosi 17,65% regularnego wynagrodzenia miesięcznego oraz 16,65% dodatków urlopowego i świątecznego), a po części opłacane przez pracodawcę (odpowiednio: 21,65% i 21,15%). Istnieje jednak, aktualizowany co roku przez właściwe ministerstwo, górny pułap wysokości podstawy naliczania składki, a w konsekwencji i samej składki. W roku 2001 maksymalna składka, którą musi opłacić pracodawca, wynosi 134 133 ATS na pracownika rocznie.

Zagadnienia prawa pracy

Regulacje w zakresie prawa pracy nie ograniczają się jedynie do przepisów ustawowych, lecz obejmują także postanowienia układów taryfowych (*KV – Kollektivverträge*) w zakresie wynagrodzeń i warunków pracy, co-rocennie negocjowanych pomiędzy centralami związków zawodowych a organizacjami reprezentującymi pracodawców.

Czas pracy w Austrii wynosi standardowo 38–40 godzin tygodniowo, przy czym możliwe są tu pewne modyfikacje, lecz nie powinien on przekraczać 10 godzin dziennie i 50 tygodniowo. Nie ma ustalonego górnego limitu dla pracy w nadgodzinach. Pracownikom przysługuje prawo do pięciu tygodni płatnego urlopu wypoczynkowego (sześć tygodni dla pracowników z ponad 25-letnim stażem pracy).

Ustawa nie określa minimalnego wynagrodzenia. Z reguły jest ono przedmiotem corocznych negocjacji pracodawców ze związkami zawodowymi, a jego wysokość jest ustalana w zależności od branży.

Układy taryfowe zobowiązują pracodawców do dodatkowego wypłacenia równowartości wynagrodzenia miesięcznego: w czerwcu (*Urlaubsgeld* – dodatek urlopowy) i w grudniu (*Weihnachtsgeld* – dodatek świąteczny), przy czym świadczenia te są opodatkowane stawką 6%. Za pracę w nadgodzinach, nocą i w dni świąteczne obowiązują dodatki odpowiednio: 50% i 100% stawki godzinowej.

W stosunku do wysokości wynagrodzeń brutto obliczane są następujące opłaty o charakterze podatkowym, które pracodawca jest **zobowiązany** uiszczać:

- 4,5% – składka na Fundusz Zasiłków Rodzinnych (*Dienstgeberbeitrag – DB*),
- od 0,44% do 0,52% – opłata członkowska z tytułu przynależności do Austriackiej Izby Handlowej (*Zuschlag zum DB*), przy czym **członkostwo w Izbie jest obowiązkowe**,
- 3% – tzw. „podatek komunalny” – (*Kommunalsteuer*).

Zatrudnianie cudzoziemców

Od osób nie będących obywatelami państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a pragnących przebywać i pracować w Austrii, wymagane jest posiadanie pozwolenia na zatrudnienie (*Beschäftigungsbewilligung*). Uzyskanie pozwolenia dotyczy także wspólników spółki osobowej lub kapitałowej, będących cudzoziemcami, jeżeli wykonują oni dla spółki czynności, wykonywane zazwyczaj przez zatrudnionych pracobiorców (wówczas traktowani są oni jako pracobiorcy lub osoby pozostające w stosunku podobnym do stosunku pracy).

Wniosek o wydanie pozwolenia składa pracodawca we właściwej terytorialnie siedzibie Biura Obsługi Rynku Pracy (*Arbeitsmärktsservice – AMS*).

Pozwolenie na zatrudnienie wydaje się na okres 1 roku, przy czym jednym z warunków jest posiadanie przez pracobiorcę pozwolenia na pobyt w Austrii (*Aufenthaltsgenehmigung*). Ważność pozwolenia na zatrudnienie wiąże się zawsze z konkretną działalnością u konkretnego pracodawcy. Jeżeli cudzoziemiec zamierza podjąć pracę u nowego pracodawcy jeszcze przed upływem ważności wydanego już pozwolenia na zatrudnienie lub jeżeli zamierzona jest zmiana rodzaju pracy, należy przedłożyć w odpowiedniej placówce AMS nowy wniosek o wydanie pozwolenia na zatrudnienie.

Pracodawcom wolno zatrudniać jedynie osoby posiadające pozwolenie na zatrudnienie. Wykroczenia w zakresie prawa pracy są surowo karane. Karze podlega wówczas zarówno pracodawca, jak i pracobiorca.

Posiadanie przez cudzoziemca ważnego pozwolenia na zatrudnienie oraz przepracowanie przez niego łącznie co najmniej 52 tygodni w ciągu ostatnich 14 miesięcy upoważnia go do złożenia we właściwej terytorialnie placówce AMS wniosku o wydanie pozwolenia na pracę (*Arbeitserlaubnis*). Pozwolenie to wydaje się na okres do dwóch lat na obszar tego landu, w którym wydano ostatnie pozwolenie na zatrudnienie oraz ewentualnie tych landów, w których firma zatrudniająca pracownika realizuje zlecenia.

Użyteczne adresy:

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Austrii

Hietzinger Hauptstrasse 42c
1130 Wien

Wydział Ekonomiczno-Handlowy

Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Wiedniu

Wirtschafts- und Handelsabteilung
der Botschaft der Republik Polen
1130 WIEN
Titlgasse 15
Tel.:+43-1 8777312; fax:+43-1 8773597
www.brh-gov-pl.or.at

Austrian Business Agency

Państwowa Agencja do spraw Promocji Inwestycji Zagranicznych
Opernring 3
A 1010 Vienna
Tel.: +43-1 588 58-0; fax: +43-1 586 86 59
www.aba.gv.at

Wirtschaftskammer Österreich

Austriacka Izba Handlowa
Wiedner Hauptstraße 63
A-1045 Wien
Tel.: +43-1 501 05; fax: +43-1 501 05
www.wk.or.at

Arbeitsmärktservice Österreich

Krajowe Biuro Obsługi Rynku Pracy
Treustrasse 35-43, PF 64
A-1203 Wien
Tel: +43 1 33178-0; fax: +43 1 33178-DW
www.ams.or.at

BELGIA

Podstawowe informacje:

Terytorium: 30 522 km²

Liczba ludności: 2,2 mln

Stolica: Bruksela

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 3,5%

Inflacja: 2,9%

Wskaźnik bezrobocia: 8,5%

Eksport: 159,5 mln euro

Import: 148,8 mln euro

Regulacje prawne w zakresie zakładania firmy zagranicznej na terenie Belgii

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Spółka jednoosobowa

Na terytorium Belgii istnieje możliwość prowadzenia działalności gospodarczej w formie jednoosobowej spółki pod warunkiem spełnienia następujących wymagań:

- cudzoziemiec musi uzyskać wizę pobytową – w Ambasadzie Królestwa Belgii w Warszawie,
- przedsiębiorca powinien dokonać wpisu do Rejestru Handlowego lub Rzemieślniczego (opłata od osoby fizycznej – 2000 franków – 195 PLN, od osoby prawnej – 4000 franków – 390 PLN) – rejestry prowadzone są w miejskich Trybunałach Handlowych; osoby prowadzące przedsiębiorstwa rolnicze i przedstawiciele wolnych zawodów nie muszą rejestrować się w Rejestrze Handlowym,

- firmę należy zarejestrować w kasie ubezpieczeń społecznych i Biurze Kontroli TVA,
- zgłosić firmę do zakładu ubezpieczeń wzajemnych,
- otworzyć firmie konto bankowe.

Spółka kapitałowa

Uruchamianie **spółki kapitałowej** (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – minimum 1 osoba, spółka akcyjna – minimum 2 wspólników):

- złożenie u notariusza statutu opisującego zakres działania,
- przedstawienie planu finansowego (na pierwsze dwa lata),
- uzyskanie zaświadczenia bankowego o wniesieniu wkładu pieniężnego (minimalny kapitał założycielski dla spółki z o.o. – 750 000 franków, dla spółki akcyjnej – 2 500 000),
- dostarczenie kopii aktu notarialnego firmy macierzystej oraz kopii jej bilansu rocznego i syntetycznego – w przypadku otwierania przedstawicielstwa zagranicznego.

Wielkość kapitału przy zakładaniu spółek wynosi:

- 750 000 franków przy zakładaniu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
- 2 500 000 franków przy zakładaniu spółki akcyjnej.

System podatkowy

Podatek dochodowy od firm

Istnieją następujące stawki podatku dochodowego od firm:

- 39% zysku firmy – stawka podstawowa,
- 28% i 36% – stawki obniżone stosowane przy dochodach nie przekraczających 3 600 000 franków (ok. 350 000 PLN) rocznie,
- 3% – czasowo stosowany dodatkowy podatek kryzysowy.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podatek dochodowy od osób fizycznych uzależniony jest od wielkości przychodów.

Skala podatkowa (franki belgijskie)

Lp.	BEF	BEF	Stopa procentowa
1.	0	255 000	25%
2.	255 000	339 000	30%
3.	339 001	483 000	40%
4.	483 001	1 110 000	45%
5.	1 110 001	1 665 000	50%
6.	1 665 001	2 443 000	52,5%
7.	2 443 001	powyżej	55%

Podatek od towarów i usług VAT

Stawki podatku VAT są następujące:

- 21% – stawka podstawowa,
- 6% – stawka ulgowa,
- 1% – stawka zredukowana,
- 25 i 33% – stawki podwyższone,
- 0%: dostawy dzienników i tygodników, oraz produkty pozyskane w drodze recyklingu.

Podatek akcyzowy

Akcyzą obciążone są:

- wyroby tytoniowe – akcyza – minimum 57% ceny sprzedaży papierosów,
- napoje alkoholowe – akcyza – minimum 5,5 euro, maksimum 10 euro na litr czystego spirytusu,
- paliwa – akcyza – minimum 287 euro na 1000 litrów benzyny bezołowiowej; minimum 337 euro na 1000 litrów benzyny ołowiowej,
- oleje ropopochodne – minimum 245 euro na 1000 litrów oleju napędowego,
- gaz ziemny i propan butan – 100 euro za tonę.

Podatki od nieruchomości

Podatki majątkowe obciążają poszczególne części majątku (grunt, lasy, majątek przedsiębiorstwa) po potrąceniu długów i ciężarów, czyli wartość majątku netto.

Stawki tego podatku mogą być:

- a) proporcjonalne – gdy podatek majątkowy stanowi uzupełnienie do płaconego od przychodu z majątku,
- b) progresywne – nakładane na posiadane dobra i dochód w przypadku samodzielnego podatku majątkowego.

System ubezpieczeń społecznych

Na system belgijskiej opieki społecznej składają się 3 rodzaje ubezpieczeń. Każdy z nich jest inaczej zorganizowany:

a) SALARIED PERSONS – osoby otrzymujące wynagrodzenie

W systemie SALARIED PERSONS zarówno pracownicy, jak i pracodawcy muszą płacić składki do RSZ-ONSS. Z dniem 1.01.1995 r. nastąpiła zmiana w systemie opieki społecznej w Belgii i od tego czasu wszystkie składki płacone są do RSZ-ONSS, który finansuje każdy sektor w zależności od jego potrzeb. Innymi słowy, nie ma już zróżnicowanego oprocentowania dla każdego sektora.

b) WŁAŚCICIELE FIRM

Co trzy miesiące właściciele firm płacą swoją składkę na opiekę społeczną do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do którego przynależą. Na wpłatę składają się część oprocentowana i jednorazowa wypłata. Obie te części są określone proporcjonalnie do dochodu właścicieli firm. Przy dochodach w przedziale 382 825–1 857 031 stawka ubezpieczenia wynosi 16,7%. Powyżej górnej kwoty stawka ubezpieczenia wynosi 12,7%.

Jeśli dochód przewyższa 2 716 355 BEF, przedsiębiorcy nie muszą płacić żadnych składek.

Zagadnienia prawa pracy

Minimalne wynagrodzenie: dla osób powyżej 22 lat i ze stażem 12 miesięcy wynosi 45 068 franków.

Godziny pracy: **od 35 godz. tygodniowo; maksymalnie 8 godz. dziennie** w zależności od sektora.

Rada pracownicza – w firmach zatrudniających powyżej 100 pracowników (zagwarantowana prawem).

Zatrudnianie cudzoziemców

Aby pracować w Belgii cudzoziemcy muszą posiadać ważne pozwolenie na pracę. Warunek ten nie ma zastosowania w przypadku mieszkańców krajów Unii Europejskiej oraz Islandii, Norwegii i Liechtensteinu. Aby przyjąć do pracy cudzoziemca (jeśli ten ma już pozwolenie na pracę A), pracodawca musi ubiegać się o autoryzację zatrudnienia i pozwolenie na pracę B. Taka autoryzacja zatrudnienia umożliwi pracownikowi ubieganie się o wizę. Wszystkie narodowości spoza UE, oprócz Islandii, Monako, Norwegii, Liechtensteinu i Szwajcarii, zamierzające pozostać w Belgii dłużej niż 3 miesiące muszą posiadać wizę.

Cudzoziemcy przyjeżdżający do Belgii z zamiarem pracy muszą mieć paszport ważny co najmniej jeden rok, dokument o niekaralności w ciągu ostatnich pięciu lat, orzeczenie lekarskie i autoryzację zatrudnienia. O tę autoryzację zatrudnienia musi ubiegać się pracodawca belgijski i zostaje ona wydana razem z pozwoleniem na pracę B. Kiedy wiza jest już wydana i cudzoziemiec przyjeżdża do Belgii, musi on powiadomić władze lokalne o swym miejscu pobytu w Belgii, aby uregulować sprawę jego przyszłego pobytu.

Pozwolenie na pracę

Należy rozróżnić 2 typy pozwoleń:

- pozwolenie na pracę A pokrywa wszystkie rodzaje zatrudnienia i posiada nieograniczoną ważność. Tylko ograniczona liczba wnioskodawców kwalifikuje się do tego typu pozwolenia (np. wnioskodawcy posiadający pozwolenie na pracę B i pracujący w Belgii więcej niż 4 lata, wnio-

- skodawcy mieszkający legalnie w Belgii nieprzerwanie przez co najmniej 5 lat). Jeśli obcokrajowiec posiada pozwolenie na pracę A, pracodawca nie musi wnioskować o autoryzację zatrudnienia,
- pozwolenie na pracę B jest ważne tylko w przypadku zatrudnienia przez jednego pracodawcę i jest ważne do 12 miesięcy. Kiedy tylko pracodawca wydaje autoryzację zatrudnienia, zainteresowany pracownik automatycznie otrzymuje pozwolenie na pracę B. Wniosek musi być złożony przez belgijskiego pracodawcę.

Pozwolenie na pracę A

O pozwolenie na pracę A musi się ubiegać sam cudzoziemiec na modelowym formularzu, który został stworzony specjalnie w tym celu przez regionalne oddziały zatrudnienia: VDAB we Flandrii, BGDA/ORBEM w Brukseli i FOREM w Walonii. Wnioski muszą być złożone w odpowiednich biurach VDAB, ORBEM/BGDA lub FOREM razem z podaniem miejsca pobytu wnioskodawcy. Do formularza wniosku o pozwolenie na pracę dla pracowników przebywających legalnie w Belgii dołącza się specjalny formularz ankiety. Formularz ten otrzymuje się w regionalnym biurze zatrudnienia i musi być on kompletnie wypełniony przez wnioskodawcę, a następnie zwrócony razem z wizą do burmistrza samorządu odpowiedniego dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy. Dokument ten jest następnie przekazywany z regionalnego biura zatrudnienia do biura migracyjnego właściwego dla odpowiedniej części terytorium, który rozpatruje dokument.

W przypadku, gdy zagraniczny pracownik przebywa w Belgii legalnie, pozwolenie na pracę zostanie wydane przez samorząd odpowiedni do miejsca zamieszkania pracownika. Pozwolenie to jest wydawane bezpośrednio pracownikowi.

W przypadku odpowiedzi negatywnej, wnioskodawca jest informowany poprzez oficjalny list. W ciągu jednego miesiąca od otrzymania odmowy może on złożyć umotywowane odwołanie do odpowiedniego ministra.

Autoryzacja zatrudnienia i pozwolenie na pracę B

Każdy belgijski pracodawca pragnący przyjąć do pracy zagranicznego pracownika musi wnioskować o autoryzację zatrudnienia i pozwolenie na pracę B za pomocą modelowego formularza, stworzonego w tym celu przez regionalne biuro zatrudnienia: VDAB we Flandrii, ORBEM/BGDA w Brukseli i FOREM w Walonii. Wnioski muszą być złożone w biurach VDAB, ORBEM/BGDA lub FOREM z podaniem miejsca pracy pracownika.

Do wniosku musi być dołączone:

- zaświadczenie lekarskie, jeśli pracownik nie przebywa w Belgii legalnie lub jeśli pracownik przebywa w Belgii krócej niż 2 lata i jeśli jest zatrudniany w Belgii po raz pierwszy,
- specjalny kwestionariusz, jeśli o pozwolenie na pracę wnioskuje się w imieniu pracownika przebywającego w Belgii legalnie,
- zgodę na zatrudnienie.

Dokument ten jest następnie przekazywany z regionalnego biura zatrudnienia do biura migracyjnego właściwego dla odpowiedniej części terytorium, który rozpatruje dokument.

Autoryzacja zatrudnienia jest wydawana tylko wtedy, gdy nie ma wystarczająco wykwalifikowanych pracowników na belgijskim rynku pracy.

Po zatwierdzeniu przez odpowiednie biuro migracyjne, autoryzacja zatrudnienia jest wydawana pracodawcy. Cudzoziemiec, który przebywa legalnie w Belgii, jest wówczas upoważniony do odebrania swojego pozwolenia na pracę w samorządzie odpowiednim do miejsca zamieszkania. Jeśli pracownik nie mieszka lub nie przebywa legalnie w Belgii, pozwolenie na pracę jest wydawane pracodawcy przez samorząd odpowiedni do miejsca zamieszkania pracodawcy lub siedziby przedsiębiorstwa. Pracodawca musi wówczas wręczyć pozwolenie na pracę cudzoziemcowi.

Pracodawca jest informowany o odmowie wydania autoryzacji zatrudnienia za pomocą oficjalnego listu. W ciągu jednego miesiąca od otrzymania odmowy, może on złożyć umotywowane odwołanie do odpowiedniego ministra.

Wznawianie autoryzacji zatrudnienia albo pozwolenia na pracę B

Wniosek o wznowienie autoryzacji zatrudnienia lub pozwolenia na pracę, w obliczu przyszłego zatrudnienia tego samego pracownika przez tego samego lub innego pracodawcę, musi być złożone przez pracodawcę je-

den miesiąc przed upływem końca ważności bieżącej autoryzacji zatrudnienia i pozwolenia na pracę B.

Cudzoziemiec nie jest zobowiązany do zatrudnienia w tym samym miejscu, dla którego zostało wydane pierwsze pozwolenie na pracę.

Użyteczne adresy

Ambasada RP w Brukseli

18, Av. de l'Horizon

1150 BRUXELLES

tel. +322 771-68-15 , fax +322 771-18-39

e-mail: compolambbxxl@free-way.net

Ministerstwo Gospodarki

Departament Inwestycji Zagranicznych

Ministry of Economic Affairs

Service for Foreign Investment

G. Lumenstraat 60

1040 Brussel

tel. +32-2-206 58 64, fax +32-2-514 03 89

www.mineco.fgov.be

Ministerstwo Finansów

Ministry of Finances

VAT Administration

Tour des Finances

Bld. Botanique 50 bte 39

1010 Brussel

tel. 32-2-210-28-52

fax 32-2-210-28-99

www.minfin.fgov.be

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

www.diplobel.fgov.be

Ministerstwo Spraw Socjalnych, Zdrowia i Środowiska

Belgian Ministry of Social Affairs, Public Health and the Environment

rue de la Vierge noire 3c, 1000 Brussels

www.socialsecurity.fgov.be

Belgijska Rada Handlu Zagranicznego

Belgian Foreign Trade Board:

<http://www.obcebdbh.be/Welcome.html>

Inwestycje w Belgii – Invest in Belgium:

<http://investinbelgium.fgov.be>

DANIA

Podstawowe informacje:

Terytorium: 43 000 km²

Liczba ludności: 5,3 mln

Stolica: Kopenhaga

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 2,6%

Inflacja: 2,7%

Wskaźnik bezrobocia: 4,9%

Eksport: 46,64 mld euro (1999)

Import: 33,89 mld euro (1999)

Regulacje prawne w zakresie zakładania firmy na terytorium Danii

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Dania należy do państw, w których główną zasadą kierowania gospodarką jest wolny rynek, swobodna konkurencja i brak ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej. Oznacza to, iż wszystkie formy prawne związane z prowadzeniem działalności gospodarczej dostępne są w jednakowym stopniu zarówno dla podmiotów krajowych, jak i zagranicznych. Istnieje kilka możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w Danii. Najważniejsze z nich to:

Spółka akcyjna (AKTIESELSKAB –A/S)

Minimalny kapitał akcyjny w wysokości 500 000 DKK. Minimum 1 akcjonariusz. Co najmniej 1 akcjonariusz musi być obywatelem lub osobą prawną z kraju Unii Europejskiej.

Spółka z o.o. (ANPARTSSELSKAB – ApS)

Minimalny kapitał założycielski wynosi 125 000 DKK.

Spółka jawna (INTERSESSENTSKAB – I/S)

Tworzona na podstawie umowy zawartej pomiędzy wspólnikami. Wspólnikiem może być osoba fizyczna lub osoba prawna. Wspólnicy rozliczają się wspólnie i wspólnie ponoszą odpowiedzialność za powstałe zobowiązania.

Spółka komandytowa (KOMMANDITSELSKAB – K/S)

Podobna forma do I/S, lecz niektórzy wspólnicy mogą mieć ograniczoną odpowiedzialność za powstałe zobowiązania spółki do wielkości wniesionych udziałów.

Oddział firmy zagranicznej (FILIAL AF UDENLANDSK SELSKAB)

Zagraniczna korporacja bądź firma musi być zarejestrowana w Duńskim Rejestrze Firm (Erhvervs- og Selskabsstyrelsen), wobec czego jest w pełni odpowiedzialna za zaciągnięte długi i zobowiązania. Wymagana jest również formalna rejestracja osoby kierującej oddziałem.

Przedstawicielstwo firmy zagranicznej (SALGSKONTOR)

Nie ma wymagań rejestrowania przedstawicielstwa. W celu ochrony nazwy wskazana jest rejestracja. Firma zagraniczna ponosi pełną odpowiedzialność za powstałe zobowiązania i zaciągnięte długi.

Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą (ENKELTMAND-SVIRKSOMHED)

Firma jednoosobowa prowadzona przez właściciela.

Spółka z udziałem kapitału zagranicznego (JOINT VENTURE) może przybrać formę spółki z o.o. lub spółki jawnej.

Z punktu widzenia polskiego przedsiębiorcy korzystną formą prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Danii jest założenie oddziału. Utworzenie oddziału nie wymaga bowiem angażowania środków finansowych, tak jak jest to w przypadku spółki akcyjnej (kapitał zakładowy 500 000 DKK) lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (kapitał zakładowy 125 000 DKK).

Firma polska może w Danii utworzyć oddział pod warunkiem, że jest zarejestrowana w kraju w formie prawnej zbliżonej (korespondującej) z występującymi w Danii spółkami A/S i ApS (spółka akcyjna i spółka z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiednio). Rejestracji oddziału dokonuje się w Duńskiej Agencji Przedsiębiorstw – agendy Ministerstwa Przemysłu i Handlu (Danish Commerce Agency, Kampmannsgade 1, 1780 Copenhagen V, tel. 33307700, fax 33307799, e-mail: eogs@eogs.dk, web:

www.eogs.dk). Jest to instytucja, która prowadzi rejestr wszystkich spółek A/S, ApS i oddziałów firm zagranicznych. Rejestracji dla celów podatkowych dokonuje się w zależności od miejsca prowadzenia działalności w jednym z regionalnych urzędów celno-podatkowych. Pełna lista dostępna jest na stronie Głównego Urzędu Ceł i Podatków www.toldskat.dk/adresser/regioner.htm.

W skład kierownictwa oddziału firmy zagranicznej musi wchodzić co najmniej jedna osoba mieszkająca w Danii, kraju Unii Europejskiej lub kraju nordyckim. Istnieje możliwość odstępstwa od tej zasady, warunkowana jest ona jednak zgodą Ministra Przemysłu i Handlu. Oddziały podlegają ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, tj. mają obowiązek płacenia podatków od dochodów wypracowanych w Danii, przy czym obowiązują je takie same zasady przy naliczaniu, deklarowaniu i pobieraniu podatków jak spółki prawa handlowego. Bilans roczny firmy zagranicznej uwzględniający działalność oddziału w Danii winien być dostarczony do Agencji Przedsiębiorstw nie później niż sześć miesięcy po zakończeniu roku finansowego. Bilans roczny oddziału musi być natomiast przedstawiony w formie deklaracji podatkowej właściwemu ze względu na miejsce działalności urzędowi podatkowemu.

System podatkowy

Podatek dochodowy od firm

Spółki prawa handlowego zarejestrowane w Danii podlegają zgodnie z postanowieniami Ustawy o Rachunkowości Przedsiębiorstw / The Danish Company Accounts Act nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, co oznacza, iż podlegają zarówno krajowe, jak i zagraniczne dochody przedsiębiorstwa. Podatek dochodowy od osób prawnych wynosi 30%, przy czym dochód firmy stanowi przychód pomniejszony o koszty działalności i przewidziane prawem odpisy podatkowe oraz zyski kapitałowe. Oddziały firm zagranicznych podlegają tzw. ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu. Mają one obowiązek płacenia podatków od dochodów wypracowanych w Danii, przy czym obowiązują je takie same zasady przy naliczaniu, deklarowaniu i pobieraniu podatku jak spółki prawa handlowego. Obowiązek podatkowy dla oddziałów wchodzi w życie z chwilą rozpoczęcia działalności gospodarczej i trwa aż do rozwiązania oddziału.

Przedstawicielstwa firm zagranicznych z zasady nie podlegają w Danii opodatkowaniu. Jednak w przypadku, gdy przedstawicielstwo posiada w Danii stałe miejsce działalności operacyjnej (permanent place of operation) wówczas podlega ono ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, podobnie jak ma to miejsce w odniesieniu do oddziałów firm zagranicznych. Ocena, czy przedstawicielstwo posiada stałe miejsce działalności operacyjnej zależy od zakresu posiadanych pełnomocnictw (np. czy posiada możliwość zawierania wiążących umów w imieniu zagranicznego właściciela) oraz od tego czy fakturowanie odbywa się w Danii, czy za jej granicami.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Pracownicy zagraniczni zatrudnieni przez okres dłuższy niż 6 miesięcy podlegają pełnemu obowiązkowi podatkowemu w Danii. Podatek dochodowy od osób fizycznych składa się z dwóch części: podatek liniowy na rzecz gminy (średnia dla Danii wynosi 31,7%) oraz podatku progresywnego na rzecz skarbu państwa. Podstawowa stawka tego podatku wynosi 6,25 % plus 6%, jeżeli dochody roczne przekraczają 177 900 DKK oraz następnie 15%, jeżeli dochody roczne przewyższają 276 900 DKK. Każdego roku ustala się pułap obciążeń podatkowych, tj. górną wysokość podatku, który może być płacony na rzecz państwa i gminy. W 2001 roku górna granica podatku dochodowego od osób fizycznych wynosi 59%. Każdego roku ustalana jest również kwota wolna od podatku. W roku 2001 wynosi ona 34 600 DKK, a od osoby poniżej 18. roku życia 24 800 DKK.

Przykładowo obciążenie podatkiem dochodowym osoby fizycznej wynosi:

	DKK	DKK	%
1.	0	Powyżej wolnej kwoty	7,5
2.	151 000	258 400	6
3.	2 587 401	Powyżej	15

Prawodawstwo duńskie przewiduje możliwość płacenia przez cudzoziemców czasowo zatrudnionych w Danii podatku dochodowego w wysokości 25% przy spełnieniu następujących warunków:

1. osoba taka musi pracować dla podmiotu duńskiego podlegającemu pełnemu obowiązkowi podatkowemu lub dla oddziału firmy zagranicznej,
2. musi mieć podpisany kontrakt na okres minimum 6 miesięcy lecz nie dłużej niż 3 lata. Zatrudnienie może być przedłużone do 4 lat pod warunkiem, że pracownik zagraniczny przez okres powyżej 36 miesięcy podlegał będzie ogólnym zasadom opodatkowania w Danii,
3. minimalne miesięczne wynagrodzenie cudzoziemca musi wynosić 47 500 DKK, a w efekcie 52 272 DKK tak, aby pokryło 9-proc. składkę na świadczenie socjalne.

Podatek od towarów i usług VAT

W Danii obowiązuje jednolita stawka VAT w wysokości 25%. Obejmuje ona wszystkie towary i większość usług. Nie ma stawek obniżonych, preferencyjnych czy specjalnych dla wybranych grup towarów. Wszystkie podmioty gospodarcze, których obrót roczny przekracza 20 000 DKK są płatnikami VAT. Próg 20 tysięcy koron jest bardzo niski, wręcz symboliczny, gdyż odpowiada 2/3 wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

Zwolnionych z opodatkowania VAT jest szereg usług, a mianowicie: usługi pogrzebowe, obrót nieruchomościami, operacje finansowe, działalność ubezpieczeniowa, kultura, sztuka, transport osób, opłaty pocztowe, usługi biur podróży, świadczenia socjalne, gry, sport, opieka medyczna, oświata, działalność charytatywna.

Na towary i usługi transportowe, które podlegają obowiązkowi VAT-u, stawka jest równa 0%. Oznacza to w praktyce, iż nie należy naliczać VAT-u przy ich sprzedaży, ale nabywca zachowuje prawo do redukcji VAT-u przy nabywaniu tych towarów i usług.

Stawka VAT-u równa 0% obejmuje następujące przypadki:

- ◆ koszty wkładu pracy w towarze lub usłudze, który po wytworzeniu przewozi się do kraju nie należącego do Unii Europejskiej przez tego, kto produkuje dany towar/ usługę, albo jego współpracownika osiadłego w kraju docelowym,
- ◆ koszty remontów, konserwacji i renowacji statków (od 5 ton brutto wzwyż) i samolotów, a także ich stałego wyposażenia; zwolnieniu od VAT-u nie podlegają samoloty sportowe, szybowcowe itp.,
- ◆ usługi transportowe dla placówek dyplomatycznych i konsularnych w krajach Unii Europejskiej, ale tylko dla osób zwolnionych z VAT-u w kraju, w którym pełnią misję,

- ◆ usługi i towary dla organizacji międzynarodowych w krajach Unii Europejskiej, ale tylko dla tych, które są zwolnione od VAT-u w krajach, w których prowadzą działalność,
- ◆ usługi, w tym transportowe wraz z towarzyszącymi im transakcjami, które mają bezpośredni związek z wywozem towarów poza granice Unii Europejskiej,
- ◆ usługi związane z wwozem towarów podlegających odrębnym przepisom, takie jak:
 - przesyłki / transporty związków i wspólnot,
 - towary do uszlachetnienia,
 - towary wwożone na czas określony,
 - towary składowane w Kopenhaskiej Strefie Wolnościowej, albo w składach celnych.

Podatek akcyzowy

Podatek akcyzowy (duń. Punktafgift) jest w Danii nakładany na wiele towarów. Dania wdrożyła w tym zakresie wszystkie dyrektywy Unii Europejskiej, a oprócz tego wprowadziła liczne własne podatki akcyzowe. W 2001 roku podatek ten jest nakładany na następujące towary: baterie niklowo-kadmowe, zamknięte (pastylkowe), środki ochrony roślin (pestycydy), akumulatory ołowiowe (do rozruszników samochodowych i innych maszyn), torby na zakupy papierowe i plastikowe, freony, czekolada i wyroby cukiernicze, cygara, cygara hawańskie i cygaretki – zgodnie z dyrektywą UE, bibułka papierosowa, tytoń do żucia, tabaka, papierosy i tytoń fajkowy – zgodnie z dyrektywą UE, opony samochodowe, energia elektryczna, opakowania do niektórych napojów (podatek od sztuki), opakowania do niektórych towarów (podatek od wagi), naczynia i sztućce jednorazowe, gaz ziemny i gaz płynny (LPG), lampy żarowe i bezpieczniki, kawa i herbata, płyn gaźnikowy – zgodnie z dyrektywą UE, lody spożywcze, węgiel i produkty z węgla (koks, koks naftowy itp.), azot w nawozach mineralnych, migdały, orzechy, ziarna itp. używane jako surowce, produkty z ropy naftowej (benzyna, olej napędowy, olej opałowy itp.) – akcyza od energii zgodnie z dyrektywą UE, woda mineralna, woda sodowa, rozpuszczalniki, chlorany, PCW i ftalany (zmiękczacze), folia z PCW, piasek, żwir, kamienie, humus itp. używane jako surowce, oleje smarowe, alkohole – zgodnie z dyrektywą UE, wina i wino owocowe, stymulatory wzrostu i antybiotyki, piwo – zgodnie z dyrektywą UE.

Podatki te zostały wprowadzone za pomocą odrębnych ustaw, które szczegółowo opisują zasady ich nakładów i ewentualnie możliwości ulg.

Od podatku akcyzowego zwalnia się pewną grupę specjalnych ropopochodnych, używanych w przemyśle do celów takich jak: czyszczenie chemiczne, produkcja farb i lakierów, itp. Produkty takie są objęte rejestracją i kontrolą zgodnie z przepisami podatkowymi dotyczącymi produktów ropopochodnych. Przedsiębiorstwa, które kupują lub sprzedają artykuły objęte podatkiem akcyzowym muszą być zarejestrowane w Urzędzie ds. Cel i Podatków.

Inne podatki:

- podatek od nieruchomości – od 16 do 58%,
- podatek od sprzedaży nieruchomości – 16% wartości.

System ubezpieczeń społecznych

System ubezpieczeń społecznych w Danii jest kompleksowy i składa się z następujących elementów:

- ◆ świadczenie emerytalne i zdrowotne pokrywane przez państwo,
- ◆ świadczenia dla bezrobotnych i niepełnosprawnych pokrywane przez państwo,
- ◆ świadczenia emerytalne pochodzące z dobrowolnych składek pracowników,
- ◆ obowiązkowe ubezpieczenie od wypadku w pracy,
- ◆ Gwarantowany Fundusz Pracowniczy finansowany głównie przez państwo.

Obowiązek wnoszenia składek na ubezpieczenie społeczne nałożony został na wszystkich pracowników w jednakowej wysokości 9% od płacy brutto. Jednocześnie osobom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy przysługuje z tytułu płaconej składki na ubezpieczenia społeczne odliczenie podatkowe w wysokości 74,55 DKK miesięcznie, tj. 894,60 DKK rocznie.

Zgodnie z postanowieniami ustawy o zdrowiu i bezpieczeństwie w pracy (Health and Safety at Work Act) oraz ustawy o ochronie pracowników (Workers' Protection Act) pracodawcy są zobowiązani do ubezpiecze-

nia pracowników od wypadku przy pracy. Składka ubezpieczenia waha się w zależności od wykonywanej pracy od 200 DKK do 1800 DKK rocznie.

Zagadnienia prawa pracy

W Danii nie ma jednolitego aktu prawnego – kodeksu pracy, który regulowałby relacje między pracodawcami i pracownikami wszystkich grup zawodowych. Większość rozwiązań w stosunkach pracodawca – pracownik w sektorze prywatnym takich jak: wymiar czasu pracy, minimalny czas urlopu, maksymalny wiek emerytalny, okres wypowiedzenia czy prawa do urlopów macierzyńskich przyjętych zostało w umowie głównej między **Duńską Federacją Związków Zawodowych – Danish Federation of Trade Unions (LO)** a **Duńską Konfederacją Pracodawców – Danish Employer's Confederation (DA)**. Umowa ta podlega negocjacom raz na cztery lata, natomiast w odniesieniu do warunków płacowych, tj. poziomu wzrostu wynagrodzeń co dwa lata. Należy przy tym podkreślić, iż pozycja związków zawodowych w Danii jest bardzo mocna, należy do nich ponad 85% zawodowo czynnych osób.

Jeżeli chodzi o pracowników spoza Danii, ich zarobki muszą kształtować się na poziomie zarobków pracowników duńskich, tj. nie mogą być niższe niż stawki przewidziane zbiorowymi układami pracy dla poszczególnych branż. Przykładowo w sektorze budowlanym układ zbiorowy przewiduje następujące minimalne stawki godzinowe:

- ◆ od 1 marca 2001 roku – 90,65 DKK,
- ◆ od 1 marca 2002 roku – 92,65 DKK,
- ◆ od 1 marca 2003 roku – 95,65 DKK.

Zarówno dla pracowników sektora państwowego, jak i prywatnego obowiązuje 37-godzinowy tydzień pracy. W zależności od danych umów zbiorowych pracownikom pracującym na drugą i trzecią zmianę mogą przysługiwać dodatkowe 2 godziny urlopu za każde 37 godzin pracy. Godziny ponadliczbowe są na ogół płatne według stawki 50% więcej za pierwsze trzy godziny oraz 100% więcej za godziny następne i pracę w niedziele i święta.

Wszystkim pracownikom przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze pięciu tygodni rocznie. Wynagrodzenie za okres urlopu pracownik pobiera

z kasy urlopowej, do której pracodawca wnosi składkę w wysokości 12,5% rocznego wynagrodzenia. Składka do kasy urlopowej wpłacana jest pod koniec każdego kwartału.

Zatrudnianie cudzoziemców

Prawodawstwo duńskie (13 i 14 paragraf ustawy o cudzoziemcach – Aliens Act, tekst jednolity Nr 73 z 2 lutego 1999 roku i Nr 140 z 17 marca 1999 roku) przewiduje, iż wszyscy obywatele z państw spoza Unii Europejskiej i krajów nordyckich przed podjęciem zatrudnienia w Danii muszą uzyskać pozwolenie na pobyt i pracę, które udzielane jest przez Duński Urząd Imigracyjny (Danish Immigration Service, Ryesgade 53, 2100 Copenhagen O, tel. 35366600, fax: 35361916, e-mail: mep@udlst.dk, www.udlst.dk). W odniesieniu do polskich pracowników wniosek o przyznanie prawa i pracy składany jest w ambasadzie duńskiej w Warszawie lub jednym z konsulatów w Gdańsku, Szczecinie, Poznaniu i Krakowie przed wyjazdem do Danii. Wniosek musi zawierać poza paszportem i fotografią kopię kontraktu lub umowy, informację na temat warunków płacowych i socjalnych oraz dokładny opis wykonywanej w Danii usługi.

Wydanie zezwolenia wiąże się bezpośrednio z charakterem świadczonej przez cudzoziemca pracy. Przepisy duńskie mówią o zatrudnianiu pracowników z zagranicy w tych dziedzinach, w których wymaga tego interes gospodarczy państwa. Chodzi głównie o kadrę kierowniczą oraz specjalistów. Duński Urząd Imigracyjny przed wydaniem ostatecznej decyzji zasięga opinii jednego z regionalnych urzędów pracy (Regional Labour Market Council) oraz właściwych ze względu na rodzaj wykonywanej pracy związków zawodowych. W przypadku prac budowlano-konserwatorskich jest to Związek Pracowników Przemysłu Drzewnego i Budowlanego (The Timber and Construction Industry Worker's Union, Mimersgade 41, 2200 Copenhagen N, tel. 35319599, fax: 35319450, e-mail: tib@tib.dk). Na ogół opinia tych dwóch instytucji decyduje o przyznaniu lub nie prawa pobytu i pracy. Pozwolenie udzielane jest na okres taki jak we wniosku, nie dłuższy jednak jak jeden rok. Pozwolenie może być przedłużone jeżeli odpowiedniej rekomendacji udzieli regionalny urząd pracy lub związku zawodowe oraz Urząd Imigracyjny uzna to za stosowne. Wniosek o przedłużenie składany jest bezpośrednio w Urzędzie Imigracyjnym w Kopenhadze lub posterunku policji, w zależności od miejsca pobytu, najpóźniej 15 dni przed

upływem ważności posiadanego pozwolenia. Procedura przyznania prawa pobytu i pracy trwa około dwóch miesięcy. Odpowiedź udzielana jest przez ambasadę lub urząd konsularny, w którym wniosek został złożony. Od decyzji Urzędu Imigracyjnego przysługuje odwołanie za pośrednictwem duńskiej placówki dyplomatycznej do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Ministry of Interior, Christiansborg Slotsplads 1, 1218 Copenhagen K, tel. 33923380, fax 33111239).

Użyteczne adresy

Ambasada RP w Kopenhadze

Richelius Alle 12
2900 Hellerup
tel. +39 467700, fax +39 46 7766
www.brh-dania.dk

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Duńska Rada Eksportu
Asiatisk Plads 2
1448 Kopenhaga
tel. +33 920500, fax +33 540533
e-mail: um@um.dk
www.eksportraadet.dk

Konfederacja Duńskiego Przemysłu

Dansk Industri
H.C. Andersens Boulevard 18
1787 Kopenhaga V
tel. +33 773377, fax +33 773300
www.di.dk

Duńska Izba Handlowa

1217 Kopenhaga K
tel. +33 950500, fax +33 325216
www.commerce.dk

Konfederacja Małych i Średnich Przedsiębiorstw

Amaliegade 31
1256 Kopenhaga K
tel. +33 932000, fax +33 320174
www.hvr.dk

Polsko-Duńska Izba Gospodarcza

ul. Rakowiecka 19

02-517 Warszawa

tel. +22 8497414, fax +22 8499239

FINLANDIA

Podstawowe informacje:

Terytorium: 337 000 km²

Liczba ludności: 5,0 mln

Stolica: Helsinki

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 5,7%

Inflacja: 2,3%

Wskaźnik bezrobocia: 9%

Eksport: 46,6 mld euro (1999)

Import: 33,9 mld euro (1999)

Regulacje prawne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Finlandii

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Przepisy umożliwiają prowadzenie działalności gospodarczej przez przedsiębiorców zarówno indywidualnie, jak i w postaci spółki, przy czym najbardziej popularne formy to spółka cywilna, spółka komandytowa i spółka z o.o. Możliwe jest również utworzenie oddziału na terenie Finlandii przez firmę zagraniczną.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

W Finlandii istnieją dwa rodzaje **spółek z ograniczoną odpowiedzialnością**: prywatne i publiczne. W obydwu odpowiedzialność wspólników ogranicza się do wysokości ich udziałów. Podstawowa różnica to możliwość dopuszczenia do publicznego obrotu udziałami w spółce: w prywatnej spółce z o.o. jest to niemożliwe, podczas gdy zakaz ten nie dotyczy spółek publicznych. Można zatem przyjąć, że prywatna spółka z o.o. jest od-

powiednikiem polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a publiczna spółka z o.o. – polskiej spółki akcyjnej. Inne, mniej istotne różnice dotyczą m.in. wysokości minimalnego kapitału zakładowego, który dla spółki prywatnej wynosi 8000 euro, a dla publicznej 80 000 euro. Procedura zakładania prywatnej i publicznej spółki z o.o. jest bardzo zbliżona i obejmuje następujące elementy:

- **Uzyskanie zezwolenia na założenie spółki z o.o.** w Ministerstwie Przemysłu i Handlu; co najmniej połowa wspólników powinna być zameldowana na stałe (osoby fizyczne) lub posiadać zarejestrowaną siedzibę (osoby prawne) na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Pozostali muszą uzyskać ww. zezwolenie.
- **Sporządzenie Aktu Założycielskiego**, zawierającego m.in. nazwiska/ /nazwy, adresy i daty urodzenia założycieli spółki, propozycję statutu spółki, wartość nominalną pojedynczego udziału (wartość nominalna każdego udziału powinna być jednakowa), termin subskrypcji i wykupu udziałów oraz szacowane koszty założenia spółki.
- **Sporządzenie Statutu**, w którym zostaną określone:
 1. nazwa spółki; nazwa prywatnej spółki z o.o. powinna zawierać wyrażenie „osakeyhtiö” lub skrót „oy”, podczas gdy nazwa spółki publicznej wyrażenie „julkinen osakeyhtiö” lub skrót oyj,
 2. siedziba spółki,
 3. wysokość kapitału zakładowego,
 4. wartość nominalna udziału/akcji; każdy udział powinien mieć jednakową wartość nominalną,
 5. liczba członków Zarządu (co najmniej połowa z nich powinna być zameldowana na stałe w EOG, można jednak złożyć wniosek do Ministerstwa Przemysłu i Handlu o odpowiednie zezwolenie),
 6. liczba audytorów,
 7. sposób zwoływania zgromadzenia wspólników.
- **Subskrypcja udziałów:** bez ograniczeń, dla subskrybentów spoza EOG nie jest wymagane zezwolenie z Ministerstwa Przemysłu i Handlu i mogą oni nabyć nawet 100% udziałów w spółce; praktykowane jest zatem rozwiązanie polegające na tym, że założycielem spółki jest formalnie osoba zameldowana w Finlandii, a podmioty spoza EOG jedynie nabywają udziały w spółce.
- **Założycielskie zgromadzenie udziałowców**, decydujące o przyjęciu Statutu spółki i wyborze:

- *Zarządu*: reprezentującego spółkę; członkowie wskazani przez zgromadzenie mogą występować w imieniu spółki; w spółkach o kapitale powyżej 80 000 euro Zarząd powinien liczyć co najmniej trzech członków. Jeżeli w skład Zarządu wchodzi więcej niż jedna osoba, to jego członkowie powinni wyznaczyć *prezesa Zarządu*. Może być nim osoba spoza EOG. Ponadto, jeżeli kapitał zakładowy spółki przekracza 80 000 euro, Zarząd jest zobligowany do wyznaczenia *dyrektora zarządzającego* (może on być jednocześnie prezesem zarządu, jeśli spółka posiada Radę Nadzorczą). Osoba spoza EOG powinna uzyskać zezwolenie MPiH na wykonywanie obowiązków *dyrektora zarządzającego*,
- *Rady Nadzorczej*: spółki o kapitale zakładowym powyżej 80 000 euro mają obowiązek posiadania Rady Nadzorczej, złożonej z co najmniej 5 osób,
- audytorów.
- Rejestracja spółki w rejestrze handlowym w okresie do 6 miesięcy od podpisania Aktu Założycielskiego; dopiero po rejestracji spółka uzyskuje osobowość prawną. Zgłoszenia do rejestru handlowego dokonuje się w dwóch egzemplarzach w języku fińskim lub szwedzkim. Powinno ono zawierać następujące informacje:
 - nazwę handlową spółki,
 - datę podpisania Aktu Założycielskiego i datę zatwierdzenia Statutu przez zgromadzenie wspólników,
 - cel utworzenia spółki,
 - adres siedziby spółki,
 - wysokość kapitału zakładowego, liczbę i wartość nominalną udziałów,
 - dane personalne prezesa i członków zarządu, ewentualnie dyrektora zarządzającego,
 - wskazanie audytora, wraz z podaniem jego danych personalnych,
 - osoby upoważnione do występowania w imieniu spółki,
 - datę złożenia zgłoszenia,
 - własnoręczne podpisy członków zarządu i dyrektora zarządzającego spółki.

Do zgłoszenia należy dołączyć: Akt Założycielski (oryginał + uwierzytelniona kopia), kopię Statutu, sprawozdanie z założycielskiego zebrania wspólników, sprawozdanie z wyboru prezesa zarządu lub dyrektora zarządzającego, raport audytora, jeśli część kapitału wniesiono w formie

bezugotówkowej, oświadczenie członków zarządu, że spółka została założona zgodnie z prawem spółek, wszelkie udzielone zezwolenia z Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Opłata rejestracyjna wynosi 1500 marek fińskich.

Spółka jawna i komandytowa

Aby zostać współnikiem *spółki jawnej* lub *spółki komandytowej*, osoby fizyczne lub prawne spoza EOG muszą uzyskać odpowiednie zezwolenie z Ministerstwa Przemysłu i Handlu. We wniosku należy podać nazwisko i imię (nazwę firmy), adres zamieszkania (siedziby) oraz dokładnie podać nazwę zakładanej spółki oraz charakter uczestnictwa w niej (np.: komplementariusz, komandytariusz). Do wniosku należy dołączyć kopię paszportu (osoby fizyczne) lub wyciąg z rejestru handlowego i kopię stosownej umowy założycielskiej (osoby prawne) w uwierzytelnionym tłumaczeniu na język fiński lub szwedzki.

Spółka jawna

Podstawą funkcjonowania spółki jest umowa spółki, której treść jest uzgadniana przez wszystkich współników. W przypadku **spółki jawnej** powinna ona zawierać co najmniej następujące elementy:

- nazwa handlowa spółki; powinna ona zawierać zwrot „avoin yhtiö” (spółka jawna) i nie może zawierać nazwisk/nazw innych niż należące do współników,
- siedziba spółki,
- cel utworzenia spółki,
- dane personalne wszystkich współników (nazwisko, narodowość, adres, data urodzenia lub nazwa handlowa, numer w rejestrze handlowym w przypadku osób prawnych),
- nazwiska osób upoważnionych do występowania w imieniu spółki,
- rodzaj i wartość wkładów wniesionych przez poszczególnych współników (wyrażoną w markach fińskich),
- zakres kompetencji poszczególnych współników,
- wskazanie audytora(ów) – obowiązkowe jest wskazanie co najmniej jednego audytora,
- datę podpisania umowy spółki,
- termin rozwiązania spółki,
- własnoręczne podpisy wszystkich współników.

Zgłoszenie spółki jawnej do rejestru handlowego należy sporządzić w języku fińskim lub szwedzkim, w dwu kopiach. Oprócz danych podstawowych, takich jak nazwa i adres spółki, dane personalne wspólników i upoważnionych przedstawicieli, charakter działalności, powinno ono zawierać również ewentualne nazwy pomocnicze spółki wraz z określeniem tego zakresu działalności, w którym będą one stosowane. Zgłoszenie winno być własnoręcznie podpisane przez wszystkich wspólników.

Spółka komandytowa

W przypadku **spółki komandytowej** umowa spółki powinna określać: nazwę handlową (powinna zawierać wyrażenie „komandiittiyhtiö”), siedzibę i cel utworzenia spółki, nazwiska/nazwy, narodowości i adresy zamieszkania/siedziby wspólników, wraz z określeniem ich charakteru (komplementariusz, komandytariusz), dane osób upoważnionych do reprezentowania spółki, wartość i rodzaj wkładów poszczególnych wspólników, zakres kompetencji komplementariuszy, zasady partycypowania komandytariusza w zysku spółki, wskazanie audytora(ów), datę zawarcia umowy i własnoręczne podpisy komplementariuszy. Podobnie jak w przypadku spółki jawnej, zgłoszenie do rejestru należy sporządzić w dwu kopiach w języku fińskim lub szwedzkim. Zgłoszenie powinno być podpisane przez wszystkich wspólników.

W obu przypadkach do zgłoszenia do rejestru należy dołączyć oryginalny i uwierzytelniony egzemplarz umowy spółki oraz dwie uwierzytelnione kopie zezwolenia na wykonywanie czynności handlowych, udzielonego przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu. Opłata rejestracyjna wynosi 700 marek fińskich.

Oddział firmy

Jako **oddział firmy zagranicznej** rozumie się podmiot, będący częścią firmy zagranicznej, wykonujący czynności handlowe lub zawodowe w Finlandii w imieniu firmy zagranicznej. Gdy firma spoza EOG chce ustanowić oddział na terenie Finlandii, powinna:

- a) uzyskać zezwolenie na wykonywanie czynności handlowych z Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Wniosek składany jest w języku fińskim lub szwedzkim i powinien zawierać: oświadczenie o zamiarze utworzenia oddziału w Finlandii, nazwę i siedzibę firmy macierzystej, rodzaj

wykonywanych czynności handlowych, dane personalne osoby składającej wniosek, upoważnionej do występowania w imieniu firmy. Wnioskowi powinien towarzyszyć dokument potwierdzający prowadzenie działalności przez firmę (wyciąg z rejestru w uwierzytelnionym tłumaczeniu na fiński lub szwedzki). Opłata za uzyskanie zezwolenia wynosi 500 marek fińskich,

b) dokonać zgłoszenia oddziału do rejestru handlowego na specjalnym formularzu; zgłoszenie powinno zawierać:

- fiński adres oddziału,
- charakter prowadzonej działalności,
- nazwę rejestru, w którym firma macierzysta jest zarejestrowana w kraju siedziby,
- nazwę i formę prawną firmy macierzystej oraz nazwę oddziału (nazwa handlowa oddziału powinna zawierać nazwę firmy macierzystej oraz stwierdzenie, że jest to oddział),
- dane personalne osób upoważnionych do działania w imieniu oddziału,
- dane personalne przedstawiciela oddziału, powinien on być zameldowany w Finlandii,
- wskazanie państwa, którego prawu podlega firma macierzysta,
- jeżeli firma macierzysta jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjną, należy podać wysokość kapitału zakładowego.

Załączniki:

- oświadczenie o ustanowieniu oddziału,
- dowód ustanowienia przedstawiciela oddziału,
- potwierdzenie wszystkich upoważnień do występowania w imieniu firmy macierzystej,
- wyciąg ze stosownego rejestru, prowadzonego w kraju macierzystym,
- uwierzytelnione tłumaczenie umowy założycielskiej spółki,
- kopia zezwolenia z MPiH,
- dowód wniesienia opłaty rejestracyjnej, która wynosi 1500 marek fińskich,
- ewentualnie dwie uwierzytelnione kopie zezwolenia na prowadzenie działalności danego rodzaju. W Finlandii niektóre rodzaje działalności wymagają bowiem dodatkowego zezwolenia (udzielanych przez różne organy administracji publicznej). Należą do nich m.in.: apteki, handel niebezpiecznymi chemikaliami, handel i transport

wyrobów alkoholowych, restauracje i hotele, firmy ubezpieczeniowe, agencje obrotu nieruchomościami, usługi pocztowe i telekomunikacyjne, produkcja nawozów syntetycznych, handel i wytwarzanie produktów z metali szlachetnych, usługi transportowe i taksówkowe, usługi medyczne, produkcję towarów żywnościowych (lokalna placówka Ministerstwa Zdrowia Publicznego).

System podatkowy

Podatek dochodowy od firm

Stopa podatku od spółek wynosi 29% i jest jednakowa dla wszelkiego rodzaju firm.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Osoby fizyczne osiągające dochody ze źródeł fińskich podlegają podatkowi dochodowemu o skali progresywnej:

	FIM	FIM	%
1	1	47 600	0
2	47 600	63 600	5,5 + 50 FIM
3	63 600	81 000	15,5
4	81 000	113 000	19,5
5	113 000	178 000	25,5
6	178 000	315 000	31,5
7	315 000	ponad	38

Podatek od towarów i usług VAT

Jeżeli spółka wykonuje czynności handlowe opodatkowane podatkiem VAT, powinna ona zgłosić ten fakt do miejscowego urzędu skarbowego na standardowym formularzu. Do zgłoszenia należy dołączyć wyciąg z rejestru handlowego. Po rozpatrzeniu zgłoszenia urząd skarbowy nadaje płatnikowi numer identyfikacyjny. Stawki podatku VAT są następujące:

- 22% – standardowa,
- 17% – produkty żywnościowe,
- 8% – farmaceutyki, książki i prasa,
- 8% – transport osobowy, usługi hotelarskie,
- 0% – transport międzynarodowy, sprzedaż nieruchomości, usługi medyczne.

Podatek akcyzowy

Podatkami akcyzowymi objęte są następujące towary: wyroby alkoholowe, tytoniowe, samochody, paliwa.

Inne podatki:

- podatek od nieruchomości – od 0,2 do 1,0%,
- podatek kościelny – od 1 do 2%.

System ubezpieczeń społecznych

Pracodawca jest zobowiązany do opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne dla swoich pracowników. Istnieją trzy schematy ubezpieczeniowe:

- Standardowy (TEL): dotyczy pracowników w wieku 16–64 lat, których wynagrodzenie za pierwszy miesiąc zatrudnienia wynosi co najmniej 1206,13 FIM. Stawki są progresywne i wynoszą: 23–25,5% sumy wynagrodzeń brutto wypłacanych pracownikom do kwoty 5 mln FIM oraz 26–28,5% powyżej 5 mln FIM. Płatność do dwudziestego dnia miesiąca następnego.
- Tymczasowy (LEL): dotyczy pracowników pow. 14. roku życia zatrudnionych na czas określony lub na zlecenie w branżach: rolnictwo, leśnictwo, usługi budowlane. Stawka wynosi 22,5% (w tym 4,7% potrącane z wynagrodzenia pracownika) wynagrodzenia brutto), płatne do dwudziestego dnia miesiąca następnego.
- Specjalny (TaEL): dotyczy artystów, dziennikarzy, tłumaczy i innych osób nabywających prawa autorskie do efektów swojej pracy. Jeżeli osoby takie zatrudniono na okres powyżej 1 roku, podlegają one pod schemat TEL. Stawka płatna do dwudziestego dnia miesiąca następnego wynosi 17% (4,7% potrącane z wynagrodzenia pracownika)

Zagadnienia prawa pracy

Minimalne wynagrodzenie brutto (stawka godzinowa) wynosi 53,39 FIM dla mężczyzn i 41,33 FIM dla kobiet. Tydzień roboczy to 37,5–40 godzin, w zależności od ustaleń ze związkami zawodowymi. Praca w godzinach nadliczbowych jest opłacana kwotą od 50 do 100% stawki godzinowej, przy czym maksymalny roczny limit godzin nadliczbowych wynosi 250 godzin w dni robocze i 120 godzin w dni wolne od pracy. Pracownikom przysługuje 5 tygodni urlopu wypoczynkowego w ciągu roku.

Członkostwo pracowników w związkach zawodowych jest dobrowolne. W przedsiębiorstwach powyżej 30 osób pracodawca ma obowiązek dopuścić przedstawicieli załogi do procesu decyzyjnego (rada zakładowa).

Zatrudnianie cudzoziemców

Zatrudnianie cudzoziemców spoza EOG wymaga uzyskania pozwolenia na pracę i pozwolenia na pobyt. Wniosek należy złożyć w Ambasadzie Finlandii w kraju macierzystym pracownika.

Aby *indywidualni przedsiębiorcy* spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) mogli rozpocząć działalność handlową w Finlandii, są oni zobligowani do:

- posiadania ważnego **zezwolenia na pracę** i **zezwolenia na pobyt**, jeżeli zamierza prowadzić firmę osobiście (wnioski należy złożyć w Ambasadzie Finlandii),
- **uzyskania zezwolenia na wykonywanie czynności handlowych** w Ministerstwie Przemysłu i Handlu. Wniosek o takie zezwolenie, który należy sporządzić w języku fińskim lub szwedzkim w dowolnej formie, powinien zawierać następujące informacje:
 - zakres działalności, który przedsiębiorca zamierza wykonywać,
 - zakres terytorialny (gmina, miasto), na którym przedsiębiorca będzie prowadził działalność handlową,
 - imię, nazwisko, narodowość i adres zamieszkania wnioskodawcy (z podaniem nazwy państwa),
 - kopię paszportu wnioskodawcy.

Opłata za wydanie zezwolenia wynosi 500 FIM.

- a) ustanowić przedstawiciela przedsiębiorstwa, osoby zameldowanej w Finlandii, upoważnionej do odbierania oficjalnej korespondencji w imieniu przedsiębiorcy; obowiązek ten nie dotyczy tych przedsiębiorców, którzy prowadzą firmę osobiście (mają zezwolenie na pobyt).
- b) po otrzymaniu zezwolenia dokonać zgłoszenia przedsiębiorstwa do rejestru handlowego, prowadzonego przez Narodową Komisję Patentową i Rejestracyjną. Zgłoszenia należy dokonać na odpowiednim formularzu, dostępnym w Internecie (www.prh.fi/lomake.html), w dwóch egzemplarzach w języku fińskim lub szwedzkim, podając w nim nazwę przedsiębiorstwa, dane personalne przedsiębiorcy (nazwisko, imię, narodowość, adres, datę urodzenia), rodzaj wykonywanej działalności gospodarczej, adresy zamierzonych miejsc prowadzenia działalności w Finlandii z zaznaczeniem siedziby głównej, dane przedstawiciela (imię, nazwisko, adres, nr telefonu). Do zgłoszenia, które winno być sygnowane podpisem przedsiębiorcy, należy dołączyć dwie uwierzytelnione kopie zezwolenia na prowadzenie czynności handlowych w Finlandii oraz kopię dowodu wpłaty opłaty rejestracyjnej w wysokości 350 FIM.

Należy zauważyć, że obowiązek uzyskania zezwolenia na prowadzenie czynności handlowych w Finlandii (a zatem i dołączania kopii tego zezwolenia do wniosku rejestracyjnego) nie dotyczy przedsiębiorców z terenu EOG.

Użyteczne adresy

Ambasada RP

Armas Lindgrenin tie 21
00570 Helsinki, Suomi-Finland
tel.: +3589 6848-077, 6848-090, 6848-179
e-mail: amb.poland@helsinki.inet.fi

Ministerstwo Przemysłu i Handlu Finlandii

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Aleksanterinkatu 4, Helsinki
PO Box 32
FIN-00023 GOVERNMENT
tel. +358 9 1601
<http://www.ktm.fi/eng/paasivu.htm>

**Krajowe Biuro Patentowe i Registracyjne
Patenti-ja Rekisterihallitus**

Arkadiankatu 6A, 00100 Helsinki

tel. +358 (0)9 693 9500, fax +358 (0)9 6939 5417

www.prh.fi

Biuro ds. Inwestycji Zagranicznych w Finlandii

Aleksanterinkatu 17, 00100 Helsinki

tel. +358 (0)9 696 9125, fax +358 (0)9 6969 2530

www.investinfinland.fi

FRANCJA

Podstawowe informacje:

Terytorium: 547 030 km²

Liczba ludności: 58,98 mln

Stolica: Paryż

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 3,70%

Inflacja: 1,8%

Wskaźnik bezrobocia: 11,5%

Eksport: 309,14 mld euro

Import: 275,79 mld euro

Regulacje prawne w zakresie zakładania firmy zagranicznej na terytorium Francji

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

We Francji, podobnie jak w Polsce istnieją dwie formy prowadzenia działalności gospodarczej: jako osoba fizyczna i prawna. Spółki posiadające osobowość prawną:

Spółka cywilna

Działalność jej regulują przepisy kodeksu cywilnego (art. 1832 i następane), wspólnicy są odpowiedzialni solidarnie i całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki (taka spółka jest powoływana głównie w zakresie transakcji nieruchomościami, eksploatacji rolnej lub przez profesje liberalne).

Spółka handlowa

Powstaje na mocy umowy wspólników. Podstawą prawną jest ustawa o spółkach z 24 lipca 1966 r., która reguluje ogół działań związanych z działalnością spółek handlowych oraz kodeks handlowy.

Do spółek handlowych zalicza się:

- **Spółki jawne** – wszyscy wspólnicy muszą być kupcami – zgodnie z wymogami kodeksu handlowego, wspólnicy są całym majątkiem odpowiedzialni za zobowiązania spółki.
- **Spółka komandytowa zwykła** – w tej spółce występują dwa rodzaje wspólników; komplementariusze – muszą być kupcami, odpowiadający za zobowiązania spółki całym majątkiem, i komandytariusze, których odpowiedzialność za długi spółki jest ograniczona do wysokości wkładów.
- **Spółka komandytowa akcyjna** – gdzie kapitał zakładowy podzielony jest na akcje, a spółka działa na tych samych zasadach co spółka komandytowa zwykła.
- **Spółka z o.o.** – jest najbardziej rozpowszechnioną formą prowadzenia działalności we Francji, zasady funkcjonowania są zbliżone do zasad funkcjonowania sp. z o.o. w Polsce. Minimalny kapitał założycielski spółki z o.o. wynosi 50 000 FRF.
- **Spółka akcyjna** – jest jedyną formą spółki, która może być notowana na giełdzie, ta forma jest stosowana przez duże przedsiębiorstwa. Spółka akcyjna wymaga minimum 7 akcjonariuszy, którzy mogą być obywatelami, kapitał zakładowy spółki musi wynosić minimalnie 250 000 FF, natomiast SA notowanej na giełdzie 1,5 miliona FF, z tym, że co najmniej 1/4 kapitału zakładowego musi być pokryta w momencie rejestracji. Wejście na giełdę wymaga zezwolenia komisji giełdy.

Spółka kapitałowa:

Tworzenie spółki kapitałowej wymaga:

- sporządzenia statutu w formie aktu notarialnego,
- zarejestrowania w urzędzie podatkowym,
- umieszczenia informacji o powstaniu podmiotu w dzienniku ogłoszeń prawnych,
- rejestracja spółki w Sądzie Handlowym, urzędzie statystycznym, podatkowym i ubezpieczeń społecznych,

- w przypadku uruchamiania oddziału firmy zagranicznej należy dostarczyć kopię statutu firmy macierzystej Sądowi Handlowemu i uzyskania karty kupca zagranicznego dla dyrektora oddziału; firma macierzysta musi też składać roczny bilans i rachunek wyników we francuskim Sądzie Handlowym.

Spółki nie posiadające osobowości prawnej:

spółka cicha – nie podlega rejestracji, działa na podstawie umowy wspólników, nieznaney osobom trzecim, wspólnicy ponoszą odpowiedzialność za długi spółki solidarnie i całym swoim majątkiem.

Zagraniczna osoba prawna ma do dyspozycji:

- **filię** – spółka prawa francuskiego zależna od firmy zagranicznej, posiada własną osobowość prawną, prowadzi działalność gospodarczą i płaci podatki,
- **oddział** – stanowi część firmy zagranicznej i nie posiada osobowości prawnej, jest wpisany do rejestru handlowego, funkcjonuje najczęściej jako agencja, prowadzi działalność gospodarczą i płaci podatki,
- **biuro współpracy** – nawiązuje kontakty dla finansującej je zagranicznej firmy macierzystej, nie posiada osobowości prawnej, nie prowadzi działalności gospodarczej i nie płaci podatków.

Przedsiębiorstwo indywidualne

Założenie przedsiębiorstwa indywidualnego wymaga zgłoszenia w:

- Sądzie Handlowym,
- Urzędzie statystycznym,
- Urzędzie podatkowym,
- Urzędzie ubezpieczeń społecznych (właściciel i pracownicy).

Przynależność do Izby Przemysłowo-Handlowej jest obowiązkowa.

System podatkowy

Podatek dochodowy od firm

Stawka podatku dochodowego od firm wynosi **33%** zysku firmy. Minimalna kwota podatku wynosi 5000 FFR, jeśli obroty firmy nie przekraczają 50 000 FFR.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Dochody osób fizycznych są opodatkowane według siedmiostopniowej progresywnej skali od 0 do 54%.

Podatek od towarów i usług VAT

19,6% – stawka podstawowa – dotyczy m.in. samochodów, rejestracji, nieruchomości,

2,1% – stawka zredukowana – obejmuje: gazety, niektóre przedstawienia teatralne,

5,5% – stawka ulgowa – obejmuje: artykuły żywnościowe, lekarstwa, płody rolne, wyposażenie osób niepełnosprawnych, transport publiczny, przedstawienia teatralne, widowiska i przedstawienia cyrkowe, muzea, ogrody zoologiczne, hotele z wyjątkiem czterogwiazdkowych, kempingi, domy starców, energię elektryczną, gaz, książki, koncerty, filmy.

25 i 28% – stawki podwyższone.

Zwolnienia z podatku VAT:

- eksport,
- publiczne aukcje przedmiotów używanych, dzieł sztuki i zbiorów, kamieni szlachetnych, pereł,
- obroty podlegające podatkowi giełdowemu,
- niektóre obroty rolnictwa i rybołówstwa,
- niektóre obroty przedsiębiorstw prasowych i drukarni,
- usługi płacone przez zrzeszenia lub spółdzielnie na rzecz członków nie podlegających podatkowi od wartości dodanej,
- niektóre usługi finansowe i bankowe,
- usługi ubezpieczeniowe,

- niektóre usługi lekarzy, nauczycieli, autorów, artystów, sportowców, aktorów, adwokatów,
- najem i dzierżawa gruntów niezabudowanych i pustych budynków.

Przedsiębiorstwa zwolnione z VAT we Francji:

- Całkowitym zwolnieniem z VAT objęte są przedsiębiorstwa o obrocie do 70 000 FRF (ok. 45 000 PLN) oraz rolnicy.
- Przedsiębiorstwa usługowe, których roczny obrót nie przekracza 150 000 FRF (96 000 PLN) oraz firmy handlowe i hotele o obrocie do 500 000 FRF (320 000 PLN) mogą opodatkować się w formie ryczałtowanej.

Podatek akcyzowy

Podatkiem akcyzowym obciążone są:

- paliwa,
- oleje,
- alkohole,
- woda stołowa,
- wyroby tytoniowe.

Opłaty rejestrowe od spółek:

Rejestracja spółki:

- **1%** – wartości wkładów,
- **11,4%** – od wkładów rzeczowych w postaci budynków i majątku wniesionych przez osoby nie podlegające podatkowi dochodowemu od osób prawnych.

Podwyższanie kapitału:

- **1% lub 11,4%** – z wyjątkiem wkładów gotówkowych,
- **3%** – przekształcanie zapasów lub zysku.

Inne podatki:

- podatek od nieruchomości – od 5 do 15%.

System ubezpieczeń społecznych

Jeśli przedsiębiorca w spółce jednoosobowej, w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością posiada większościowe udziały, to powinien przystąpić do następujących funduszy opieki socjalnej:

CANAM (Narodowy Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego),

URSSAF (rodzinny).

Fundusz emerytalny:

ORGANIC (w przypadku handlu)

CANCAVA (w przypadku rzemieślników)

UNAPL (w przypadku wolnych zawodów).

Składka waha się pomiędzy 27 a 35% od przychodu.

Jeśli przedsiębiorca posiada mniejszościowe albo równe udziały i jest menedżerem w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, dyrektorem zarządzającym w spółce akcyjnej, podlega pod system „pracowniczy” i jest podporządkowany temu samemu systemowi co pracownicy.

Jeśli przedsiębiorca zatrudnia pracowników, to ma obowiązek w ciągu 8 dni od zatrudnienia pracownika wysłać deklarację zatrudnienia do **URSAFF** albo do rolniczego funduszu ubezpieczeń wzajemnych, który przekaże informacje do odpowiedniej organizacji.

Składki na ubezpieczenie społeczne wynoszą około 46% od przychodu w przypadku udziału pracodawcy i 22% od przychodu w przypadku udziału pracownika. Koszt składki jest bardzo wysoki, ale ubezpieczenie społeczne daje bardzo wysokie pokrycie.

Pokrywane jest ryzyko wynikające z: macierzyństwa, nagłych śmierci, wypadków przy pracy, ubezpieczenia związane z podeszłym wiekiem oraz wdowieństwo.

Podstawowym źródłem finansowania powszechnych ubezpieczeń zdrowotnych we Francji są składki, płacone zarówno przez pracodawców, jak i pracowników. W przypadku pracowników zarobkujących składki są pobierane miesięcznie od płacy, a obowiązek ich odprowadzenia do kasy ubezpieczeniowej ciąży na pracodawcy.

Podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne w przypadku pracowników zarobkujących jest cały dochód ubezpieczonego, łącznie ze świadczeniami w naturze i różnego rodzaju dodatkami. W odniesieniu do osób pracujących na rachunek własny za podstawę oskładkowania przyjmuje się całkowity dochód roczny podlegający opodatkowaniu podatkiem od dochodów osobistych.

Wysokość składek jest różna w poszczególnych systemach ubezpieczeniowych, gdyż jest kalkulowana w zależności od zakresu ubezpieczenia i ryzyka w sposób zapewniający równowagę finansową systemu. W systemie ogólnym składka wynosi 18,5%, z czego pracownik płaci 5,9%, a pracodawca – 12,6%. Pracownicy finansują więc ten system w części o wiele mniejszej niż pracodawcy – ok. 66% dochodów systemu ogólnego pochodzi ze składek pracodawców, a ok. 30% ze składek pracowników. Drugim źródłem finansowania ubezpieczeń zdrowotnych są opłaty ponoszone przez pacjentów. Mają one charakter procentowej partycypacji w kosztach (współpłacenia) lub określonych ryczałtów. Wysokość udziału w kosztach zależy od rodzaju świadczenia i waha się od 20% do 60%. Np. w przypadku kosztów leczenia szpitalnego ubezpieczenie zwraca pacjentowi 80% kosztów leczenia, w odniesieniu do ambulatoryjnej opieki medycznej zwrot ten wynosi 75%, a przy zakupie leków przepisanych na receptę zwrot wynosi jedynie 40%. Nieco niższym zwrotem obarczone są leki podstawowe, przy których współpłacenie wynosi 30%, a zwrot 70%. Trzecim źródłem finansowania ubezpieczeń zdrowotnych jest niewielka dotacja państwa, stanowiąca niecałe 2% wydatków z funduszu zdrowia. Istnieje tendencja do jej dalszego ograniczania. Dodatkowym źródłem finansowania opieki zdrowotnej jest specjalny podatek od towarów szkodliwych dla zdrowia, tak jak mocne alkohole i wyroby tytoniowe. Ponadto od 1991 r. wszyscy mieszkający we Francji na stałe muszą płacić specjalny 1,1% podatek od dochodów i zysków kapitałowych, który służy finansowaniu kosztów ubezpieczeń społecznych, w tym także ubezpieczeń zdrowotnych. Brak jest natomiast jednolitych zasad pobierania składek na dodatkowe ubezpieczenia oferowane przez liczne towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych i kasy przeczności. Na ogół wprowadza się jednakowe stawki dla wszystkich członków towarzystwa lub dla poszczególnych grup członków. Wysokość składek w dodatkowych ubezpieczeniach wynosi średnio 2,5% zarobków.

Zagadnienia prawa pracy

Minimalne wynagrodzenie dla kobiet i mężczyzn wynosi 6663,67 FFR na miesiąc. Dla pracowników w wieku 16–17 lat wynagrodzenie jest niższe o 20%, pracownicy w wieku 17–18 lat otrzymują wynagrodzenie niższe o 10%.

Godziny pracy: 35 tygodniowo. Pracownik może dodatkowo przepracować 130 godzin w ciągu roku. Praca w niedzielę wymaga zezwolenia lokalnego Urzędu Pracy. Zwiększenie godzin nadliczbowych w ciągu roku także wymaga zezwolenia lokalnego Urzędu Pracy.

Zatrudnianie cudzoziemców

Pracodawca zgłasza chęć zatrudnienia pracownika w Departamencie Pracy i Zatrudnienia DDTE. W Departamencie otrzymuje formularz kontraktu, który wypełnia i daje do zaopiniowania Ambasadzie Francji w Polsce. Ambasada opiniuje kontrakt i wydaje kartę medyczną, którą pracownik wypełnia i przedkłada w Ambasadzie. W Ambasadzie pracownik otrzymuje kontrakt na pracę we Francji. Jeżeli praca będzie trwać dłużej niż 3 miesiące Ambasada wystawia wizę na pobyt we Francji.

Prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Francji przez obywatela polskiego wymaga posiadania karty pobytowej z klauzulą zarobkową (po uprzednim otrzymaniu wizy długiego pobytu).

Osoby, których firmy wpisywane są do rejestru handlowego muszą otrzymać kartę kupca zagranicznego (proces przyznania karty jest b. długi).

Użyteczne adresy:

Ambasada RP

86,rue de la Faisanderie, 75116 Paris, FRANCE
tel. +331 45 04 10 20, fax +331 45 04 63 17

Polska Izba Przemysłowo-Handlowa

Chambre de Commerce et d' Industrie Polonaise en France

25,rue Traibout, 75009 Paris, FRANCE
tel. +331 40 22 99 20, fax +331 40 22 94 42

Krajowy Rejestr Handlowy i Spółek

Registre National du Commerce et des Societes

32,rue des Trois Fontanst, 92016 Nantrre Cedex, France
tel. + 331 44 29 04 25, fax + 331 49 01 07 37
www.euridile.inpl.fr

Biuro Francuskiego Radcy Handlowego

<http://www.dree.org/pologne>

Agencja „Inwestuj we Francji”

Invest in France

<http://www.investinfrancena.org>

GRECJA

Podstawowe informacje:

Terytorium: 132 000 km²

Liczba ludności: 10,5 mln

Stolica: Ateny

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 3,8%

Inflacja: 2,2%

Wskaźnik bezrobocia: 9,8%

Eksport: 9,86 mld euro (1999)

Import: 25,46 mld euro (1999)

Regulacje prawne w zakresie zakładania firm na terytorium Grecji

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

W greckim systemie prawnym wyróżnia się spółki kapitałowe i spółki osobowe. Zasadnicze różnice pomiędzy tymi spółkami są następujące:

Spółki kapitałowe SA w chwili zakładania mogą posiadać niewielki kapitał. Nie ma wymogu co do wielkości kapitału zakładowego. Kapitał podzielony jest na udziały, które mogą być zbywane. Do utworzenia spółki kapitałowej wymagane jest sporządzenie umowy w formie aktu notarialnego. Do utworzenia spółki osobowej wymagane jest przygotowanie umowy spółki pomiędzy współwłaścicielami.

Współwłaściciele w spółce kapitałowej są odpowiedzialni majątkowo do wysokości wniesionych i posiadanych udziałów.

Spółki kapitałowe posiadają osobowość prawną.

Spółka akcyjna SA (limited by shares company)

Aby założyć spółkę akcyjną należy wykonać następujące czynności:

- przygotować i przyjąć statut,
- wnieść kapitał akcyjny – wymagane minimum 20 000 000 GRD,
- zarejestrować statut w urzędzie, gdzie ma być firma zarejestrowana,
- opublikować informację o nowej.

Koszty rejestracji:

- opłata notarialna, znaczki skarbowe – 250 000 GRD
- zamieszczenie informacji w dzienniku urzędowym – 150 000 GRD
- rejestracja w Urzędzie Podatkowym – 150 000 GDR
- rejestracja w Izbie Przemysłowej – 60 000 GDR.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (EPE)

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może być założona przez co najmniej dwie osoby fizyczne lub osoby prawne. Struktura tej spółki oparta jest na regulacjach prawnych, jakie stosuje się wobec stowarzyszeń. Kapitał założycielski wynosi 6 000 000 może być wnoszony w formie finansowej lub w formie rzeczowej. Cały kapitał musi być wniesiony w chwili rejestracji spółki. Po notarialnym podpisaniu umowy spółki następuje rejestracja w Rejestrze Firm, który znajduje się w sądzie właściwym miejscowo dla nowej firmy. Informacja o nowo zarejestrowanej spółce jest zamieszczana w gazecie rządowej „Biuletyn korporacji i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością”. Po założeniu spółki należy dokonać rejestracji w lokalnym Urzędzie Podatkowym oraz w Izbie Handlowej.

Koszty rejestracji:

- opłata notarialna i skarbowe – 150 000 GRD,
- zamieszczenie informacji w dzienniku urzędowym – 80 000 GRD,
- rejestracja w Urzędzie Podatkowym – 50 000 GRD,
- rejestr sądowy – 20 000 GRD,
- rejestracja w Izbie Przemysłowej – 30 000 GRD.

Przynależność do Izby Handlowej w Grecji jest obowiązkowa dla każdej firmy.

Prowadzenie działalności gospodarczej na zasadzie samozatrudnienia

Obywatele krajów Unii Europejskiej oraz innych państw, którzy zamierzają zatrudnić się w Grecji lub też zamierzają prowadzić działalność gospodarczą w formie jednoosobowej firmy, zobowiązani są do przesłania stosownego wniosku do Ambasady Greckiej w kraju zamieszkania. Ambasada (lub Konsulat) wydaje stosowne pozwolenie na pracę. Po uzyskaniu takiego pozwolenia osoba, która przyjechała do Grecji zobowiązana jest w terminie 5 dni zgłosić się do Departamentu Zdrowia celem wykonania niezbędnych badań lekarskich. Ponadto w ciągu 30 dni osoba powinna podjąć działalność gospodarczą lub też podjąć pracę.

W Grecji wymagane są specjalistyczne uprawnienia na prowadzenie działalności w zakresie:

- wykonywania instalacji elektrycznych,
- naprawy, modernizacji samochodów, motocykli,
- wykonywania systemów wentylacji, ogrzewania,
- prowadzenia zakładu fryzjerskiego,
- prowadzenia zakładu optycznego,
- prowadzenia gabinetu dentystycznego,
- instalacji systemów telekomunikacyjnych.

Specjalistycznymi uprawnieniami powinny wykazać się osoby wykonujące takie zawody jak: lekarze, prawnicy, mechanicy, świadczący usługi transportowe, turystyczne.

Ponadto firmy muszą uzyskać specjalne pozwolenie na prowadzenie działalności jeśli reprezentują następujące branże:

- przetwórstwo i produkcja żywności i napojów,
- produkcja leków, środków chemicznych,
- produkcja wyrobów optycznych,
- produkcja i sprzedaż środków wybuchowych związanych z wojskowością.

System podatkowy

Podatek dochodowy od firm

Wysokość podatku zależna jest od formy prawnej firmy. Generalnie wysokość podatku wynosi od 35% (spółki z ograniczoną odpowiedzialnością) do 40%.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Stawka podatku dochodowego zależna jest od osiągniętych przychodów i przedstawia się następująco:

	GRD	GRD	%
1	0	1 055 000	0
2	1 055 000	2 637 500	5
3	2 637 500	4 220 000	15
4	4 220 000	7 385 000	30
5	7 385 000	15 825 000	40
6	15 825 000	powyżej	45

Podatek od towarów i usług VAT

Standardowa stawka podatku VAT wynosi 18%. Na wybrane towary i usługi obowiązuje obniżona stawka podatku i przedstawia się następująco:

- stawka 8% – artykuły spożywcze, farmaceutyczne, sprzęt medyczny, transport pasażerski, usługi hotelowe, usługi socjalne
- stawka 4% – usługi poligraficzne
- stawka 0% – usługi transportowe.

Podatek akcyzowy

Podatkami akcyzowymi obciążone są:

- alkohole,
- wyroby tytoniowe,
- paliwa,
- samochody.

Inne podatki:

- podatek od nieruchomości – od 0,25 do 0,35%,
- podatek od sprzedaży nieruchomości – od 9 do 11%.

System ubezpieczeń społecznych

Firma jest zobowiązana do opłat na ubezpieczenie społeczne i stawka obowiązkowego ubezpieczenia wynosi 27,96% miesięcznego wynagrodzenia brutto.

Pracownik zobowiązany jest do opłaty składki na osobiste ubezpieczenie, którego stawka miesięczna wynosi 16,22 miesięcznego wynagrodzenia brutto.

Zagadnienia prawa pracy

Czas pracy w Grecji wynosi od 37,5 do 40 godzin w ciągu tygodnia. Minimalne wynagrodzenie brutto wynosi:

- 110 225 GRD za jeden miesiąc,
- 6360 GRD za jeden przepracowany dzień.

Takie minimalne wynagrodzenia są obowiązujące dla wszystkich pracodawców.

Pracodawcy mogą zlecić wykonanie pracy w godzinach nadliczbowych, jednakże wcześniej powinni uzyskać akceptację lokalnego urzędu pracy. Jeśli takiej zgody nie posiadają, każda godzina nadliczbowa płacona jest w wysokości 100%.

Regulacje w zakresie płacenia za godziny nadliczbowe przedstawiają się następująco:

- pierwsze dodatkowe 60 godzin – plus 25%,
- następne dodatkowe 60 godzin – plus 50%,
- następne dodatkowe godziny – plus 75%.

Zatrudnianie cudzoziemców

Obywatele Unii Europejskiej powinni uzyskać pozwolenie na pobyt, jeśli przebywają na terenie Grecji powyżej 3 miesięcy. Pozwolenie na pobyt jest ważne od 1 roku do 5 lat i może być przedłużane. Obywatele krajów UE nie są zobowiązani do uzyskania pozwolenia na pracę w Grecji.

Pozwolenie na pobyt dla obywateli innych państw jest zależne od uzyskania pozwolenia na pracę. Pozwolenie na pracę wydawane jest przez lokalny urząd pracy. Z wnioskiem o wydanie pozwolenia na pracę dla obywatela z krajów pozaunijnych występuje pracodawca do właściwego miejscowo urzędu pracy. Pozwolenie na pracę jest ważne 1 rok i może być przedłużane.

Użyteczne adresy

Hellenic Centre for Investment (ELKE)

Mitropoleos 3

10557 Athens

tel. + 301 3242070, fax 3242079

www.elke.gr

Athens Chamber of Commerce and Industry

Akadimias 7

10671 Athens

tel. +301 3604815-19, fax 3616464

www.acci.gr

Ambasada Republiki Polskiej

Wydział Ekonomiczno-Handlowy

1, Kondoleonos Street

GR-154 52 Psychico, ATHENS, Greece

tel. + 301 672-61-76, fax +301 672-19-52

Telex: 215882 ampl gr.

HISZPANIA

Podstawowe informacje:

Terytorium: 500 000 km²

Liczba ludności: 39 mln

Stolica: Madryt

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 4,1%

Inflacja: 2,9%

Wskaźnik bezrobocia: 15,4%

Eksport: 122,45 mld euro (1999)

Import: 148,97 mld euro (1999)

Warunki prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Hiszpanii

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Podstawowymi aktami regulującymi funkcjonowanie podmiotów gospodarczych w Hiszpanii są: kodeks handlowy, prawo spółek, prawo spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz przepisy dotyczące rejestru handlowego. Wszystkie akty zostały dostosowane do wymogów regulacji unijnych, a ponadto zawierają wiele innych rozwiązań, których prawo wspólnotowe nie wymaga.

Spółka Akcyjna (Sociedad Anonima – SA) – spółka o minimalnym kapitale 10 milionów peso lub równowartości w euro, gdzie przynajmniej 25% kapitału musi zostać wpłacone w momencie konstituowania spółki.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Sociedad de Responsabilidad Limitada – SL) spółka o minimalnym kapitale 500 tys. peso lub ekwiwalentu w euro, który musi zostać wpłacony w całości w momencie utworzenia spółki.

Oddział (Sucursal) – oddział firmy zagranicznej z oddzielnie prowadzoną rachunkowością.

Celem rejestracji spółki podejmuje się następujące działania:

Wstępna rejestracja nazwy firmy: czyli uzyskanie z Centralnego Rejestru Handlowego zaświadczenia o możliwości posługiwania się nazwą firmy. Istnieje możliwość uzyskania zaświadczenia w ciągu 3 dni. Centralny Rejestr Handlowy może być sprawdzony poprzez Internet w celu skonsultowania istniejących nazw i dodania nowej.

Złożenie deklaracji realizacji inwestycji: rejestracja w Dyrektoracie Generalnym Handlu i Inwestycji Ministerstwa Ekonomii (Rejestr Inwestycji Zagranicznych) jest dokonywana przez notariusza w ciągu 30 dni od wydania aktu utworzenia spółki. Deklaracja wymagana jest dla niektórych tylko inwestorów zagranicznych, pochodzących z regionów uważanych za tzw. raje podatkowe.

Uzyskanie tymczasowego numeru identyfikacji podatkowej – uzyskanie numeru identyfikacji podatkowej jest możliwe drogą internetową. Wstępny numer identyfikacji podatkowej jest niezbędny do wpisania spółki do rejestru handlowego. Jego uzyskanie nie pociąga za sobą żadnych kosztów i polega na wypełnieniu odpowiedniego formularza w obecności urzędnika urzędu skarbowego właściwego ze względu na siedzibę spółki.

Depozyt: po uzyskaniu tymczasowego numeru identyfikacji podatkowej, należy otworzyć rachunek bankowy. Kapitał firmy musi zostać wpłacony na otwarty rachunek. W przypadku spółki SA musi zostać wpłacone 25% kapitału, a w przypadku spółki SL całość.

Sporządzenie aktu utworzenia spółki: akt utworzenia spółki musi zostać sporządzony przed notariuszem. W tym celu należy przedłożyć następujące dokumenty:

- zaświadczenie o możliwości używania nazwy
- zaświadczenie o wpłaceniu na rachunek wymaganego kapitału
- egzemplarz deklaracji realizacji inwestycji z pieczęcią Centralnego Rejestru Inwestycji Zagranicznych
- dokumenty poświadczające tożsamość osób zakładających spółkę oraz pełnomocnictwa. Inwestor zagraniczny musi przedłożyć zaświadczenie o nie posiadaniu siedziby w Hiszpanii.

Wynagrodzenie notariusza jest uzależnione od kapitału spółki i wynosi od 15 000 – w przypadku kapitału wynoszącego do 1 miliona peso i zmierza ku wartości mniejszej do 0,03% w przypadku gdy kapitał przekracza 100 milionów peso.

Opłata stemplowa i podatek od przeniesienia: opłatę tę należy złożyć w ciągu 30 dni roboczych od wydania aktu utworzenia w urzędzie skarbowym właściwym dla siedziby firmy. Stawka opłaty wynosi 1% od kapitału spółki. W urzędzie należy przedłożyć kopię aktu utworzenia spółki potwierdzonego przez notariusza.

Rejestracja w Rejestrze Handlowym: w ciągu 30 dni od wydania aktu utworzenia nowa firma musi zostać zarejestrowana w Rejestrze Handlowym. W celu dokonania rejestracji należy złożyć następujące dokumenty: egzemplarz – oryginał aktu o utworzeniu, zaświadczenie o możliwości używania nazwy firmy oraz zaświadczenie o opłaceniu opłaty stemplowej. Opłata rejestracyjna zależy od wysokości kapitału i wynosi od 1% do 0,005% (im większy kapitał tym mniejsza opłata).

Uzyskanie stałego numeru identyfikacji podatkowej – w celu uzyskania tego numeru należy złożyć następujące dokumenty: zaświadczenie o nadaniu tymczasowego numeru identyfikacji podatkowej, akt o utworzeniu spółki potwierdzony przez notariusza oraz kopie zaświadczenia o wpisie do Rejestru Handlowego.

Tworzenie filii / oddziałów oraz spółek zależnych

Wymagania oraz koszty utworzenia filii/ oddziału są zasadniczo podobne do tych towarzyszących powstaniu spółki zależnej. Poniżej przedstawione są prawne kroki oraz koszty utworzenia filii z zaznaczeniem różnic dotyczących spółki zależnej.

- Złożenie deklaracji realizacji inwestycji do Dyrektoriatu Generalnego Handlu i Inwestycji Ministerstwa Ekonomii (w niektórych przypadkach).
- Podpisanie aktu utworzenia w obecności hiszpańskiego notariusza. Czynność ta polega na zalegalizowaniu uchwały o utworzeniu filii / oddziału wcześniej przyjętą przez upoważniony organ firmy macierzystej. Notariusz wymaga nie tylko dokumentów potrzebnych do rejestracji spółki zależnej, ale również dowodów istnienia firmy macierzystej, statut, imiona i nazwisko osób zarządzających firmą oraz uchwałę przyjętą przez upoważniony organ firmy macierzystej mającej na celu ukonstytuowanie filii / oddziału.
- Uzyskanie numeru identyfikacji podatkowej.
- Opłacenie podatku od przeniesienia i opłaty stemplowej (transfer tax and stamp duty).

- Rejestracja w Rejestrze Handlowym.
- Zarejestrowanie filii dla celów opłacenia podatku od działalności gospodarczej (business tax).
- Zarejestrowanie filii dla celów podatku VAT.
- Rejestracja dla celów ubezpieczenia społecznego.
- Dopelnienie obowiązków związanych z zatrudnieniem pracowników.

Oddział a spółka zależna

Z punktu widzenia hiszpańskiego prawa różnice między oddziałem a spółką zależną są następujące:

- kapitał spółki zależnej – minimalny dla SA 10 milionów peso lub jego ekwiwalent w euro, a dla spółki SL 500 tys. peso lub ekwiwalent w euro. Dla oddziału nie istnieje minimalny kapitał,
- spółka zależna jest oddzielnym podmiotem prawnym, podczas gdy oddział nie posiada osobowości prawnej i posiada te same dane, jak firma macierzysta,
- odpowiedzialność udziałowców w spółce zależnej utworzonej jako spółka SA lub SL za długi spółki jest ograniczona do kwoty kapitału przez nich złożonego, natomiast w przypadku oddziału nie istnieje limit odpowiedzialności za długi spółki macierzystej.

Z punktu widzenia podatków obie formy podlegają opodatkowaniu podatkiem od dochodów spółek w wysokości 35% dochodu netto, ale istnieją pewne różnice:

- podział zysków – podział zysków oddziału jest opodatkowane w Hiszpanii stawką 25% podczas gdy przekazanie zysków spółki zależnej do spółki nie pochodzącej z kraju UE lub rezydenta w kraju nie objętym umową międzynarodową jest opodatkowane 18%. Jeżeli spółka macierzysta jest rezydentem w UE, przekazanie zysków do niej jest zwolnione z podatku. Jeżeli spółka macierzysta jest rezydentem w kraju nie należącym do UE, z którym Hiszpania ma podpisaną umowę międzynarodową dotyczącą opodatkowania, zyski są opodatkowane zredukowaną stawką wyrażoną w umowie, a przekazanie zysków oddziału do spółki macierzystej nie będzie opodatkowane w Hiszpanii.

System podatkowy

Podatek dochodowy od firm

Podatek ten uregulowany jest Ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych nr 43/1995. Głównym czynnikiem decydującym o podleganiu ustawie jest posiadanie statusu rezydenta. Firma uważana jest za rezydenta dla celów podatkowych jeżeli spełnia jeden z poniższych warunków:

- została utworzona zgodnie z prawem hiszpańskim, lub
- jej siedziba jest usytuowana w Hiszpanii, lub
- siedziba zarządu jest usytuowana w Hiszpanii.

Stawka podstawowa wynosi 35%, jednakże w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw stosowana jest zredukowana stawka 30% – do wysokości zysku 15 milionów peso. Organizacje społeczne oraz instytucje non-profit opłacają podatek w wysokości 25%, fundusze emerytalne 0%, spółdzielnie 20%, przedsięwzięcia mające na celu wspólne inwestycje w ochronę środowiska 1%.

Podatek dochodowy od podatników nie będących rezydentami reguluje Ustawa nr 41/1998 zmieniona Dekretem z nr 326 z dnia 26 lutego 1999 roku. Podatnikami tego podatku są osoby fizyczne i prawne osiągające dochody na terytorium Hiszpanii. Dla celów podatkowych należy rozróżnić dwa rodzaje podatników:

- podatnicy osiągający przychody na terytorium Hiszpanii z prowadzonej tam działalności gospodarczej,
- podatnicy osiągający przychody na terytorium Hiszpanii nie prowadzący działalności gospodarczej.

Pierwsza grupa opodatkowana jest stawką 35%. W przypadku drugiego rodzaju podatników stosuje się stawkę standardową 25%, personel placówek dyplomatycznych 8%, transakcje ubezpieczeniowe 1,5%, dochód uzyskiwany z transportu międzynarodowego i morskiego 4%, pozyskanie kapitału 35%.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podatek ten uregulowany jest Ustawą nr 40/1998, a w przypadku osób nie będących rezydentami Ustawą 41/1998.

Podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych są:

- osoby fizyczne mające w Hiszpanii stałe miejsce zamieszkania – rezydenci,
- osoby fizyczne normalnie mieszkające za granicą: personel placówek dyplomatycznych i konsulatów, osoby fizyczne hiszpańskiego pochodzenia, które wskażą dla celów podatkowych miejsce zamieszkania w kraju lub na terytorium uznanym za „raj podatkowy”.

Dochód podlegający opodatkowaniu składa się z niżej wymienionych elementów tworzących podstawę opodatkowania:

- dochód z zatrudnienia,
- dochód z nieruchomości,
- dochód z kapitału,
- dochód z działalności gospodarczej,
- zwiększenia i zmniejszenia majątku.

Stawka podatku dochodowego jest progresywna i przedstawia się następująco:

	P	PST	%
1.	0	612 000	18
2.	612 000	1 530 000	24
3.	1 530 000	2 040 000	28,3
4.	2 040 000	2 550 000	37,2
5.	2 550 000	4 488 000	45
6.		powyżej	48,8

Podatek od towarów i usług VAT

Podatek VAT został uregulowany Ustawą nr 37/1992, która weszła w życie w styczniu 1993 roku.

Opodatkowaniu podlegają następujące transakcje prowadzone przez podmioty zawodowo trudniące się handlem w ramach swojej działalności:

- zakup towarów (również przeniesienie praw do nieruchomości),
- zakup towarów na terytorium Unii Europejskiej,
- import towarów bez względu na to, czy importer zawodowo trudni się handlem,
- zakup usług.

Standardowa stawka wynosi 16%.

Stawka zredukowana 7% ma zastosowanie do: artykułów żywnościowych dla ludzi i zwierząt z wyjątkiem napojów alkoholowych, wody, produktów farmaceutycznych, mieszkań prywatnych oraz do usług: krajowy przewóz pasażerów i bagażu, usług hotelowych, restauracji, teatrów i kin.

Kolejna zredukowana stawka 4% ma zastosowanie do: chleba, mąki, mleka, sera, jaj, owoców i warzyw, samochodów dla osób niepełnosprawnych; protez dla osób niepełnosprawnych.

Możliwe jest obniżenie podatku należnego o kwotę podatku naliczonego przy zakupie towarów i usług. Dotyczy to:

- zakupu towarów lub usług opodatkowanych i nie zwolnionych z podatku VAT,
- transakcji mimo że zwolnionych, to jednak dających możliwość obniżenia podatku należnego np. eksport,
- transakcje dokonywane poza terytorium Hiszpanii, dających prawo do wymienionego obniżenia.

W przypadku gdy podatek należny przekracza podatek naliczony, płatnik VAT obowiązany jest zapłacić różnicę wynikającą z tego obliczenia w momencie składania miesięcznego lub kwartalnego zeznania. W przeciwnym razie płatnik jest upoważniony do ubiegania się o zwrot różnicy, ale tylko za miniony, ostatni rok podatkowy. Zwrot powyższy musi być uzyskany w ciągu 6 kolejnych miesięcy od końca terminu do złożenia ostatniego zeznania podatkowego (30 stycznia).

W sytuacji, gdy o zwrot podatku ubiega się osoba, która nie ma siedziby na terenie Hiszpanii, musi spełnić następujące warunki:

- musi posiadać siedzibę na terenie Unii Europejskiej lub okazać dowód traktowania hiszpańskich przedsiębiorców na zasadzie wzajemności w swoim kraju,
- osoby które nie posiadają miejsca zamieszkania w Unii Europejskiej muszą wskazać reprezentanta – rezydenta na terytorium Hiszpanii. O zwrot ubiegać się można do 30 czerwca danego roku.

Podatek akcyzowy

Podatek akcyzowy nałożony jest w Hiszpanii na następujące rodzaje produktów w fazie produkcji i importu:

- wyroby tytoniowe,
- napoje alkoholowe,

- piwo,
- olej i gaz,
- niektóre rodzaje samochodów np. jeep do 160 KM lub 200 KM z silnikiem Diesla 7% na terenie Hiszpanii a 6%, na terenie Wysp Kanaryjskich. Istnieje możliwość obniżenia podstawy opodatkowania o 50%, jeżeli samochód posiada od 5 do 9 siedzeń oraz dla rodzin z trójką lub więcej dzieci.

Inne podatki:

- podatek od nieruchomości wynosi od 1,11% w obszarach wiejskich, do 1,17% w obszarach miejskich,
- podatek od sprzedaży nieruchomości – 6%.

System ubezpieczeń społecznych

Wszyscy pracodawcy, pracownicy, osoby prowadzące samodzielnie działalność gospodarczą, członkowie spółdzielni produkcyjnych, personel wojskowy, osoby bezrobotne są obowiązani do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. Od 1 stycznia 1986 roku, czyli daty przystąpienia Hiszpanii do Unii Europejskiej, europejski system ubezpieczeń społecznych ma również zastosowanie w Hiszpanii. Z punktu widzenia swobodnego przepływu osób ważne są następujące reguły:

- pracownicy podlegają ubezpieczeniu społecznemu tylko w jednym państwie, w tym, w którym wykonują oni pracę,
- w przypadku spełnienia określonych warunków okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu w innym państwie członkowskim podlega zaliczeniu na poczet okresu składkowego w państwie, z którego pochodzi,
- w przypadku, gdy pracownik z kraju członkowskiego, jest tymczasowo przeniesiony do innego państwa członkowskiego, w celu wykonywania pracy, podlega on ubezpieczeniu społecznemu w państwie, z którego go wysłano, ale pod warunkiem, że okres oddelegowania nie przekracza 12 miesięcy i nie jest wysłany w celu zastąpienia innego pracownika.

Istnieją różne sposoby opłacania składek:

- system ogólny,
- system specjalny dla: osób pracujących w rolnictwie, żeglarzy, osób prowadzących własną działalność, urzędników państwowych itd.

Przypisanie do danego systemu zależy od charakteru i warunków działalności wykonywanej w Hiszpanii.

Jeżeli system specjalny nie ma zastosowania, pracodawca i jego pracownicy podlegają pod system ogólny, który zakłada opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne w części przez pracownika, a w części pracodawcę. Składka pracodawcy może zostać zwiększona poprzez zwiększenie składki na ubezpieczenie z tytułu chorób zawodowych i wypadków przy pracy (ubezpieczenie wypadkowe).

W roku 2001 stawki wynoszą:

Stawka ogólna – 23,6% (płatne przez pracodawcę), 4,7% (płatne przez pracownika).

Zagadnienia prawa pracy

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady zatrudniania pracowników jest „Statut Pracowników”, ustanowiony Dekretem Królewskim nr 1/1995, który definiuje prawa pracowników i pracodawców, ogólne warunki umów o pracę oraz warunki zwalniania pracowników.

Godziny pracy są regulowane w układach zbiorowych pracy lub indywidualnie z każdym pracownikiem w umowie o pracę. Maksymalny tygodniowy czas pracy wynosi 40 godzin. W zasadzie praca w godzinach nadliczbowych jest pracą ochotniczą, a jeżeli przewidziane jest za nią wynagrodzenie, to nie może przekroczyć 80 godzin na rok. Nadgodziny mogą zostać również zrekompensowane dniami wolnymi od pracy w ciągu 4 miesięcy od dnia, w którym pracownik pracował ponad regulowany czas pracy.

Oficjalne minimalne wynagrodzenie roczne pracowników powyżej 18. roku życia wynosi 1009,680 peso (12 wypłat plus 2 dodatkowe). Niemniej jednak płace minimalne są negocjowane w układach zbiorowych pracy dla różnych zawodów. Wynagrodzenia nie mogą być płatne w przerwach dłuższych niż jeden miesiąc. Każdy pracownik jest uprawniony do dwóch dodatkowych wypłat na rok: pierwsza z okazji świąt Bożego Narodzenia, a druga ustalona w układzie zbiorowym pracy, przeważnie przed okresem wakacyjnym.

Zatrudnianie cudzoziemców

Zgodnie z hiszpańskim prawem pracy cudzoziemiec (osoba nie posiadająca ani obywatelstwa hiszpańskiego, ani żadnego z krajów UE) zamierzający pracować w Hiszpanii musi uzyskać specjalną wizę na pracę w Hiszpanii oraz pozwolenie na pobyt i pracę. Hiszpańskie władze ds. zatrudnienia wydają różnego rodzaju zezwolenia na pracę w zależności od rodzaju pracy i czasu zatrudnienia:

Rodzaj zezwolenia na pracę	Status zatrudnienia	Czas trwania
A	zatrudniony	9 miesięcy
B (wstępne)	zatrudniony	1 rok
B (odnowione)	zatrudniony	2 lata
C	zatrudniony	3 lata
D (wstępne)	praca na własny rachunek	1 rok
D (odnowione)	praca na własny rachunek	2 lata
E	praca na własny rachunek	3 lata
F	pracownik przygraniczny	5 lat

Oprócz powyższych istnieją również zezwolenia długookresowe zarówno dla osób prowadzących własną działalność, jak również dla osób zatrudnionych, które mogą być uzyskane przez osoby posiadające zezwolenie typu C lub E. Pomimo iż zezwolenia te wydawane są na czas nieokreślony, ich posiadacz musi je odnawiać co 5 lat.

Pierwszym krokiem do uzyskania wspomnianego zezwolenia jest wypełnienie formularza, który razem z innymi standardowymi dokumentami (oferta pracy, zaświadczenie o stanie zdrowia, zaświadczenie o nienotowaniu na policji) jest składany w regionalnym biurze ds. zatrudnienia. Po wypełnieniu formularza, obcokrajowiec musi uzyskać z konsulatu Hiszpanii w swoim kraju specjalną wizę na pobyt i pracę.

Po uzyskaniu zezwolenia na pracę z Ministerstwa Pracy, dokumenty aplikacyjne przesyłane są do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które odpowiedzialne jest za wydanie zezwolenia na pobyt.

Hiszpańskie władze ds. zatrudnienia powiadamiają lokalny konsulat o przyznaniu zezwolenia na pracę poprzez Ministerstwo Spraw Zagranicznych i wówczas cudzoziemiec może odebrać wizę z konsulatu, a następnie odebrać zezwolenie na pobyt z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Hiszpanii.

Użyteczne adresy:

Instytut do spraw Handlu Zagranicznego (Instituto Espanol de Comercio Exterior)

Paseo de la Castellana 14-16 28046 Madrid
tel. +34 91 349 61 00; fax +34 91 431 61 28
e-mail icex@icex.es; www.icex.es

Dyrekcja Generalna ds. Handlu i Inwestycji (Direccion General de Comercio e Inversiones)

Paseo de la Castellana 162 28071 Madrid
tel. +34 91 349 36 56; fax +34 91 349 60 08
www.mcx.es

Dyrekcja Generalna ds. Podatków (Direccion General de Tributos)

C/ Alcala 5 28014 Madrid
tel. +34 91 595 80 00; fax +34 91 595 84 54

Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia i Migracji (Direccion General de Trabajo)

C/ Pio Baroja 6 28009 Madrid
tel. +34 91 409 09 41; fax +34 91 574 91 01

Państwowa Agencja ds. Podatków, Departament Cel (Agencia Estatal de Administracion Tributaria: de Aduanas e Impuestos Especiales)

C/ Guzman el Bueno 137; 28071 Madrid
tel. +34 91 728 94 50; fax +34 91 358 18 52
www.aeat.es

HOLANDIA

Podstawowe informacje:

Terytorium: 41 526 km²

Liczba ludności: 16 mln

Stolica: Amsterdam

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 4,0%

Inflacja: 2,6%

Wskaźnik bezrobocia: 2.8%

Eksport: 174,37 mld euro

Import: 148,90 mld euro

Regulacje prawne w zakresie zakładania firmy zagranicznej na terytorium Holandii

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (BV – Besloten Venootschap)

BV założona może być przez przynajmniej jedną osobę lub przedsiębiorstw, które podpisują statut w języku holenderskim („akte van oprichting”) przed notariuszem. Założyciele powinni upewnić się, że proponowana nazwa dla spółki nie jest taka sama lub podobna jak nazwy istniejących spółek. (Nazwa musi zaczynać się lub kończyć literami BV. Oprócz tego nie musi być w języku holenderskim). Można tego dokonać przez notariusza, który sprawdza w Izbie Gospodarczej prowadzącej Rejestr Nazw Handlowych. Założyciele powinni wpłacić minimalny kapitał o wartości 18 151 euro. Obowiązkiem notariusza jest dostarczenie statutu spółki do Ministerstwa Sprawiedliwości w celu otrzymania „deklaracji braku sprzeciwu” (Geen bezwaar). Deklaracja ta jest wydawana wtedy, gdy ministerstwo nie widzi

przeciwskazań prawnych wobec działalności spółki. Zgoda na działanie spółki może nie zostać wydana jeśli:

- pochodzenie osób zarządzających spółką wskazuje na ryzyko wykorzystywania spółki do niewłaściwych celów lub czynności przynoszących szkodę wierzycielom,
- statut spółki jest niezgodny z porządkiem publicznym lub prawem,
- opłata dla Ministerstwa Sprawiedliwości za uzyskanie deklaracji nie została uiszczona.

W momencie uzyskania deklaracji i oficjalnego zalegalizowania przez notariusza spółka staje się osobą prawną. Założyciele dopełniają procesu legalizacyjnego przez rejestrację spółki w Rejestrze Handlowym w Izbie Handlowej regionu, w którym usytuowana jest główna siedziba spółki. Załatwianie powyższych formalności trwa około dwóch miesięcy. W tym czasie spółce zezwala się na działanie na zasadach tymczasowych, co musi być wykazywane przez dodanie skrótów i.o. („in oprichting”, który oznacza, że spółka jest w trakcie formowania się) do liter BV znajdujących się po głównej nazwie.

Dyrektorzy zarządzający spółką odpowiedzialni są osobiście za czynności i zobowiązania spółki w tym okresie.

Wpis do Rejestru Handlowego jest automatycznie ogłaszany w Dzienniku Urzędowym („Nederlandse Staatscourant”).

Podatek od wpłaconego kapitału pobierany jest w wysokości 0,55%. Dodatkowe opłaty naliczane są, jeśli problemy z rejestracją spółki wymagają dodatkowej korespondencji czy tłumaczenia. Jeśli potrzebni są także inni doradcy, ich też należy odpowiednio opłacić. Opłata w Rejestrze Handlowym obecnie dla firmy o kapitale pomiędzy jednym a dwoma milionami guldów wynosi około 489 euro. Opłata dla Ministerstwa Sprawiedliwości za wydanie deklaracji wynosi 90 euro.

Spółka akcyjna (Naamloze Vennootschap – NV)

Spółki typu BV i NV mają większość cech wspólnych.

Najważniejsze różnice opisane są poniżej:

Tylko NV może emitować akcje, którymi można obracać na giełdzie. (W przypadku BV nie ma takiej możliwości).

Zbywalność akcji może jedynie być ograniczona w statucie spółki NV.

Podobnie jak w przypadku poprzedniej spółki, Ministerstwo Sprawiedliwości musi wydać „decyzję o braku sprzeciwu”. Ta procedura może po-

trwać 8–10 tygodni. Następnie akt legalizacji spółki musi się dokonać przed holenderskim notariuszem. Należy mu przedstawić:

- statut spółki,
- wysokość kapitału emisyjnego i wypłaconego,
- nazwiska zarządzających i nadzorujących dyrektorów.

Po zalegalizowaniu spółki statut musi zostać złożony w Rejestrze Handlowym odpowiedniej Izby Handlowej. Statut spółki musi zawierać:

- cele,
- strukturę finansową,
- adres siedziby głównej spółki.

Zarejestrowany, wyemitowany i wypłacony kapitał musi mieć wartość przynajmniej 45 378 euro.

Oddział firmy

W celu założenia oddziału firmy wymagane są następujące informacje i dokumenty:

- Poświadczony statut
- Przysięgłe tłumaczenie statutu
- Kopia sprawozdania rocznego
- Wyciąg z rejestru handlowego firmy zagranicznej
- Notarialnie poświadczona decyzja zarządu o utworzeniu oddziału firmy za granicą, o powołaniu dyrektora oddziału, o wyznaczeniu jego uprawnień
- Pełnomocnictwo dla dyrektora.

Jako część spółki-matki, oddział (po holendersku „filiaal”) nie ma osobowości prawnej. Jednakże jak inne przedsiębiorstwa musi być on zarejestrowany w Rejestrze Handlowym Izby Handlowej.

Firmy rozpoczynające swą ekspansję w Holandii bardzo często decydują się na ten rodzaj działalności, szczególnie w początkowych stadiach. Jednakże później niedogodnością staje się fakt, iż spółka-matka jest całkowicie odpowiedzialna za zobowiązania zaciągnięte przez swoją filię. Na tym etapie zagraniczni inwestorzy decydują się na którąś ze spółek typu BV lub NV.

W celu przeprowadzenia rejestracji firmy należy zwrócić się do rejestru handlowego miejscowej Izby Handlowej (ang. – local Chamber of Commerce). W celu uzyskania wszelkich potrzebnych numerów podatkowych (Wage tax number (LB), Values added tax No. (BTW), Corporate income tax (VPB)) należy skontaktować się z inspektorami podatkowymi.

System podatkowy

Podatek dochodowy od firm

Podatek dochodowy od osób prawnych wynosi 30% przy zyskach do 22 689 eur i 35% przy zyskach przekraczających tę kwotę. W przypadku oddziału firmy zagranicznej istnieje możliwość uniknięcia tego podatku, jeśli działalność w Holandii nie jest stała (tzn. nie ma ustalonego miejsca, w którym przeprowadzana jest działalność) lub jeśli nie ma w tym kraju stałego przedstawiciela (tzn. osoby, która jest umocowana do podpisywania kontraktów w imieniu zwierzchnika z zagranicy). Podatek dochodowy od osób prawnych pobierany jest zarówno od holenderskich, jak i zagranicznych firm. Firmy holenderskie opodatkowane są ze swego ogólnoswiatowego zysku. Niemniej jednak podwójne opodatkowanie obcego źródła dochodu jest na ogół unikane. Zagraniczne przedsiębiorstwa, głównie biura oddziałów, opodatkowane są tylko od dochodu z obrotu nieruchomościami i zysków działalności w Holandii.

Ogólnie holenderskie prawo podatkowe nie rozróżnia zysku kapitałowego i innych zysków. Wszystkie dochody są podstawą opodatkowania w roku, w którym zostały wytworzone.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podatek („inkomsten-belasting”) obejmuje dochody wszystkich rezydentów Holandii. Coraz większa liczba przedsiębiorstw płaci częściowo swoim pracownikom w postaci akcji, co również podlega opodatkowaniu. Część dochodów nierezydentów podlega również podatkowi, w szczególności te uzyskane z holenderskich źródeł.

Stawki podatku dochodowego:

	NLG	NLG	%
1.	0	15 000	35,75
2.	15 000	48 175	37,05
3.	48 175	105 954	50
4.	105,954	powyżej	60

Od 1 stycznia 2001 r. Holandia wprowadziła nowy system podatkowy. Nowy system zakłada istnienie trzech dochodów podlegających opodatkowaniu:

1. dochód podlegający opodatkowaniu z pracy i domu (progresywne stawki),
2. dochód podlegający opodatkowaniu ze znacznych pakietów akcji (stała stawka 25%),
3. dochód podlegający opodatkowaniu z oszczędności i inwestycji (stała stawka 30%).

Każda z form dochodu jest opodatkowana tylko raz i niedopuszczalne jest podwójne opodatkowanie.

Ustawa Podatkowa 2001 zamienia kwotę nie podlegającą opodatkowaniu rabatem podatkowym (heffingskorting).

W ten sposób zmniejsza się podatek, który należy uiścić. Rabat ten jest taki sam dla wszystkich i łączy się z kilkoma dodatkowymi rabatami zależnymi od sytuacji osobistej.

Obowiązujący wszystkich rabat podatkowy dla podatników poniżej 65. roku życia wynosi 1,576 euro na rok, a dla podatników powyżej 65. roku życia 704 euro.

Podatek od towarów i usług VAT

Standardowa stawka podatku wynosi obecnie 19% i odnosi się do większości towarów i usług. Niższa, sześcioprocentowa, stawka stosowana jest do żywności, wody, książek, gazet, czasopism, dzieł sztuki, reklamy prasowej, materiałów dla niewidomych, leków, sztucznych kończyn, transportu pasażerskiego, kosztów zakwaterowania w hotelach, opłat wstępu do muzeów, kin, na imprezy sportowe, parków rozrywki, zoo i cyrków, usług i towarów wykorzystywanych w rolnictwie, usług pracochłonnych. Eksport towarów, statki i samoloty używane do transportu międzynarodowego, złoto dla rezerw banków centralnych nie są objęte podatkiem VAT, jak również eksport niektórych usług, trzeba jednak dopełnić odpowiednich formalności. Procedury różnią się jeśli idzie o eksport do krajów „piętnastki” i do innych krajów.

Podatek akcyzowy

Akcyza jest pobierana od pewnych towarów konsumpcyjnych jak: benzyna i inne produkty ropopochodne, tytoniowe, alkohol i napoje alkoholowe. Podatek pobierany jest w momencie wydania towaru do konsumpcji. Oznacza to, że producenci i hurtownicy płacą ten podatek. Szczególne zasady odnoszą się do produktów tytoniowych, od których podatek pobierany jest w postaci banderol akcyzowych wydawanych przez władze. Podatek ten jest zharmonizowany według dyrektyw UE.

Inne podatki:

- podatek od nieruchomości płacony jest zarówno przez firmy, jak też osoby fizyczne. Wysokość podatku zależy od położenia nieruchomości i cen rynkowych na danym terytorium,
- podatek od sprzedaży nieruchomości – 6%.

System ubezpieczeń społecznych

Oprócz podatku dochodowego, każdy pracownik zobowiązany jest płacić ubezpieczenie społeczne uzależnione od ich dochodu. Opłaty te są ściągane wraz z podatkiem dochodowym od osób fizycznych i podatkiem od wynagrodzeń. Osoby zatrudnione mają prawo korzystania z następujących ubezpieczeń, które zasilane są obowiązkowymi składkami od pracowników:

- Ubezpieczenie dla wdów i sierot (The Widows' and Orphans' Benefits Act – po holendersku ANW) sieroty i wdowy mają prawo do korzystania z tego zasiłku.
- Emerytura (The General Old Age Pensions Act – po holendersku AOW). Każdy powyżej 65. roku życia otrzymuje emeryturę AOW.
- Ubezpieczenie od wyjątkowych wydatków medycznych (The Exceptional Medical Expenses Act – po holendersku AWBZ). Osoby narażone na wydatki nie pokrywane przez państwowe lub prywatne ubezpieczenie zdrowotne mają prawo do tego zasiłku.
- Ubezpieczenie Inwalidztwa Niezależnych Przedsiębiorców – po holendersku WAZ, (ang. – Invalidity Insurance Self Employed Persons Act), który obowiązuje od 1998 roku zapewnia zasiłek dla niezależnych przedsiębiorców niezdolnych do pracy wskutek choroby lub inwalidztwa.

Zagadnienia prawa pracy

Oficjalny czas pracy wynosi od 35 do 40 godzin tygodniowo. Każdy pracownik ma prawo do przepracowania 12 godzin nadliczbowych w ciągu tygodnia, za które otrzymuje wynagrodzenie.

Minimalne wynagrodzenie wynosi 505,50 NLG na tydzień dla pracownika w wieku powyżej 23 lat. Stawka minimalnego wynagrodzenia jest aktualizowana co 6 miesięcy.

Zatrudnianie cudzoziemców

Osoby, które zamierzają przebywać w Holandii przez okres krótszy niż trzy miesiące, nie muszą posiadać wizy, ale te, które pragną pozostać w tym kraju dłużej muszą uzyskać specjalne pozwolenie na dłuższy pobyt, tzw. verblifsvergunning, o które można się starać w holenderskiej ambasadzie. Niestety, nawet dla obywateli krajów Unii Europejskiej uzyskanie takiego pozwolenia nie jest tylko zwykłą formalnością. Paszporty nie zawsze są stemplowane przy wjeździe do Holandii, ale jeśli ktoś planuje dłuższy pobyt, powinien postarać się oficjalnie o wizę, by uniknąć ewentualnych przykrych niespodzianek. Aby legalnie pracować w Holandii, należy posiadać pozwolenie na pracę (werkvergunning), o które ubiegać się należy jeszcze przed wyjazdem z kraju. Jest ono trudne do uzyskania, gdyż obywatele UE zawsze mają zapewnione pierwszeństwo nad przybyszami spoza granic Unii z identycznymi umiejętnościami. Polska i Holandia respektują postanowienia Konwencji Nowojorskiej dotyczące bezcłowego przewozu rzeczy w ruchu turystycznym.

Zasada 30% dla pracowników zagranicznych

Specjalny zasiłek przydzielany jest zagranicznym pracownikom, którzy otrzymują posadę u rodzimego pracodawcy (tzn. albo holenderskiego pracodawcy, albo pracodawcy nieholenderskiego, który zobowiązany jest ze względu na prowadzoną w Holandii działalność do odprowadzania podatku od wynagrodzeń pracownika). Jeżeli spełnione są odpowiednie wymagania, pracodawca może przyznać specjalny nieopodatkowany zasiłek w wysokości 30%, który wypłacany jest jako dodatek do płacy pracownika i rozumiany jako refundacja dodatkowych wydatków związanych

z mieszkaniem poza krajem rodzinnym. Refundacja opłat za międzynarodowe szkoły podstawowe i średnie ponoszona przez pracodawcę również jest zwolniona jest od podatków. Zasada ta ma zastosowanie przez maksimum 120 miesięcy.

Użyteczne adresy

Benelux Trademarks Office

Bordewijklaan 15
2591 XR The Hague
tel. 070-3491111

Netherlands Foreign Investment Agency

PO BOX 20101
Den Haag
tel. +31 70 3798818, fax +31 70 3796322
www.minez.nl/nfia

Ambasada Republiki Polskiej Economic and Commercial Section

Van Lennepweg 51
2597 LG DEN HAAG, Netherlands
tel. +3170 306-99-44, fax +3170 354-39-66
e-mail: brhhaga@polamb.nl
www.polamb.nl/weh/polish/index.html

IRLANDIA

Podstawowe informacje:

Terytorium: 84 421 km²

Liczba ludności: 5,42 mln

Stolica: Dublin

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 10,5%

Inflacja: 2,5%

Wskaźnik bezrobocia: 3,7%

Eksport: 65,83 mld euro (1999)

Import: 42,20 mld euro (1999)

Regulacje prawne w zakresie zakładania firmy zagranicznej na terytorium Irlandii

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

W celu założenia firmy na terenie Irlandii należy spełnić kilka następujących warunków:

- Wybór i rejestracja struktury formalnej firmy.
- Wybór i rejestracja nazwy firmy.
- Rejestracja w Urzędzie Podatkowym.
- Dobór systemów rachunkowych.
- Upewnienie się, że firma spełnia wszystkie wymagane dla danej branży standardy jakości.
- Otwarcie konta bankowego.
- Załatwienie właściwego ubezpieczenia.

Spółka akcyjna (Private Company Limited by Shares). Odpowiedzialność jest ograniczona do sumy udziałów.

Spółka akcyjna z odpowiedzialnością ograniczoną gwarancją udziału kapitałowego (Private Company Limited by Guarantee having a Sha-

re Capital). Odpowiedzialność jest ograniczona do sumy udziałów i do sumy, jaką udziałowcy zobowiązali się wnieść do wkładu kapitałowego w przypadku zakończenia działalności spółki.

Publiczna/prywatna spółka z nieograniczoną odpowiedzialnością (Unlimited Company – Public/Private). Odpowiedzialność udziałowców jest nieograniczona.

Publiczna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Public Limited Company). Odpowiedzialność tej spółki jest ograniczona udziałami. Przynajmniej siedmiu udziałowców powinno tworzyć tę spółkę i powinna ona posiadać kapitał udziałowy w wysokości 30 000 £.

Publiczna spółka z odpowiedzialnością ograniczoną gwarancją i nie posiadającą kapitału udziałowego (Public Company Limited by Guarantee and not having a Share Capital). Odpowiedzialność jest ograniczona do sumy, jaką udziałowcy zobowiązali się wnieść do wkładu kapitałowego w przypadku zakończenia działalności spółki.

Przedsięwzięcia obejmujące wspólne inwestycje w zbywalne instrumenty kapitałowe (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities – UCITS). Są to publiczne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Ich celem są wspólne inwestycje w zbywalne instrumenty kapitałowe z kapitału uzyskanego od społeczeństwa, które działają na zasadzie rozkładania ryzyka.

Ubiegającym zaleca się sprawdzenie zaproponowanej nazwy w Rejestrze Spółek (Register of Companies), jak również w Biurze Rejestracyjnym Spółek (the Companies Registration Office). Biuro to nie przeprowadza poszukiwań w Rejestrze Nazw Handlowych (the Business Names Register) czy w Rejestrze Znaków Zastrzeżonych (the Trade Mark Register). Zaleca się więc sprawdzić i te rejestry aby zaproponowana nazwa firmy nie kolidowała z istniejącą już nazwą handlową czy zastrzeżoną.

W momencie gdy spółka rozpoczyna działalność, należy powiadomić urząd skarbowy (tax office). W tym celu należy wypełnić formularz rejestracyjny STR (Registration Form STR) – dla użytku osób fizycznych, gdzie przewidywany obrót nie przekroczy 100 000 £ rocznie, lub Formularz TR1 (Registration Form TR1). Formularze te mogą być użyte w celu przedłożenia:

- podatku dochodowego,
- PAYE/PERSI pracodawcy,
- podatku od towarów i usług (VAT).

Osoby zakładające spółki powinny wypełnić formularz TR2. Używany jest on do zarejestrowania:

- podatku dochodowego od osób prawnych,
- PAYE/PERSI pracodawcy,
- podatku dochodowego od osób prawnych.

System podatkowy

PAYE Pay as You Earn – Płać, kiedy zarabiasz. Zasada w brytyjskim systemie podatkowym, wg której podatek był nakładany na bieżące wynagrodzenia pracowników, tzn. odliczano bieżący podatek należny od zapłaty. Pojęcie to rozszerzono następnie na inne systemy, nawet gdy pod koniec roku trzeba było przeprowadzić korekty odliczeń lub nałożyć dodatkowy podatek, ponieważ ogólny dochód podatnika przekroczył określony pułap.

PERSI – Pay Related Social Insurance – ubezpieczenie społeczne związane z pracą.

Podatek dochodowy od firm

Irlandzki system podatkowy oferuje jeden z najbardziej korzystnych promocyjnych stawek podatków od osób prawnych na świecie. Zyski otrzymane ze zgodnego z prawem wytwarzania towarów i świadczenia usług są poddane podatkowi o poziomie 10% do 31 grudnia 2002 roku. Od 1 stycznia 2003 roku podatek dochodowy od osób prawnych zwiększył się do 12,5%. Promocyjne stawki podatku dochodowego od osób prawnych dotyczą wybranych czynności, a mianowicie:

- produkcji towarów w Irlandii,
- międzynarodowych usług finansowych przeprowadzanych w International Financial Services Centre w Dublinie,
- niektórych usług komputerowych (rozwój oprzyrządowania, przetwarzanie danych i powiązane z tym usługi techniczne i konsultingowe),
- napraw statków, samolotów i silników samolotowych lub komponentów,
- niektórych usług związanych z transportem morskim,
- produkcji filmowej,
- hodowli ryb, przetwórstwa mięsnego, klonowania roślin.

Działalność należąca do powyższych objęta jest standardowym podatkiem od osób prawnych w wysokości 20% na rok 2000 i 16% w 2002 r.

Należy zaznaczyć, iż Irlandia podpisała z Polską porozumienie o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

W Irlandii obowiązuje dwustopniowa skala podatkowa. Dochody osób fizycznych opodatkowane są od 20% do 42%. Na rok 2001 i następane obowiązują następujące progi podatkowe:

	Dochód podlegający opodatkowaniu	Podatek
Osoby samotne	do 25 395 euro	20%
	powyżej	42%
Małżeństwa o jednym dochodzie	do 36 822 euro	20%
	powyżej	42%
Małżeństwo o dwóch dochodach	do 50 790 euro	20%
	powyżej	42%

Podatek od towarów i usług VAT

W irlandzkim systemie prawnym wyróżnia się następujące stawki podatku VAT:

20% – stawka podstawowa,

12,5% – stawka ulgowa obejmująca:

paliwa, obuwie, ubrania, usługi hotelarskie i budowlane,

4% – stawka zredukowana obejmująca zwierzęta żywe, produkty rolne,

0% – stawka zerowa obejmuje dostawy gazet i książek, dostawy złota do Banku Centralnego, dostawy napojów i żywności, z wyłączeniem dostaw napojów alkoholowych, lodów i wyrobów cukierniczych, dostawy sadzonek roślin i nawozów w opakowaniach nie mniejszych niż 10 kg, produkty rolne.

Podatek akcyzowy

Podatkami tym obciążone są: benzyna, olej napędowy, napoje alkoholowe, wino, woda butelkowana, wyroby tytoniowe, samochody osobowe,

telewizory, płyty kompaktowe, odtwarzacze audio-wideo, zapałki. Wysokość akcyzy jest standardowa jak w pozostałych krajach unijnych.

Inne podatki:

— podatek od nieruchomości – od 1 do 2%.

System ubezpieczeń społecznych

Opieka społeczna w Irlandii opłacana jest ze składek ubezpieczenia powszechnie znanego pod nazwą: Pay Related Social Insurance (PRSI). Obowiązkowo każdy pracownik powyżej szesnastego roku musi mieć opłacone ubezpieczenie społeczne. Zarówno pracodawcy, jak i pracownicy przekazują pieniądze na ten cel w zależności od wysokości zarobków. Pracodawca zobowiązany jest płacić wg następującej skali:

- przy wynagrodzeniu tygodniowym do 356 euro – 8,5%,
- przy wyższym wynagrodzeniu – 12%.

Pracownicy z kolei opłacają PRSI, ubezpieczenie zdrowotne i podatek od zatrudnienia i szkoleń (employment/training levy) zwane potocznie levies:

- stawka 4% od tygodniowego wynagrodzenia powyżej 127 euro,
- stawka 2% od tygodniowego wynagrodzenia powyżej 356 euro.

Zagadnienia prawa pracy

Tygodniowy czas pracy wynosi od 37,5 do 42 godzin. Nie ma ograniczeń co do czasu pracy w godzinach nadliczbowych.

Generalnie, zgodnie z Ustawą o Krajowym Minimalnym Wynagrodzeniu z 2000 r. pracownicy uprawnieni są do minimalnej stawki wynagrodzenia w wysokości £ 4,70 (odpowiednik 5,97 euro) za godzinę, jeśli ukończyli 18. rok życia i pracowali przez co najmniej 2 lata od momentu ukończenia 18 lat. Niższe stawki wynagrodzenia mają odniesienie do innych kategorii pracowników.

Powwyższa stawka minimalna wzrosła do £ 5,00 (€ 6,35 euro) za godzinę począwszy od 1 października 2002 r.

Niektóre sektory gospodarki, włączając rolnictwo, budownictwo, hotelarstwo i gastronomię, objęte są porozumieniami, które wyznaczają minimalne stawki wynagrodzenia. Stawki te mogą być wyższe niż te ustalone jako Krajowa Płaca Minimalna dla zatrudnionych w wymienionych gałęziach gospodarki. Za pracę w niedziele należy się dodatkowe wynagrodzenie.

Zatrudnianie cudzoziemców

Aby zatrudnić się w Irlandii obywatele krajów, które nie są członkami EPE (Europejska Przestrzeń Ekonomiczna, czyli kraje członkowskie Unii Europejskiej plus Norwegia, Islandia i Liechtenstein) potrzebują pozwolenia na pracę. O pozwolenie na pracę stara się pracodawca irlandzki, a nie potencjalny pracownik.

Cudzoziemcom zatrudnionym w Irlandii przysługuje pełen zakres praw pracowniczych określonych przez odpowiednie akty prawne oraz ochrona zapewniona przez irlandzkie prawo. Generalnie, pracodawca jest stroną, która wypłaca wynagrodzenie – pracodawca odpowiedzialny jest za zapewnienie minimum uprawnień, wyszczególnionych poniżej.

Agencja pracy musi posiadać licencję na swoją działalność zgodną z prawem irlandzkim i nie może pobierać opłat wyłącznie za szukanie zatrudnienia dla innej osoby.

Kontrakt i warunki zatrudnienia są negocjowalne pomiędzy zatrudniającym i zatrudnionym. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że umowa o pracę nie może oferować warunków gorszych niż wyznaczone prawem minimalne uprawnienia wyszczególnione w tej broszurze.

Pracodawca zobowiązany jest podać pewne informacje na piśmie – tzn. ważne elementy kontraktu o zatrudnienie – w przeciągu dwóch miesięcy od daty rozpoczęcia pracy (Akt o warunkach zatrudnienia, Informacje, z 1994 r.).

Informacje te obejmują:

- nazwę i adres pracodawcy,
- miejsce pracy,
- stanowisko / charakter pracy,
- datę rozpoczęcia zatrudnienia,
- jeśli zatrudnienie jest tymczasowe – oczekiwany okres zatrudnienia,
- jeśli zatrudnienie jest na czas określony – datę zakończenia umowy,

- stawkę wynagrodzenia [oraz okres referencyjny płacy (dla potrzeb Minimalnego Wynagrodzenia Krajowego)],
- okres naliczania płacy (częstotliwość, z jaką otrzymywać będzie wypłaty),
- godziny pracy (wliczając nadgodziny),
- urlop płatny,
- postanowienia co do okresów, gdy pracownik niezdolny będzie do pracy z powodu choroby lub wypadku,
- emerytura i informacja o emeryturach pracowniczych,
- okres wypowiedzenia, który obowiązywać będzie zarówno pracownika, jak i pracodawcę w wypadku rozwiązania umowy o pracę,
- adnotacje do jakichkolwiek innych zbiorowych umów, które mają wpływ na umowę o pracę.

Osoby zamierzające podjąć pracę w Irlandii powinny przed wyjazdem upewnić się, że ich przyszły pracodawca uzyskał dla nich pozwolenie na pracę.

Irlandia wprowadziła procedury „pozwolenia na pracę” („work authorisation”) i „wizy pracowniczej” („working visa”), jeśli chodzi o technologie informatyczne i komunikacyjne, zawody pielęgniarские oraz specjalistyczne profesje budowlane. Obywatele polscy chcący pracować w Irlandii i posiadający takie kwalifikacje powinni uzyskać „work authorisation”, natomiast obywatele krajów w odniesieniu do których wymagana jest wiza wjazdowa do Irlandii, potrzebują „work visa”.

Użyteczne adresy:

Industrial Development Agency

Wilton Park House

Wilton Place

Dublin 2

tel. +353 1 6034000, fax +353 1 6034040

www.idaireland.com

Biuro Rejestracji Przedsiębiorstw

Companies Registration Office

Parnell House, 14 Parnell Square, Dublin 1, Ireland.

tel.: 01-8045200; 1-890-220226.

e-mail: info@cro.ie

Taxes – Central Registration Office

Revenue Commissioners

Adres: 9/15 Upper O'Connell Street, Dublin 1, Ireland

tel. +353 1 8746821, fax +353 1 8746078

e-mail: tcro@revenue.ie

Work Permit Section

Department of Enterprise and Employment

Davitt House

65a Adelaide Road

Dublin 2.

Department of Enterprise, Trade & Employment

Davitt House, 65a Adelaide Road, Dublin 4

tel. + 353 1 676 5861, fax + 353 1 676 9047

<http://irlgov.ie/entemp>

LUKSEMBURG

Podstawowe informacje:

Terytorium: 2586 km²

Liczba ludności: 430 000

Stolica: Luksemburg

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 8%

Inflacja: 2%

Wskaźnik bezrobocia: 2,2%

Eksport: 7,72 mld euro (1999)

Import: 14,18 mld euro (1999)

Luksemburg jest najmniejszym krajem członkowskim Unii Europejskiej. Jego powierzchnia i liczba ludności jest mniejsza od wielu miast europejskich. Jednakże posiada swoją niezależność i stosuje regulacje prawne, które są zgodne z wymaganiami wspólnotowymi.

Regulacje prawne w zakresie zakładania firmy na terytorium Luksemburga

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Wniosek o rejestrację firmy powinien być złożony w Ministerstwie do spraw Małych i Średnich Przedsiębiorstw, które jest odpowiedzialne za ten sektor gospodarki.

Wniosek powinien:

- być sporządzony w czytelnej formie, opatrzony opłatą skarbową w wysokości 1000 LUF. Formularz wniosku dostępny jest w Izbie Przemysłowo-Handlowej lub Ministerstwie do spraw Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
- dokumentować stabilną sytuację finansową wnioskodawcy,
- jeśli wniosek składa firma, która zamierza otworzyć oddział w Luksemburgu, należy dołączyć umowę spółki,

- zawierać zaświadczenia potwierdzające kwalifikacje (np. dyplom ukończenia studiów), certyfikaty wydane przez Izby Przemysłowo-Handlowe (dla nierezydentów), zaświadczenia z poprzedniej pracy prezentujące doświadczenie zawodowe,
- posiadać dodatkowe dokumenty sporządzone w języku francuskim lub niemieckim.

Proces rejestracji trwa do dwóch miesięcy od dnia, kiedy wniosek został złożony w Ministerstwie do spraw Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Każda firma musi zostać zarejestrowana we właściwym miejscowo Urzędzie Podatkowym. Ponadto każda firma zatrudniająca pracowników musi dokonać zgłoszenia w Towarzystwie Ubezpieczeniowym (Association d' Assurance contre les Accidents).

Spółka partnerska (The societe en nom collectif)

Spółka partnerska może zostać założona przez co najmniej dwie osoby, które posiadają zdolność prawną do podejmowania działań prawnych. Koniecznym wymaganiem jest sporządzenie umowy spółki. W spółce tej nie ma obowiązku istnienia organu kontrolnego. Podatek dochodowy jest płacony przez wspólników zależnie od posiadanych udziałów.

Ta forma prowadzenia działalności gospodarczej jest najczęściej spotykana w małych firmach rodzinnych, a także w firmach rzemieślniczych.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

(The societe en commandite simple S.e.c.s.)

Spółka może być założona przez wspólników posiadających zdolność prawną oraz dodatkowo przez wspólnika, który wnosi do spółki kapitał i którego odpowiedzialność jest ograniczona wniesionym kapitałem. Spółka posiada własną nazwę i aby ją założyć niezbędne jest przygotowanie umowy spółki w formie przewidzianej prawem. Podatek dochodowy płacony jest przez wspólników w wysokości zależnej od posiadanych udziałów.

Forma ta jest najbardziej rozpowszechniona w Luksemburgu. Także w spółce ograniczonej nie ma wymogu istnienia organu kontrolnego. Forma spółki wzorowana jest na prawie niemieckim i łączy w sobie cechy spółki partnerskiej i spółki ograniczonej.

Spółka akcyjna (societe anonyme)

W spółce akcyjnej kapitał jest podzielony na akcje, które mogą być zbywane. Spółka tworzona jest jako stowarzyszenie członków zawarte w formie aktu notarialnego. Spółkę może założyć co najmniej dwóch członków, którzy wnoszą określony kapitał. Minimalny kapitał nie może być niższy niż 1,25 miliona LUF i jedna czwarta kapitału musi zostać wpłacona w chwili formowania spółki. Spółka ta jest zarządzana przez zarząd składający się z trzech dyrektorów. Raz w roku musi się odbyć spotkanie akcjonariuszy. Rada nadzorcza składa się z co najmniej jednego członka, będącego członkiem firmy.

Spółka akcyjna kwalifikuje się do płacenia podatku dochodowego od osób prawnych.

Spółka akcyjna z ograniczoną odpowiedzialnością

(The societe en commandite par actions S.e.c.a.)

Konstrukcja prawna spółki zbliżona jest do spółki akcyjnej. Udziały w spółce są zbywalne. Tak jak w spółce akcyjnej istnieje rada nadzorcza. W spółkach tego typu płacony jest podatek dochodowy.

Societe a responsabilitee limitee (S.a.r.l.)

Liczba akcjonariuszy jest ograniczona i ich odpowiedzialność jest zależna od posiadanych udziałów. Firma zakładana jest jako stowarzyszenie wspólników w formie aktu notarialnego. Liczba wspólników nie może być mniejsza niż dwóch i nie może przekraczać liczby czterdziestu. Kapitał założycielski nie może być niższy niż 500 000 LUF, wpłacony przy zakładaniu firmy. Firmą kieruje jeden lub dwóch dyrektorów, którzy nie muszą być akcjonariuszami. Doroczne spotkanie akcjonariuszy jest obowiązkowe, jeśli ich liczba w firmie przekracza 25. Także w tej sytuacji konieczne jest funkcjonowanie rady nadzorczej. Ta forma prowadzenia działalności jest stosowana przez małe i średnie firmy.

Inne formy prowadzenia działalności gospodarczej to:

- firma jednoosobowa (S.a.r.l.)
- cooperative – firma składająca się ze wspólników, których udziały są niezbywalne. Liczba wspólników nie może przekraczać siedmiu.

- Economic Interest group (GIE) tzw. grupy interesu gospodarczego, tworzone są w formie umowy podpisywanej przez osoby fizyczne w celu reprezentowania wspólnego stanowiska w określonych kwestiach. Utworzenie grupy interesu gospodarczego wymaga przygotowania umowy w formie aktu notarialnego i jego kopia musi być złożona w rejestrze spółek.
- Societe civile (spółka cywilna) tworzona na podstawie kodeksu cywilnego w formie umowy spółki.
- Association momentanee (joint venture) – tworzona w konkretnym celu. Nie posiada osobowości prawnej.
- Association en participation – jest spółką joint venture, w której jedna lub więcej osób połączyły się we wspólnym działaniu pod jedną nazwą.
- Holding company – firma tworzona w konkretnym celu. Minimalny kapitał założycielski wynosi 1,25 mln LUF,
- Oddział – firma nie posiadająca swojej siedziby w Luksemburgu ma możliwość założenia oddziału. Założenie oddziału wymaga spełnienia tych samych wymagań co założenie firmy.

System podatkowy

Podatek dochodowy od firm

Podatek dochodowy od przedsiębiorstw płacony jest według następującej skali¹:

	LUF	LUF	%
1.	0	400 000	20
2.	400 000	600 000	LUF 80 000 plus 50% od kwoty powyżej 400 000 do 600 000 LUF
3.	600 000	powyżej	30

Dodatkowo każda firma płaci 4% podatku na fundusz dla bezrobotnych.

¹ *The EU Business Incentives Report, Vol. 7 – issue 1, 2001*

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podatek dochodowy od osób fizycznych płacony jest według stawek progresywnych i jest relatywnie niski w porównaniu z innymi krajami UE. Ponadto każdy pracownik płaci 2,5% na fundusz dla bezrobotnych. Średnio podatek, ubezpieczenie społeczne, podatek na fundusz dla bezrobotnych wynosi ok. 18%.

Opłata na ubezpieczenie społeczne wynosi od 10,69% do 12,67% wynagrodzenia.

Podatek VAT

Standardowa stawka podatku VAT wynosi 15%. Na niektóre wyroby stawka tego podatku jest niższa i tak:

- Stawka 12% obowiązuje na: usługi turystyczne, reklamowe, publikacje i wydawnictwa, tytoń, wina.
- Stawka 6% – energia elektryczna, gaz płynny.
- Stawka 3% – artykuły spożywcze, farmaceutyczne, transport pasażerski, usługi hotelarskie, odzież, opieka medyczna.
- Stawka 0% – usługi transportowe.

Podatek akcyzowy

Na wybrane towary, takie jak: alkohol, papierosy, benzyna nałożony jest podatek akcyzowy.

Inne podatki:

- podatek od nieruchomości – od 0,7 do 1,0%,
- podatek od sprzedaży nieruchomości – 6%.

System ubezpieczeń społecznych

Zarówno pracodawca, jak też pracownik ponoszą opłaty z tytułu ubezpieczenia społecznego.

Pracodawca płaci następujące składki:

- 12,67% dla robotników fizycznych,
- 10,69% dla pozostałych pracowników.

Pracownik płaci następujące składki (w skali miesięcznej):

- 12,67% – robotnicy fizyczni,
- 10,69% – pozostali pracownicy.

Zagadnienia prawa pracy

Godziny pracy: 40 godzin tygodniowo. Pracownik może ustawowo pracować 2 godziny dodatkowo w każdym dniu. Za godziny nadliczbowe otrzymuje wynagrodzenie zwiększone od 25 do 50%. Zezwolenie na pracę w niedziele wydaje minister pracy.

Minimalne wynagrodzenie:

- 57 660 LUF brutto za miesiąc dla pracownika wykwalifikowanego
- 48 050 LUF brutto za miesiąc dla pracownika niewykwalifikowanego.

Zatrudnianie cudzoziemców

Obywatele Unii Europejskiej na pracę w Luksemburgu nie potrzebują zezwolenia. Obywatele innych państw muszą uzyskać pozwolenie na pracę. Powinni także wykazać się zgłoszeniem od pracodawcy w Luksemburgu. Istnieją 4 typy pozwoleń na pracę: A, B, C i D i zależą one od rodzaju pracy. Pozwolenie na pracę jest ważne 1 rok i może być przedłużane. Pracodawca zobowiązany jest do wpłacenia kaucji w wysokości 60 000 LUF.

Obywatele UE potrzebują pozwolenia na pobyt, jeśli zamierzają przebywać w Luksemburgu dłużej niż 3 miesiące. Pozwolenie wydawane jest przez Urząd Miasta.

Obywatele innych państw muszą uzyskać pozwolenie na pobyt, jeśli zamierzają przebywać w Luksemburgu dłużej niż trzy miesiące. Wniosek o uzyskanie takiego pozwolenia składany jest do Ministerstwa Sprawiedliwości. Pozwolenie to jest ściśle związane z pozwoleniem na pracę i jest wydawane na taki okres czasu, na jaki zostało wydane pozwolenie na pracę.

Użyteczne adresy

Izba Handlowa

31 boulevard Konrad Adenauer
L2981 Luxembourg
tel. 352 4239391, fax 352 438326
e-mail: chamcom@cc.lu
www.cc.lu

Centre de formalités PME de la Chambre des Métiers du Grand-Duché de Luxembourg

B.P. 1604
L-1016 Luxembourg
tel. 42 67 67 229, fax 42 67 87
Centre.de.formalites@chambre-des-metiers.lu
www.chambre-des-metiers.lu

Ministère des Classes Moyennes

6, av. Emile Reuter
L-2420 Luxembourg
www.etat.lu

NIEMCY

Podstawowe informacje:

Terytorium: 357 000 km²

Liczba ludności: 81,895 mln

Stolica: Berlin

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 3,00%

Inflacja: 1,5%

Wskaźnik bezrobocia: 8,9%

Eksport: 541,98 mld euro (1999)

Import: 445,10 mld euro (1999)

Regulacje prawne w zakresie zakładania firmy zagranicznej na terytorium Niemiec

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Na podstawie ustawy o działalności gospodarczej (Gewerbeordnung), w Republice Federalnej Niemiec obowiązuje wolność działalności gospodarczej. W praktyce oznacza to, że działalność gospodarczą prowadzić może każdy obywatel, a także cudzoziemiec. Wyjątkiem są jedynie takie sfery działalności, które wymagają specjalnych zezwoleń z uwagi na ich specyfikę lub konieczność posiadania specjalnych uprawnień (tzw. Niederlassungsrecht np. służba zdrowia, adwokaci).

W RFN nie ma oddzielnych przepisów prawnych regulujących warunki inwestowania przez cudzoziemców. Oznacza to w praktyce, że inwestorzy zagraniczni traktowani są na równi z inwestorami niemieckimi i korzystają – z zastrzeżeniem ogólnie obowiązujących przepisów prawa np. dotyczących uzyskiwania zezwoleń na niektóre dziedziny działalności – z pełnej swobody prowadzenia działalności gospodarczej. Istnieją możliwości inwestowania w formie:

- samodzielne, bądź też wspólne z niemieckimi lub innymi partnerami utworzenie przedsiębiorstwa prawa handlowego,
- zakup istniejącego przedsiębiorstwa,
- nabycie udziałów w istniejących przedsiębiorstwach.

Niemieckie prawo handlowe (Handelsgesetzbuch – HGB) bardzo przypomina polskie, mają bowiem historycznie wspólne korzenie formalne.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Gesellschaft mit beschränkter Haftung – GmbH)

Jest to najbardziej rozpowszechniona forma prowadzenia działalności gospodarczej. Zasady działania spółki reguluje ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung). GmbH jest spółką kapitałową z własną osobowością prawną. Wspólnicy uczestniczą udziałami i odpowiadają za zobowiązania spółki do wysokości kapitału zakładowego. Do założenia spółki wystarcza jedna osoba. Wspólnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może być zarówno osoba fizyczna, jak i prawna. Kapitał zakładowy musi wynosić przynajmniej 50 tysięcy DEM. Minimalna kwota udziału jednego wspólnika wynosi 500 DEM. Kapitał zakładowy można wnieść w gotówce lub aportem rzeczowym (Sachanlage), lecz aport rzeczowy musi być wyceniony. Kapitał wniesiony przy rejestracji spółki musi wynieść min. 25 tys. DEM. Jeżeli spółka jest tworzona przez jedną osobę, to osoba ta na pozostałą kwotę wkładu kapitałowego musi dodatkowo przedstawić stosowne zabezpieczenie.

Utworzenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymaga zawarcia umowy spółki w formie aktu notarialnego. Umowa musi zostać podpisana przez wszystkich wspólników. W przypadku pełnomocnika, pełnomocnictwo do utworzenia spółki musi mieć formę notarialną lub być notarialnie poświadczony. Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością musi określać:

- nazwę firmy i siedzibę spółki,
- przedmiot jej działalności,
- kwotę kapitału zakładowego,
- kwoty udziału poszczególnych wspólników i sposób jego objęcia,
- dodatkowe postanowienia w przypadku ograniczenia okresu działalności spółki lub obciążenia wspólników innymi zobowiązaniami wobec spółki poza oświadczeniem wkładów.

Nazwa spółki musi zawierać dodatek „mit beschränkter Haftung”.

Organami spółki są:

- zarządca/y (Geschäftsführer) powołany do prowadzenia spółki i do jej reprezentowania,
- zgromadzenie wspólników (Gesellschafterversammlung), podejmujące istotne dla spółki decyzje.

Spółka może mieć jednego lub więcej zarządców, przy czym ustawa nie określa ich liczby. Zarządca nie musi być obywatelem RFN ani posiadać zezwolenia na pracę, lecz w przypadku gdy nie jest obywatelem RFN, musi posiadać stosowne zezwolenie na pobyt.

Wniosek o rejestrację spółki musi być sporządzony i poświadczony przez notariusza. Do dokonania rejestracji spółki upoważniony jest zarządca spółki oraz notariusz, który sporządzi wniosek o rejestrację. Właściwy miejscowo jest sąd rejestrowy w miejscu siedziby spółki (Amtsgericht).

Spółka akcyjna

Inna forma działalności to spółka akcyjna (Aktiengesellschaft – AG). Ta forma spółki kapitałowej przewidziana jest dla większych przedsięwzięć gospodarczych. Spółka akcyjna może zostać utworzona przez jednego lub więcej akcjonariuszy. Minimalna wysokość kapitału zakładowego wynosi 100 tys. DEM, minimalna wartość pojedynczej akcji wynosi 5 DEM. Możliwe są zarówno akcje imienne, jak i na okaziciela. W praktyce przeważają akcje na okaziciela. Tak jak w przypadku GmbH, przy tworzeniu spółki akcyjnej wymagane jest zawarcie umowy w formie aktu notarialnego.

Przedstawicielstwo

Przedstawicielstwo polskiego przedsiębiorstwa na terenie RFN może zostać również utworzone w formie biura:

- reprezentacyjnego,
- informacyjnego lub technicznego (Repräsentanz, Informations- oder Technischesbüro), bądź w formie samodzielnego oddziału (Zweigniederlassung). Wybór formy uzależniony jest od rodzaju zamierzonej działalności i ma bezpośredni wpływ na status podatkowy przedstawicielstwa. Szczegółowe regulacje zawierają następujące niemieckie ustawy: Gewerbeordnung, GmbH-Gesetz i Handelsgesetzbuch oraz stosowne ustawy podatkowe i polsko-niemiecka umowa w sprawie

zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i majątku (DzU z 1975 nr 31, poz. 163 i 164).

Zgodnie z tą umową podstawowe znaczenie dla opodatkowania w państwie, będącym siedzibą samodzielnego lub niesamodzielnego oddziału, ma posiadanie przez ten oddział cech zakładu (Betriebsstätteprinzip – art. 5 ww. polsko-niemieckiej umowy).

Oddział firmy

By zarejestrować oddział, czyli Zweigniederlassung, należy dokonać rejestracji w sądzie rejestrowym jak w przypadku spółki prawa handlowego. Zweigniederlassung zmuszone jest do prowadzenia pełnej księgowości niemieckiej i traktowane jak przedsiębiorstwo prawa handlowego. Rejestracja w sądzie dokonuje się na podstawie wyciągu z rejestru polskiego przedsiębiorstwa i stosownej prokury dla kierownika oddziału (Niederlassungsleiter), który odpowiada wg niemieckiego prawa tak jak Geschäftsführer – zarządca spółki.

By zarejestrować biuro reprezentacyjne, informacyjne lub techniczne (Repräsentanz, Informations- oder Technischesbüro) potrzebne są dokumenty macierzystego przedsiębiorstwa polskiego, pełnomocnictwo oraz umowa najmu lub adres biura.

W ostatnich latach szczególnie w przypadku działalności polskich przedsiębiorstw budowlanych do prowadzenia oddziałów i BTI wymagane są opinie miejscowych właściwych IHK lub Izb rzemieślniczych (Innung). Przynależność do Izby Przemysłowo-Handlowej jest obowiązkowa.

System podatkowy

Podatek dochodowy od firm

W niemieckim systemie podatkowym rozróżnia się podatki majątkowe – „Besitzsteuern” i podatki od obrotu handlowego – „Verkehrsteuern”. Podatki majątkowe stanowią grupę podatków związanych z wynikiem przedsiębiorstwa, jego dochodem i mieniem. Do najważniejszych z nich należy:

- podatek dochodowy od dochodów – „Einkommensteuer”,
- podatek od płac – „Lohnsteuer”, progresywny od 13% w górę,

- podatek od zysku z kapitału – „Kapitalertragsteuer”,
- podatek dochodowy od osób prawnych – „Körperschaftsteuer”,
- podatek gruntowy – „Grundsteuer”.

Łączne obciążenia podatkowe zysku przedsiębiorstwa mogą sięgnąć 56% z tytułu powyższych podatków. Stawka podatku dochodowego od firm wynosi 38%.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Stawki podatku dochodowego są progresywne i zależą od statusu osoby płacącej podatek. Rozróżnia się osoby indywidualne i pozostające w związku małżeńskim.

Stawki podatku dla osób pozostającym w związku małżeńskim przedstawia się następująco:

	DEM	DEM	%
1.	0	11 232	0
2.	11 233	16 037	19
3.	16 038	240 083	progresywne 19–51
4.	240 084	powyżej	51

Podatek od towarów i usług VAT

Standardowa stawka podatku VAT wynosi 15%. Niektóre towary i usługi posiadają zredukowaną stawkę w wysokości 7%. Stawką tą objęte są: niektóre artykuły spożywcze, sprzęt medyczny, transport pasażerski, usługi medyczne.

Podatek akcyzowy

Towary, takie jak: alkohol, papierosy, benzyna objęte są podatkiem akcyzowym.

Inne podatki:

- podatek od nieruchomości – od 0,5 do 1,4%.

System ubezpieczeń społecznych

Ubezpieczenie społeczne stanowią następujące rodzaje ubezpieczeń:

- ubezpieczenie zdrowotne – 6,75%,
- ubezpieczenie emerytalne – 9,65%,
- ubezpieczenie na rzecz bezrobotnych – 3,25%.

Zagadnienia prawa pracy

Czas pracy w RFN wynosi 39 godzin tygodniowo (7 godz. w piątek).

Za pracę w nadgodzinach, nocą i w dni świąteczne obowiązują dodatki odpowiednio: 25, 20 i 75 procent.

Stawki godzinowe pracowników w poszczególnych branżach gospodarki regulują układy taryfowe corocznie negocjowane pomiędzy centralami związków zawodowych, a związkami pracodawców. Określają one minimalne stawki wynagrodzenia, jakie pracodawca jest zobowiązany wypłacać pracownikom.

Stawki te w zależności od branży wahają się pomiędzy 19–28 DEM na godzinę.

Pracodawca zobowiązany jest również przestrzegać postanowień szczegółowych poszczególnych układów taryfowych. Niektóre z nich przewidują wypłaty dodatków urlopowych (Urlaubsgeld) i świątecznych (Weihnachtsgeld).

Zatrudnianie cudzoziemców

W przypadku cudzoziemców podjęcie przez nich działalności na terenie RFN wymaga posiadania zezwolenia na pobyt, uprawniającego do wykonywania takiej działalności. Zezwolenie takie może być udzielone, gdy pobyt cudzoziemca nie narusza interesów Republiki Federalnej Niemiec. Udzielenie lub odmowa udzielenia zezwolenia leży w gestii urzędu do spraw cudzoziemców (Ausländeramt).

W praktyce zezwolenie jest udzielane wtedy, gdy wykonywanie określonej samodzielnej działalności gospodarczej przez cudzoziemca związane jest z istnieniem nadrzędnego interesu gospodarczego lub szczególnego zapotrzebowania w miejscu wykonywania tej działalności. Przy podejmo-

waniu decyzji bierze się pod uwagę opinie, m.in. izb przemysłowo-handlowych (Industrie und Handelskammer) i zrzeszeń branżowych (Innung). W przypadku przedsiębiorców oraz kierowników i pracowników spółek z udziałem zagranicznym lub oddziałów polskich firm zawsze muszą być spełnione (określone w prawie o cudzoziemcach) wymogi dotyczące posiadania stosownych zezwoleń na pobyt i na pracę (Arbeitsgenehmigung). Od cudzoziemców pragnących przebywać w RFN wymagane jest posiadanie zezwolenia na pobyt, które w formie wizy należy uzyskać przed wjazdem do Niemiec. Cudzoziemcy pragnący przebywać w RFN w celu prowadzenia działalności zarobkowej dłużej niż trzy miesiące, powinni ubiegać się o zezwolenie na pobyt, co reguluje stosowny przepis (Arbeitsaufenthaltsverordnung).

Istnieje wiele form zezwoleń na pobyt, spośród których należy wymienić:

- zezwolenie na pobyt (Aufenthaltsurlaubnis – AE) – udzielane najpierw na czas określony, które może być powiązane z dodatkowymi ograniczeniami, np. terytorialnymi, czasem zatrudnienia itd.;
- uprawnienie do pobytu (Aufenthaltsberechtigung) – wydawane bez ograniczeń czasowych i terytorialnych oraz innych zobowiązań. Na jego podstawie można wykonywać każdą pracę zarobkową. Jednakże przed jego otrzymaniem wymagane jest przebywanie co najmniej 8 lat w RFN na podstawie zezwolenia na pobyt (AE);
- uwarunkowane zezwolenie pobytu (Aufenthaltsbewilligung) – udzielane jedynie w określonym grupom np. studentom.

Wymagane jest również posiadanie zezwolenia na pracę (wydają je rejonowe Urzędy Pracy – Arbeitsamt w przypadku polskich pracowników budowlanych krajowy Urząd Pracy Nadrenii Westfalii w Duisburgu – Landesarbeitsamt Nordrhein-Westphalen).

Pracodawcom wolno zatrudniać jedynie osoby posiadające zezwolenie na pracę.

Wykroczenia w zakresie prawa pracy są surowo karane. Karze podlega wówczas zarówno pracodawca, jak i pracobiorca.

Użyteczne adresy

Ambasada RP w Berlinie

Lassenstr. 19-21

D-14193 Berlin

tel. + 49 30 223 13 0, fax + 49 30 223 13 155

e-mail: Info@botschaft-polen.de

Ambasada RP Wydział Konsularny

Richard-Strauss-Str. 11

D-14193 Berlin

tel. (+ 49 30) 223 13-0, fax (+ 49 30) 223 13 212

e-mail: Konsulat.Berlin@botschaft-polen.de

Ambasada RP Wydział Ekonomiczno-Handlowy

Glinka Str. 5-7

D-10117 Berlin

tel. (+ 49 30) 229 27 39, fax (+ 49 30) 229 24 51

e-mail: ambasada@weh-berlin.de

Ambasada RP Przedstawicielstwo w Kolonii

Lindenallee 7

D-50968 Köln

tel. (+ 49 221) 93 730-0, fax (+ 49 221) 34 30 89

e-mail: Aussenstelle.Koeln@botschaft-polen.de

Konsulat Generalny RP w Hamburgu

Gründgensstr. 20

D-22309 Hamburg

tel.: (+ 49 40) 631 11 81; 631 20 91, fax (+ 49 40) 632 50 30

e-mail: Konsulat.Hamburg@botschaft-polen.de

Konsulat Generalny RP w Hamburgu

Wydział Ekonomiczno-Handlowy

Gründgensstr. 20

D-22309 Hamburg

tel. (+ 49 40) 632 50 31, fax (+ 49 40) 632 50 29

Konsulat Generalny RP w Lipsku

Trufanowstr. 25

D-04105 Leipzig

tel. + 49 341 562 330-0, fax + 49 341 562 33 33

e-mail: Konsulat.Leipzig@botschaft-polen.de

Konsulat Generalny RP w Lipsku

Wydział Ekonomiczno-Handlowy

Gerberstr. 14

D-04105 Leipzig

tel. + 49 341 980 02 81, fax + 49 341 980 20 43

Konsulat Generalny RP w Monachium

Ismaninger Straße 62a

D-81675 München

tel. + 49 89 418 60 836, fax + 49 89 47 13 18

e-mail: 101617.1456@compuserve.com

Izby przemysłowo-handlowe w Niemczech:

Deutscher Industrie- und Handelstag (DIHT)

Adenauerallee 148

D-53113 Bonn

tel. +49-228 1040, fax +49-228 104158

Deutscher Industrie- und Handelstag (DIHT) – Büro Berlin

An der Kolonnade 10

D-10117 Berlin

tel. +49-30 23856-47 /-48, fax +49-30 2385646

Industrie- und Handelskammer zu Berlin

Hardenbergstr. 16-18

D-10623 Berlin

tel. +49-30 31510-0, fax +49-30 31510-278

Handelskammer Bremen

Am Markt 13, Haus Schütting

D-28195 Bremen

tel. +49-421 3637-0, fax +49-421 3637299

Industrie- und Handelskammer Dresden

Niedersedlitzer Str.63

D-01257 Dresden

tel. +49-351 28020, fax +49-351 2802280

Industrie- und Handelskammer zu Düsseldorf

Ernst-Schneider-Platz 1

D-40212 Düsseldorf

tel. +49-211 35570, fax +49-211 3557400

Industrie- und Handelskammer Erfurt

Friedrich-List-Str.36

D-99096 Erfurt

tel. +49-361 3484-0, fax +49-361 3484-299

Handelskammer Hamburg

Adolphsplatz 1

D-20457 Hamburg

tel. +49-40 361380, fax +49-40 36138401

Industrie- und Handelskammer Hannover-Hildesheim

Schiffgraben 49

D-30175 Hannover

tel. +49-511 31 07-0, fax +49-511 3107333

Industrie- und Handelskammer zu Kiel

Lorenzendam 24

D-24103 Kiel

tel. +49-431 5194-0, fax +49-431 5194234

Bundesfinanzministerium, Referat Presse und Information

Wilhelmstr. 97

D-11016 Berlin

tel. + 49 30 22 420

<http://www.bundesfinanzministerium.de>

PORTUGALIA

Podstawowe informacje:

Terytorium: 92 000 km²

Liczba ludności: 10 mln

Stolica: Lizbona

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 3%

Inflacja: 2,2%

Wskaźnik bezrobocia: 4,7%

Eksport: 27,32 mld euro (1999)

Import: 38,47 mld euro (1999)

Warunki prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Portugalii

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

W prawodawstwie Portugalii wyróżnia się następujące formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej:

- Spółka akcyjna
- Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- Jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- Spółka komandytowa
- Spółka jawna
- Jednoosobowy przedsiębiorca – osoba fizyczna.

Cały proces tworzenia spółki może być przeprowadzony w jednym budynku – w Centrum Formalności Przedsiębiorcy (Centro de Formalidades das Empresas – CFE, obecnie w Portugalii znajduje się 6 takich centrów). W takim Centrum można dokonać wszystkich formalności z każdą instytucją związaną z procesem tworzenia nowej spółki.

Uzyskanie zaświadczenia zatwierdzenia firmy spółki oraz tymczasowej karty identyfikacyjnej spółki. Wymagane dokumenty:

- Formularz nr 11, w dwóch egzemplarzach, w celu uzyskania zaświadczenia zatwierdzenia firmy spółki.
- Formularz nr 10 w celu uzyskania tymczasowej karty identyfikacyjnej.
- Dowód wpłaty 8750 PTE (około 43,64 euro) tytułem stosownej opłaty. Właściwy urząd: **Narodowy Rejestr Osób Prawnych** (Registro Nacional de Pessoas Colectivas).

Zaświadczenie zachowuje ważność przez 180 dni na cele rejestracji, a przez jeden rok z punktu widzenia sporządzenia aktu założenia spółki (aktu notarialnego) przez notariusza.

Ustalenie daty sporządzenia aktu założenia spółki (aktu notarialnego) przez notariusza. Konieczne jest złożenie u notariusza (Cartório Notarial) następujących dokumentów:

- Zaświadczenie zatwierdzenia firmy spółki.
- Tymczasowa karta identyfikacyjna spółki.
- Kserokopia dokumentów tożsamości osób podpisujących akt notarialny (osoby fizyczne: dowód osobisty i zaświadczenie o numerze identyfikacji podatkowej; osoby prawne odpis z rejestru sądowego, wpis do ewidencji działalności gospodarczej, akt założycielski (akt notarialny) i dowód osobisty osoby reprezentującej osobę prawną).
- Raport audytu w przypadku transferów rodzajowych.
- W przypadku, gdy na pokrycie kapitału zakładowego wnoszone są aporty – dokument potwierdzający zapłacenie podatku z tytułu przeniesienia własności.
- Stosowne zezwolenie/koncesja na prowadzenie określonej działalności gospodarczej (w przypadku pewnych specyficznych rodzajów działalności).

Podpisanie aktu notarialnego u notariusza (Cartório Notarial). Wymagane dokumenty:

- Dokumenty tożsamości osób podpisujących akt notarialny (osoby fizyczne: dowód osobisty i zaświadczenie o numerze identyfikacji podatkowej)
- Co najmniej na 24 godziny przed podpisaniem aktu notarialnego należy złożyć do depozytu bankowego dokument potwierdzający wniesienie kapitału zakładowego).

Zgłoszenie rozpoczęcia działalności. Wymagane dokumenty:

- Formularz 1438 INCM, w trzech prawidłowo poświadczonych egzemplarzach, wraz z dokumentami audytu.
- Tymczasowa karta identyfikacyjna spółki.

- Kserokopia aktu notarialnego.
- Kserokopie dowodów osobistych i zaświadczeń o numerze identyfikacji podatkowej osób podpisujących akt notarialny i audytora.

Właściwy urząd: **Generalna Dyrekcja ds. Podatków** (Direcção Geral de Impostos).

Formalności powyższych należy dokonać przed rozpoczęciem działalności lub w ciągu 90 dni od daty wpisu do Narodowego Rejestru Osób Prawnych (Registo Nacional de Pessoas Colectivas) (jest to dzień otrzymania tymczasowej karty).

Złożenie wniosku o wpis do Rejestru Handlowego, ogłoszenie w odpowiednim oficjalnym piśmie oraz wpis do Narodowego Rejestru Osób Prawnych (Registo Nacional de Pessoas Colectivas). Wymagane dokumenty:

- Akt notarialny umowy / statut spółki.
- Zaświadczenie zatwierdzenia firmy spółki.
- Zgłoszenie rozpoczęcia działalności.

Formalności powyższych należy dokonać w terminie 90 dni po podpisaniu umowy spółki w agencji reprezentującej Biuro Rejestru Handlowego, która przekaze wszystkie dokumenty do właściwego Rejestru Handlowego.

Rejestracja w wydziale ubezpieczenia społecznego. Wymagane dokumenty:

- Karta identyfikacji podatkowej.
- Umowa spółki.
- Karta identyfikacyjna spółki.
- Dokument urzędowy zawierający nazwiska członków organów spółki i określający formę ich wynagrodzenia.
- Kserokopia zaświadczeń o numerze identyfikacji podatkowej członków organów spółki.
- Zgłoszenie rozpoczęcia działalności.

Właściwy urząd: **Regionalny Urząd Ubezpieczenia Społecznego** (Centro Regional de Segurança Social)

Formalności powyższych należy dokonać w terminie 30 dni od rozpoczęcia działalności.

Wniosek o wpis do rejestru w urzędzie handlowego lub przemysłowego planu katastralnego (w przypadku, gdy jest to wymagane). Wymagane dokumenty:

- Formularz z Głównego Urzędu Handlu i Konkurencji (2 egzemplarze).
- Formularz nr 387 INCM (w dwóch egzemplarzach) z Regionalnego Urzędu Ministerstwa Finansów.

Właściwy urząd: **Generalna Dyrekcja ds. Handlu i Konkurencji** lub **Regionalny Urząd Ministerstwa Finansów** właściwy ze względu na miejsce prowadzenia działalności.

Formalności powyższych należy dokonać w terminie 30 dni od rozpoczęcia działalności lub od otwarcia przedsiębiorstwa.

Jednoosobowy przedsiębiorca – osoba fizyczna

W przypadku zamiaru prowadzenia działalności gospodarczej przez jednoosobowego przedsiębiorcę – osobę fizyczną, procedura rozpoczęcia takiej działalności jest bardzo uproszczona. Należy zarejestrować się w Urzędzie Finansowym (Repartição de Finanças) właściwym ze względu na okręg administracyjny, przedstawiając w tym celu formularz 1438 INCM – zgłoszenie rozpoczęcia działalności (dostępny w tym samym urzędzie, w kasie) oraz zaświadczenie o numerze identyfikacji podatkowej.

Koszty i inne dodatkowe informacje dotyczące zarejestrowania działalności gospodarczej

- Ustanowienie nowej spółki jest opodatkowane podatkiem transferu kapitałowego, którego stawka wynosi 1% wkładu kapitałowego do spółki.
- Koszt zarejestrowania spółki kapitałowej, łącznie z minimalnym wpłaconym kapitałem zakładowym wynosi 400 000 PTE.
- Nie jest wymagane dodatkowe zgłoszenie rozpoczęcia działalności gospodarczej podejmowanej przez przedsiębiorców zagranicznych świadczących usługi.
- Z punktu widzenia zwalczania nielegalnej pracy, nie jest wymagane jakieś obowiązkowe zgłoszenie przy ustanawianiu spółki. Sprawy związane z nielegalną pracą należą do właściwości Instytutu ds. Rozwoju i Inspekcji Warunków Pracy (IDICT – Instituto de Desenvolvimento e Inspeção das Condições de Trabalho).
- W Portugalii nie ma Izby Rzemieśniczej ani rejestru rzemiosła, stosowna rejestracja nie jest więc wymagana. Podmiotem właściwym w sprawach oceny, rozwoju i odnowy tradycyjnej sztuki i rzemiosła w Portugalii jest Narodowy Komitet ds. Programu Promocji Sztuki i Rzemiosła oraz Rzemieślników (PPART – Comissão Nacional do Programa para a Promoção das Artes e Ofícios e das Microempresas Artesanais).

System podatkowy

Rejestracja podatkowa

Rejestracja we właściwym urzędzie podatkowym jest jednym z koniecznych warunków rozpoczęcia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę.

- Działalność prowadzona w formie spółki – formalności dokonuje się w Centrum Formalności Przedsiębiorcy – CFE, które przekazuje następnie akta do właściwego Urzędu Finansowego (por. punkt 4 w rozdziale: Warunki prowadzenia działalności gospodarczej – Kroki podejmowane w celu utworzenia spółki).
- Działalność prowadzona przez jednoosobowego przedsiębiorcę – osobę fizyczną – należy wypełnić formularz nr 1438 INCM – „Deklaracja rozpoczęcia działalności” (por. punkt „Jednoosobowy przedsiębiorca – osoba fizyczna” w rozdziale: Warunki prowadzenia działalności gospodarczej).

Podatek dochodowy od firm

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady dotyczące podatku dochodowego od osób prawnych jest Kodeks IRC wprowadzony ustawą nr 442-B/88 z 30 listopada.

Dochody spółki, jako osoby prawnej, są opodatkowane podatkiem dochodowym od osób prawnych – IRC, którego stawka wynosi 34%. Ponadto spółka zobowiązana jest uiszczać podatek lokalny w wysokości do 10% stawki podatku dochodowego od osób prawnych (tj. 3,4%) w zależności od gminy. W niektórych przypadkach obowiązują odmienne stawki podatku:

- 20% całego dochodu – gdy przedmiot działalności spółki nie obejmuje działalności handlowej, przemysłowej lub rolniczej,
- 25% – w wypadku spółek, których siedziba nie znajduje się na terytorium Portugalii.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady dotyczące podatku dochodowego od osób fizycznych jest Kodeks IRS wprowadzony ustawą nr 442-A/88.

Dochody jednoosobowego przedsiębiorcy – osoby fizycznej są opodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych – IRS, którego stawka jest zróżnicowana w zależności od wielkości dochodów. Stawki te kształtują się następująco:

	PTE	PTE	%
1.	0	1 080 000	15
2.	1 080 000	2 500 00	25
3.	2 500 000	6 280 000	35
4.	6 280 000	powyżej	40

Każda zmiana w zakresie dochodów przedsiębiorcy powinna być zgłoszona do Urzędu Finansowego na formularzu nr 1439 INCM – Deklaracja zmian.

Podatek od towarów i usług VAT

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady dotyczące podatku od wartości dodanej jest Kodeks VAT, wprowadzony ustawą nr 394-B/84 z 26 grudnia.

Nowo tworzona spółka jest automatycznie rejestrowana w celu objęcia podatkiem VAT. Formalności dokonuje się podczas procesu ustanawiania spółki w Centrum Formalności Przedsiębiorcy przez wypełnienie formularza nr 1438 – Deklaracja rozpoczęcia działalności (por. punkt 4 w rozdziale: Warunki prowadzenia działalności gospodarczej – Kroki podejmowane w celu utworzenia spółki).

Podobnie jest w przypadku rozpoczęcia działalności gospodarczej przez jednoosobowego przedsiębiorcę – osobę fizyczną. Rejestracja w celu objęcia podatkiem VAT jest dokonywana automatycznie po złożeniu Deklaracji rozpoczęcia działalności w Urzędzie Finansowym (por. punkt „Jednoosobowy przedsiębiorca – osoba fizyczna” w rozdziale: Warunki prowadzenia działalności gospodarczej).

Do określenia kategorii podatku VAT, której podlega dany przedsiębiorca, stosuje się wysokość oczekiwanych obrotów. Kategorie te przedstawiają się następująco:

- Kategoria Szczególnego Wyłączenia
- Specjalna Kategoria dla Drobnych Detalistów
- Normalna Kategoria Miesięczna
- Normalna Kategoria Kwartalna

Stawka podatku VAT jest zróżnicowana w zależności od typu sprzedanego produktu lub dostarczonej usługi. Stawki podatku VAT są następujące:

- Stawka 0% (transport handlowy).
- Stawka zredukowana – 5% (podstawowe produkty żywnościowe, wino, produkty farmaceutyczne, produkty drukowane, transport pasażerski, w pewnym zakresie działalność budowlana i renowacyjna).
- Stawka pośrednia – 12% (określone produkty żywnościowe, usługi hotelowe i podobne).
- Stawka normalna – 17%.

Stawka podatku VAT na wyspach: Azory i Madeira jest niższa i wynosi:

- Stawka zredukowana – 4% (podstawowe produkty żywnościowe, niektóre rodzaje win, gazety, paliwo, produkty farmaceutyczne, telekomunikacja).
- Stawka pośrednia – 8% (określone produkty żywnościowe, usługi hotelowe i podobne).
- Stawka normalna – 12%.

Podatek akcyzowy

Dotyczy takich towarów jak:

- wyroby alkoholowe,
- wyroby tytoniowe,
- paliwa.

Podatek od nieruchomości

Jest to podatek ciążyący na wszystkich nieruchomościach (o charakterze gospodarczym i mieszkalnym), nakładany na roczną kwotę czynszu. Stawka tego podatku wynosi:

- 0,8% na terenach rolniczych,
- 0,7% – 1,3% na terenach miejskich.

System ubezpieczeń społecznych

Składka na poczet ubezpieczeń społecznych jest obliczana w stosunku do wysokości wynagrodzenia brutto, przy czym część jest płacona przez

pracodawcę (23,75%), a część potrącana z wynagrodzenia pracownika (11,00%).

Osoby samodzielnie prowadzące działalność gospodarczą mogą wybrać wysokość składki spośród dwu opcji:

- system składek obowiązkowych (przysługują świadczenia ograniczone) – 25,4% podstawy,
- system rozszerzony (pełny zakres świadczeń) – 32,0% podstawy.

Wysokość podstawy jest również przedmiotem decyzji przedsiębiorcy. Ma on do wyboru jedenaście przedziałów płacowych, liczonych w stosunku do płacy minimalnej.

Przy utworzeniu przedsiębiorstwa istnieje obowiązek zarejestrowania go w lokalnym oddziale ZUS w ciągu 30 dni. Należy przedłożyć m.in. następujące informacje: personalia personelu kierowniczego, zakres działalności, adres siedziby, adres prowadzenia działalności i dołączyć zaświadczenie o zgłoszeniu do opodatkowania, NIP firmy oraz uwierzytelnioną kopię wpisu do stosownego rejestru. Zatrudnianych pracowników należy zgłosić do systemu ubezpieczeń w przeciągu 2 miesięcy od momentu zatrudnienia.

Zagadnienia prawa pracy

Tygodniowy wymiar czasu pracy w Portugalii wynosi od 35 do 44 godzin. Zgodnie z regulacją prawną w zakresie godzin nadliczbowych, w ciągu jednej doby liczba tych godzin nie może przekroczyć 2, a w ciągu roku 160 godzin. Za pierwszą przepracowaną godzinę nadliczbową pracownikowi należy się wynagrodzenie o 50% wyższe, a za każdą następną godzinę nadliczbową – o 75% wyższe. Za pracę w dni ustawowo wolne od pracy należy się wynagrodzenie o 100% wyższe.

Najniższe ustawowe wynagrodzenie w Portugalii wynosi 58 900 PTE brutto miesięcznie.

W Portugalii wypłacane jest ponadto dodatkowe wynagrodzenie w wysokości dwumiesięcznego wynagrodzenia, z którym nie wiąże się wykonywanie żadnej pracy (tzw. trzynastka). Wynagrodzenie to wypłacane jest dwukrotnie – na święta Bożego Narodzenia w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia, i w czasie wakacji letnich również w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia.

Zatrudnianie cudzoziemców

Obywatele krajów Wspólnoty Europejskiej nie są zobligowani do uzyskania pozwolenia na pracę. Jednakże do zamieszkania na terytorium Portugalii muszą uzyskać pozwolenie na pobyt stały lub czasowy, w zależności od długości okresu zatrudnienia. Obywatele spoza UE muszą uzyskać pozwolenie na pracę (wniosek składa pracodawca) oraz pozwolenie na pobyt (wniosek składany przez pracownika w Ambasadzie Portugalii w jego kraju zamieszkania). Ważność pozwolenie na pobyt zależy od długości okresu zatrudnienia.

Użyteczne adresy

Inwestycje, Handel i Turystyka w Portugalii (ICEP – Investimentos, Comércio e Turismo de Portugal)

Av. 5 de Outubro 101

1050-051 Lizbona

tel. +351 21 790 9500, fax +351 21 793 5028

<http://www.icep.pt>

<http://portugal.org>

<http://www.investinportugal.org>

Narodowy Instytut Statystyczny w Portugalii (INE – Instituto Nacional de Estatística de Portugal)

<http://www.ine.pt>

IAPMEI – Instituto de Apoio às Pequenas e Médias Empresas e ao Investimento

Rua Rodrigo da Fonseca, 73

1269-158 Lizbona

tel. +351 21 3836000, fax +351 21 3836283

e-mail: info@iapmei.pt

<http://www.iapmei.pt>

Centrum Formalności Przedsiębiorcy (Centro de Formalidades das Empresas – CFE)

Av. Columbano Bordalo Pinheiro, 86

1070-065 Lizbona

tel. +351 21 723 23 00, fax +351 21 723 23 23

<http://www.cfe.iapmei.pt>

**Ministerstwo Finansów – Dyrekcja Generalna ds. Podatków
(Ministério das Finanças – Direcção Geral de Contribuições e Impostos)**

Av. João XXI, n° 76

Apartado 8143

1802 Lizbona Codex

tel. +351 21 8879456/9 (informacja podatkowa dla podatnika)

tel. +351 21 7936673, fax. +351 21 7936528

Av. Eng^o. Duarte Pacheco, n° 28

1099-013 Lizbona

tel. +351 21 8879456/9 (informacja podatkowa dla podatnika)

tel. +351 21 3820600, fax +351 21 3834531

e-mail: dsiva@dgci.min-financas.pt;

<http://www.dgci.min-financas.pt/SiteDGCI.nsf>

**Instytut ds. Rozwoju i Inspekcji Warunków Pracy
(IDICT – Instituto de Desenvolvimento e Inspeção
das Condições de Trabalho)**

Praça de Alvalade

1 1700-073 Lizbona

tel. +351 21 792 45 00, fax +351 21 793 40 47

e-mail: idict@idict.gov.pt

<http://www.idict.gov.pt>

**Urząd ds. Obcokrajowców i Granic
(Serviço de Estrangeiros e Fronteiras)**

Rua Conselheiro José Silvestre Ribeiro, 4

1649-007 Lizbona

tel. +351 21 7115000, fax +351 21 7140332

e-mail: sef@sef.pt

<http://www.sef.pt>

**Ministerstwo Pracy – Dyrekcja Generalna
ds. Ubezpieczenia Społecznego
(Ministério do trabalho e da Solidariedade
– Direcção Geral dos Regimes de Segurança Social)**

Largo do Rato, 1

1269-144 Lizbona

tel. +351 21 381 73 00, fax +351 21 388 95 17

e-mail: DGRSS@seg-social.pt

<http://www.mts.gov.pt>

<http://www.seg-social.pt>

**Wydział Zagranicznych Spraw Ubezpieczenia Społecznego
(Departamento de Relações Internacionais de Segurança Social)**

Rua da Junqueira, 112

Apartado 3072

Lizbona Codex

tel. +351 21 365 23 00, fax +351 21 365 24 98

e-mail: DGRSS@seg-social.pt

<http://www.mts.gov.pt>

<http://www.seg-social.pt>

SZWECJA

Podstawowe informacje:

Terytorium: 412 000 km²

Liczba ludności: 8,9 mln

Stolica: Sztokholm

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 3,9%

Inflacja: 1,5%

Wskaźnik bezrobocia: 6,5%

Eksport: 93,26 mld euro

Import: 73,33 mld euro

Regulacje prawne w zakresie zakładania firmy zagranicznej na terytorium Szwecji

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Osoba, która chce założyć firmę w Szwecji musi mieć ukończone 18 lat, nie może być dłużnikiem lub mieć orzeczony wyrok sądowy.

Jeżeli osoba, która chce założyć firmę lub prowadzić działalność indywidualną i mieszka poza granicami Szwecji, to osoba, mieszkająca w Szwecji musi reprezentować i zarejestrować firmę w jej imieniu.

Spółki cywilne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i stowarzyszenia gospodarcze muszą zostać zarejestrowane w Departamencie Przedsiębiorstw (Companies Department) Biura Patentowego i Rejestracyjnego (Patent and Registration Office). W zależności od rodzaju prowadzonej działalności, rejestracja działalności indywidualnej jest również obowiązkowa.

Pracodawcy i płatnicy VAT-u muszą zarejestrować się wysyłając specjalny formularz do lokalnych władz podatkowych.

W zależności od rodzaju działalności, mogą być wymagane specjalne pozwolenia lub koncesje. Dlatego też przed założeniem firmy należy skontaktować się z odpowiednimi władzami lub organizacjami.

Spółki kapitałowe

W prawie szwedzkim, z punktu widzenia dostępności posiadania udziałów wyróżnia się dwa rodzaje spółek:

- spółka publiczna,
- spółka prywatna.

Spółka może być powoływana przez jednego lub więcej założycieli mających siedzibę lub miejsce zamieszkania w jednym z krajów członkowskich Unii Europejskiej. Zarząd spółki powinien być trzyosobowy, jednakże przy mniejszym kapitale możliwe jest ustanowienie zarządu dwuosobowego.

Spółki osobowe

Wśród spółek osobowych wyróżnia się:

- spółki jawne – posiadające osobowość prawną. Wszyscy wspólnicy odpowiadają solidarnie majątkiem osobistym za zobowiązania spółki, Spółka podlega rejestracji, a wspólnicy z zagranicy nie potrzebują zgody organów państwowych na zawiązanie spółki,
- spółki komandytowe – rozwiązania prawne przyjęte w tej formie są zbliżone do polskich konstrukcji prawnych,
- spółki prawa cywilnego o charakterze niekomercyjnym – każdy ze wspólników odpowiada jedynie za swoje zobowiązania, udział wspólników zagranicznych nie wymaga zgody żadnych organów.

Zakładanie oddziałów firm

Firma zagraniczna może prowadzić działalność gospodarczą w Szwecji zakładając oddziały firm. 1992 Act of Branch of Foreign Companies stwierdza, że zagraniczne oddziały firm muszą być zarejestrowane w Rejestrze Oddziałów (Register of Branches), który znajduje się w Biurze Patentowym i Rejestracyjnym (Patent and Registration Office).

System podatkowy

Podatki w Szwecji są relatywnie wysokie, jednakże wiele z nich wraca do obywateli w postaci usług publicznych.

Szwedzki system podatkowy zawiera bezpośrednie i pośrednie podatki oraz opłaty zbliżone do podatków. Najważniejszym z bezpośrednich jest podatek od dochodów oraz podatek od kapitału oraz podatek spadkowy i od darowizn. Oprócz tego istnieją także opłaty za ochronę socjalną, które obejmują pensje, zniżki na ochronę zdrowia i inne zabezpieczenia socjalne. Szwedzki parlament ma moc ustanawiania lokalnych i ogólnokrajowych podatków. Jednak lokalne władze mają wolną rękę do wyznaczania stawek podatkowych w swoich okręgach.

Szwecja podpisała konwencje z około 60 innymi krajami o unikaniu podwójnego opodatkowania dochodów i kapitału.

Podatek dochodowy od firm

Przed założeniem firmy pracodawca, bez względu na rodzaj działalności, musi złożyć w odpowiednim biurze formularz rejestracyjny, kartę podatkową podatku VAT.

Zgłoszenie podatku jest składane na specjalnym formularzu, RSV 4620 („Skatte-och avgiftsanmalan”). Wypełniony formularz musi zostać wysłany do lokalnego oddziału urzędu podatkowego najpóźniej w przeciągu 2 tygodni przed rozpoczęciem działalności gospodarczej.

Wszystkie dochody pochodzące z prowadzenia działalności gospodarczej są opodatkowane, natomiast wydatki związane z utrzymaniem i rozwojem firmy są potrącane (odpisywane). Stawka podatku dochodowego od prowadzonej działalności gospodarczej wynosi 28%.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Podstawa prawna: prawo dotyczące podatku dochodowego (Inkomstskattelag) 1999:1229

**Stawki podatku dochodowego (w walucie narodowej)
od osób fizycznych¹**

	SKR	SKR	%
1.	0	203,900	SEK 100
2.	203,901	powyżej	25

Podatki bezpośrednie

Szwedzki system podatkowy zawsze charakteryzowały wysokie stawki i bardzo wąska podstawa opodatkowania. W 1990 roku system przeszedł fundamentalne reformy zmierzające do obniżenia stawek i rozszerzenia podstawy opodatkowania. W tym celu zniesiono wiele obniżek i redukcji, a opodatkowanie kapitału zostało ujednoczone i ulepszone w celu zachęcenia do oszczędzania zamiast zaciągania kredytów. Nowy system podatkowy został wprowadzony w lipcu 1990, a w pełni zaimplementowany od 1992 roku.

Osoby fizyczne płacą podatek od dochodu zarówno urzędowi lokalnym, jak i głównemu, podczas gdy osoby prawne podlegają tylko urzędowi głównemu. Wysokość narodowego podatku dla spółek wynosi 28%.

Podatek od towarów i usług VAT

Od 1969 r. Szwecja wprowadziła podatek VAT. Obejmuje on prawie wszystkie dobra i usługi. Eksport jest zwolniony od podatku.

Standardową stawką VAT jest 25%. Są także dwie niższe stawki na wybrane dobra: 12% na żywność, kwaterunek w hotelach, transport pasażerski. Na czasopisma stawka wynosi 6%. Oprócz tego są także akcyzy na wyroby tytoniowe i alkoholowe, które od dawna były głównym źródłem przychodów do budżetu. Cłem objęte są paliwa napędowe. Ogólny podatek od energii obejmuje benzynę, olej napędowy, oleje grzewcze, węgiel i elektryczność. W styczniu 1991 r. wprowadzono dodatkowy podatek od emisji dwutlenku węgla oraz siarki. Niektóre z tych podatków pośrednich wzrastały nieustannie przez ostatnie kilka lat.

Osoba, która płaci podatek VAT, bez względu na wysokość obrotów, musi składać zeznania podatkowe.

¹ *The EU Business Incentives Report, vol. 7, issue 1 2001*

Podatek akcyzowy

Podatkami tym objęte są takie towary jak: alkohole, wyroby tytoniowe, paliwa.

Inne podatki:

— podatek od nieruchomości – od 0,5 do 1%.

Podatek lokalny

Podatek lokalny jest proporcjonalny. Raz w roku lokalne władze decydują, jaki procent dochodu ma być płacony. Średnio stawka wynosi około 31%. Istnieje system ulg podatkowych dla najmniej zarabiających, ludzi na emeryturze, zniesiono natomiast ulgi dla naukowców zagranicznych tymczasowo pracujących w Szwecji.

System ubezpieczeń społecznych

Mieszkańcy Unii Europejskiej pracujący w Szwecji (także osoby zatrudnione na pół etatu), są ubezpieczani zgodnie ze szwedzkim systemem ubezpieczeniowym od dnia, w którym rozpoczęli pracę w Szwecji. Lokalny fundusz ubezpieczeniowy (forsakringskassan) powinien odnotować dochód danej osoby i miejsce, gdzie pracuje. Odmienne zasady obowiązują osoby zatrudnione na mniej niż 12 miesięcy.

Opłaty ubezpieczeń społecznych są obowiązkowe dla wszystkich pracowników, a służą do finansowania programów ubezpieczeń socjalnych jako krajowa pensja podstawowa, pensja wyrównawcza czy chorobowa dla pracowników. Niezależni pracownicy płacą własne opłaty ubezpieczeniowe. Stawka ubezpieczenia wynosi 32,92% wynagrodzenia brutto. Dodatkowo na fundusz emerytalny składka wynosi od 6–8%.

Zagadnienia prawa pracy

Tygodniowy czas pracy w Szwecji wynosi od 30 do 40 godzin i jest różny w różnych sektorach. Za pracę w godzinach nadliczbowych przysługuje dodatkowe wynagrodzenie odpowiednio 25 i 50%. Maksymalna liczba godzin nadliczbowych przepracowanych w jednym miesiącu wynosi 50, a w ciągu roku nie może przekroczyć 200.

W Szwecji nie ma wskazanego minimalnego wynagrodzenia.

Przykładowo, miesięczne wynagrodzenie w usługach finansowych wynosi 17 525 SKR.

Zatrudnianie cudzoziemców

Obywatele państw członkowskich UE nie potrzebują pozwolenia na pracę w Szwecji. Obywatele innych państw powinni posiadać pozwolenie na pracę przed przyjazdem do Szwecji.

Pozwolenie na pobyt jest wymagane od obywateli UE jeśli zamierzają pozostać na terytorium Szwecji dłużej niż trzy miesiące.

Obywatele innych państw zamierzający przebywać w Szwecji zobowiązani są do uzyskania pozwolenia na pobyt przed przyjazdem do Szwecji.

Użyteczne adresy

Wydział Ekonomiczno-Handlowy przy Ambasadzie RP

Friggagatan 4; 114 27 Stockholm

tel. +46 8 453 84 20; fax +46 8 21 61 88

www.polcommerce.com

Szwedzko-Polska Izba Handlowa

ul. Chmielna 101/102; 80-748 Gdańsk

tel. +48 58 300 95 16; fax +48 58 300 95 17

The Swedish National Board of Trade

Box 6803; SE-113 86

Stockholm

tel. +46 8 690 48 00; fax +46 8 30 67 59

e-mail: registrator@kommers.se

www.kommers.se

Invest in Sweden Agency

PO BOX 90

10121 Stockholm

tel. +46 8 402 7800; fax +46 8 402 7878

Swedish Customs/Head Office

Box 2267; SE-103 17

tel. +46 771 520 520; fax +46 8 20 80 12

e-mail: info@tullverket.se

www.tullverket.se

Patent and Registration Office

SE-851 81; Sundsvall

tel. +46 60 18 40 00; fax +46 60 12 64 77

e-mail: prv.bolag@prv.se

www.prv.se

Swedish Environmental Protection Agency

SE-106 48; Stockholm

tel. +46 8 698 10 00; fax +46 8 20 29 25

e-mail: natur@environ.se

WIELKA BRYTANIA

Podstawowe informacje:

Terytorium: 244 110 km²

Liczba ludności: 59 mln

Stolica: Londyn

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 3,0%

Inflacja: 0,8%

Wskaźnik bezrobocia: 5,5%

Eksport: 270,93 mld euro (1999)

Import: 326,93 mld euro (1999)

Regulacje prawne w zakresie zakładania firmy na terytorium Wielkiej Brytanii

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Angielski system prawny opiera się na zasadach prawa precedensowego (common law). Reguły słuszności będące rezultatem precedensów sądowych oraz orzecznictwa mają zastosowanie również w zakresie prawa handlowego. W odniesieniu do podmiotów gospodarczych obowiązuje zasada równorzędnego traktowania (equality of treatment) zarówno brytyjskich, jak i zagranicznych firm. Nie istnieją ograniczenia co do transferu zysków i kapitału, czy też zaciągania kredytów przez firmy obce. Nie ma wymogu posiadania specjalnych licencji czy zezwoleń z wyjątkiem:

1. świadczenia usług w zakresie bankowości, ubezpieczeń i doradztwa inwestycyjnego,
2. handlu/wytwarzania pewnych kategorii leków, chemikaliów podwójnego zastosowania, win i alkoholi mocnych.

Nie ma również ograniczeń w nabywaniu nieruchomości przez osoby zagraniczne. Budynek wykorzystywany do prowadzenia działalności gospo-

darczej muszą uzyskać certyfikat stwierdzający prawidłowe zabezpieczenie przeciwpożarowe.

Prawo spółek (company law) nie dyskryminuje firm zagranicznych prowadzących swoją działalność na rynku brytyjskim. Mają one do wyboru różne formy organizacyjno-prawne, spółki zwykłe (partnerships) i spółki typu korporacyjnego (companies). Kryterium różnicowania kategorii spółek jest sposób ich powstania:

1. powstałe w wyniku zawarcia umowy,
2. powstałe w następstwie procedury inkorporacyjnej.

Spółka zwykła (Partnership)

Powstaje jako rezultat zawarcia umowy i jest określana jako specyficzna relacja pomiędzy wspólnikami, której celem jest osiągnięcie zysku. Konstrukcja spółki zwykłej wywodzi się z prawa precedensowego, nie posiada ona osobowości prawnej z wyjątkiem Szkocji. Liczba wspólników jest zazwyczaj ograniczona do 20 i są oni solidarnie odpowiedzialni za zobowiązania spółki.

Spółka zwykła z ograniczoną odpowiedzialnością części wspólników (Limited Partnership)

Opiera się na prawie stanowionym – Partnership Act 1890 i Limited Partnership Act 1907 i podlega obowiązkowi rejestracji. Występują w niej dwie kategorie wspólników:

1. general partners – są odpowiedzialni za prowadzenie spółki i jej zobowiązania bez ograniczeń,
2. limited partners – nie uczestniczą w zarządzaniu spółką, a ich odpowiedzialność jest ograniczona do wysokości wkładów kapitałowych.

Spółki korporacyjne

Spółki korporacyjne są tworzone na podstawie aktu królewskiego (incorporated by Royal Charter) lub parlamentarnego (Companies Act 1985) i uzyskują osobowość prawną poprzez wpis do rejestru prowadzonego przez Companies House.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Limited Company)

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością do wysokości udziałów (najczęściej spotykana) lub gwarancji jest najpopularniejszą formą działalności gospodarczej. W przypadku likwidacji spółki lub jej niewypłacalności udziałowcy są zobowiązani do uzupełnienia funduszy spółki poprzez wniesienie należnych i niewypłaconych dotychczas udziałów. W sytuacji gdy osoby trzecie nie są zapraszane do obejmowania udziałów w spółce (rezygnacja z oferty publicznej), wówczas powstaje prywatna **spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (private limited company)**.

Odmianą spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest **public limited company-plc**. Spółka ta gromadzi kapitał w drodze emisji udziałów/akcji, które następnie mogą być przedmiotem notowań giełdowych. Minimalna suma kapitału zakładowego/akcyjnego wynosi 50 000 funtów.

Dokumenty potrzebne do założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinny przedłożyć w **Companies House** i powinny to być:

1. **Memorandum of Association** – spełnia jednocześnie rolę umowy założycielskiej i statutu spółki. Zawiera informacje określające: nazwę, miejsce zarejestrowanej siedziby, cele i zakres działalności, oświadczenie o ograniczonej odpowiedzialności, sumę kapitału i jego podział na stałe części oraz ewentualne oświadczenie o przyjęciu formy Public limited company.
2. **Articles of Association** – określają prawa udziałowców/akcjonariuszy, zasady przekazywania udziałów/akcji i ich nowych emisji, procedurę zwoływania i prowadzenia walnego zgromadzenia, kompetencje zarządu, zasady wypłaty dywidend oraz tworzenia rezerw.
3. **Form 10** – zawiera szczegółowe informacje o zarządzie oraz adres organu rejestracyjnego.
4. **Form 12** – deklaracja statutowa zgodności ze wszystkimi wymaganiami prawnymi dotyczącymi otwierania spółki.

Potwierdzeniem dokonania rejestracji jest wydanie przez Companies House tak zwanego **Certificate of Incorporation**. Spółka, która w rezultacie inkorporacji nabyła osobowość prawną jest zobowiązana do składania Companies House sprawozdań rocznych (annual return), w którym zamieszczane są następujące informacje: adres zarejestrowanej siedziby spółki, wartość i struktura kapitału, adresy członków zarządu i udziałowców/akcjonariuszy, rachunek wyników (zysków i strat), bilans, weryfikacja autorska, sprawozdanie zarządu, stosowane metody amortyzacji majątku spółki, system wynagradzania zarządu i pracowników zarabiających po-

wyżej 30 000 funtów rocznie, dotacje na rzecz partii politycznych i organizacji charytatywnych, zasady przepływu informacji i konsultacji z pracownikami. Bilans roczny spółki powinien zawierać m.in. dane o podejmowanych projektach inwestycyjnych, wartość i strukturę aktywów, udziały w innych spółkach powyżej 5% – w tym posiadane przez członków zarządu. Zgodnie z zaleceniami Companies House nowo powstałe firmy mają obowiązek przedłożyć swoje pierwsze sprawozdanie finansowe przed upływem 22 miesięcy od daty rejestracji, niezależnie od momentu rozpoczęcia faktycznej działalności. To pierwsze sprawozdanie finansowe musi rozpoczynać się z dniem rejestracji i nie może przekraczać okresu 18 miesięcy.

System rejestracji spółek stosuje w szerokim zakresie zasadę jawności i dostępności dokumentacji przechowywanej w Companies House, a ponadto sama spółka jest zobowiązana do udostępniania zainteresowanym określonych informacji o sobie – w niektórych przypadkach dostępność pewnych informacji może zostać ograniczona jedynie do udziałowców/akcjonariuszy.

Zgodnie z obowiązującym prawem (Companies Act 1985) nazwa firmy musi być widoczna w określonych miejscach na artykułach biurowych. To samo dotyczy używanego papieru firmowego oraz formularzy rachunków i broszur wydawanych przez spółkę. Spółki muszą zawierać identyfikację podając jej nazwę, numer rejestracyjny i określenie miejsca zarejestrowanej siedziby.

Każda firma musi oznaczyć na zewnątrz swoją nazwą, każde biuro oraz miejsce prowadzenia działalności.

W spółce określanej terminem **unlimited company** wszyscy udziałowcy są osobiście odpowiedzialni za zobowiązania spółki, a procedura rejestracji jest podobna do przedstawionej powyżej. Nie ma tutaj obowiązku przekazywania informacji do Companies House, z wyjątkiem filii holdingu lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Companies House udziela również porad w zakresie wyboru nazwy nowej spółki i udostępnia broszurę informacyjną pt. „Notes of Guidance on Company Names”.

Tworzenie oddziałów i filii

W sytuacji, gdy zagraniczna firma prowadzi działalność handlową poprzez bezpośrednią obecność na rynku brytyjskim określane jest to wówczas jako **oddział (branch)**. Oddział wyposażony jest w uprawnienia decyzyj-

ne w imieniu firmy macierzystej, a jego utworzenie podlega rejestracji wg jednej z dwóch przewidzianych prawem procedur:

1. firmy macierzyste inkorporowane na terenie Irlandii Północnej lub Gibraltaru mogą dokonywać w Wielkiej Brytanii wyłącznie rejestracji tzw. Place of business,
2. firmy macierzyste inkorporowane poza Irlandią Północną lub Gibraltarem rejestrują oddział lub place of business.

W okresie 1 miesiąca od utworzenia oddziału należy dostarczyć do Companies House następującą dokumentację: nazwisko i adres przynajmniej jednej osoby zamieszkałej w Wielkiej Brytanii i uprawnionej do określonych czynności prawnych w imieniu firmy macierzystej, poświadczona kopia dokumentów określających status firmy macierzystej – akt założycielski (wraz z tłumaczeniem na język angielski) oraz informacje o członkach zarządu firmy macierzystej. W odniesieniu do firm spoza obszaru Unii Europejskiej zamierzających otworzyć oddział/place of business istnieje wymóg dostarczenia informacji odnośnie do: prawa, wg którego firma macierzysta jest zarejestrowana, okresu sprawozdawczości finansowej i dostępności informacji, adresu firmy macierzystej w kraju inkorporacji, wielkości kapitału, posiadanych oddziałów – jeśli nie jest to uwzględnione w akcie założycielskim, daty utworzenia oddziału/place of business, jego nazwy, adresu i zakresu działalności oraz listy adresowej osób upoważnionych do reprezentowania oddziału w imieniu firmy macierzystej wraz z zakresem ich pełnomocnictw.

Po zaakceptowaniu przez Companies House złożonej dokumentacji wysyłany jest list, w którym stwierdza się fakt rejestracji podając jej numer i datę. Po tym fakcie zarówno oddział, jak i place of business zaczynają funkcjonowanie wg tych samych zasad jak firmy brytyjskie. Corocznie firma macierzysta przesyła do Companies House kopie własnych sprawozdań finansowo-ekonomicznych odzwierciedlających całość działalności firmy, a ich szczegółowość zależy od wymagań w tym zakresie obowiązujących w kraju jej inkorporacji. W przypadku place of business nie wymaga się dostarczania m.in. kopii sprawozdania zarządu, ani też weryfikacji autorskiej. Poza tym Companies House musi być informowany o wszelkich zmianach aktu założycielskiego firmy macierzystej, jej nazwy, składu zarządu, adresu osoby uprawnionej do podejmowania czynności prawnych w jej imieniu oraz charakteru działalności.

Funkcje doradcze dla firmy macierzystej w zakresie marketingu, prowadzenie działalności promocyjnej, utrzymywanie kontaktów z klientami, prze-

syłanie informacji oraz przyjmowanie reklamacji powierzane są zazwyczaj przedstawicielstwu firmy zagranicznej (representative office), które jednakże nie ma prawa zawierania umów, ani prowadzenia działalności gospodarczej we własnym imieniu.

Realizacja transakcji handlowych przez firmy zagraniczne na rynku brytyjskim odbywa się zasadniczo poprzez **sprzedaż bezpośrednio**, która jak każde rozwiązanie posiada zarówno zalety (zysk ze sprzedaży inkasowany jest w pełnej wysokości bez prowizji dla pośredników), jak i wady (ryzyko egzekwowania płatności). Sądy brytyjskie rozpatrując spory handlowe generalnie uznają prawo własności do przedmiotu transakcji do chwili realizacji zapłaty, aczkolwiek wskazane jest uregulowanie tych kwestii odpowiednią klauzulą w kontrakcie. Prawo brytyjskie z jednej strony jest raczej liberalne w zakresie prowadzenia promocji sprzedaży i reklamy, a z drugiej strony zawiera rozbudowany system ochrony konsumenta.

Kolejną formą jest **sprzedaż agencyjna** – umowa agencyjna powinna być zawarta w formie pisemnej dla uniknięcia ewentualnych nieporozumień pomiędzy stronami w przyszłości.

Od stycznia 1994 roku zaczęła obowiązywać w Wielkiej Brytanii EC Directive on Self Employed Commercial Agents. Do tego czasu obowiązywały zasady prawa kontraktowego w ramach „common law”. Nowe uregulowania o charakterze ogólnoeuropejskim w większym stopniu chronią interesy agentów. W Wielkiej Brytanii nie istnieje obowiązek rejestrowania faktu mianowania agenta.

Sprzedaż za pośrednictwem dystrybutora – zazwyczaj dystrybutor dokonuje zakupu towarów na własny rachunek z przeznaczeniem do późniejszej odsprzedaży. Dystrybutorzy nie korzystają w Wielkiej Brytanii ze specjalnej ochrony prawnej, zawarcie i wypowiedzenie umowy stanowi przedmiot regulacji ogólnego prawa kontraktowego. Umowa z dystrybutorom może zostać wypowiedziana z tzw. rozsądnym wyprzedzeniem i nie obowiązuje zasada kompensaty, chyba że wcześniej strony uzgodniły inny tryb postępowania.

Dla uniknięcia ryzyka związanego z poruszaniem się na nieznanym dla firm obcych rynku brytyjskim tworzone są wspólne przedsięwzięcia – **joint ventures** z partnerami brytyjskimi. Nie mają one odrębnego statusu prawnego, lecz zazwyczaj przyjmują formę spółki zwykłej, lub spółki powstałej w procesie inkorporacji i będącej wspólną własnością partnerów. Umowy zawierane przy tworzeniu wspólnych przedsięwzięć niejednokrotnie mogą

mieć skomplikowaną formę z uwagi na zawsze istotne w takich wypadkach kwestie wkładów kapitałowych i podziału zysków.

System podatkowy

Wybór formy prawnej aktywności firmy na rynku brytyjskim ma bezpośrednie przełożenie na zasady opodatkowania zysków osiągniętych z działalności gospodarczej.

Obowiązujące uregulowania rozróżniają pomiędzy działalnością handlową w Wielkiej Brytanii, a prowadzeniem handlu z Wielką Brytanią. Zyski osiągnięte przez zagraniczne firmy z handlu realizowanego za pośrednictwem przedstawicielstwa lub lokalnego agenta zasadniczo nie podlegają obowiązkowi podatkowemu na terenie Wielkiej Brytanii pod warunkiem, że nie jest to przestępstwo o stałym charakterze prowadzące regularnie działalność gospodarczą. Jeżeli przykładowo agent lub upoważniony przedstawiciel jest upoważniony do zawierania transakcji w imieniu firmy zagranicznej, to wówczas może to być rozpatrywane jako działalność podlegająca opodatkowaniu. Dochody brytyjskiego oddziału firmy zagranicznej są przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym. Zasady opodatkowania w praktyce nie różnią się znacznie od stosowanych w stosunku do filii firm brytyjskich.

Podatek dochodowy od firm

Podstawowe regulacje brytyjskiego podatku od dochodów firm:

1. stopa opodatkowania wynosi 31% i płacona jest od wysokości osiągniętych dochodów; ponadto stosowana jest również zredukowana do 21% stawka podatku wobec małych firm, których dochody nie przekraczają 300 000 funtów w skali rocznej;
2. dochody kapitałowe są opodatkowane wg stawek podatku dochodowego;
3. podatek jest uiszczany od dochodów osiągniętych w okresie obrachunkowym spółki w przeciągu 9 miesięcy od daty zakończenia tego okresu;
4. podstawa opodatkowania określana jest jako dochód przed opodatkowaniem wraz z dywidendami, aczkolwiek określone wydatki obniżają podstawę wymiaru podatku, np. sumy przeznaczone na amortyzację środków trwałych, zgodne ze stawkami odpisu określonymi w statucie;

pewne wydatki poniesione i mające jedynie pośredni związek z generowaniem dochodu przez firmę nie mogą być odliczane od podstawy opodatkowania np. fundusz reprezentacyjny, opłaty pewnych usług prawnych itp., straty poniesione w poprzednich latach mogą być w określonych przypadkach odliczane od podstawy opodatkowania, a straty roku bieżącego mogą być porównywane z zyskami wypracowanymi w poprzednich trzech latach.

W sytuacji, gdy spółka płaci dywidendy swoim udziałowcom, w tym zagranicznym, równocześnie powstaje obowiązek zapłaty z góry określonej kwoty w relacji do należnego podatku dochodowego. Jest to płatność w ciężar normalnych zobowiązań podatkowych spółki i może być przedmiotem częściowego lub całościowego zwrotu w zależności od postanowień odpowiedniej umowy z danym krajem w/s unikania podwójnego opodatkowania.

Wiele krajów podpisało takie porozumienia z Wielką Brytanią, na bazie których filie firm zagranicznych płacą dywidendy swoim macierzystym organizacjom, które z kolei mają prawo ubiegania się o zwrot zapłaconego podatku dochodowego, w wys. zazwyczaj od 5–15% sumy wypłaconych dywidend.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Obowiązek opodatkowania dochodów osobistych powstaje, gdy spełniony jest co najmniej jeden z poniżej przedstawionych warunków:

1. okres pobytu w Wielkiej Brytanii przekracza 183 dni w skali roku podatkowego,
2. posiadanie miejsca zamieszkania i regularne przyjazdy do Wielkiej Brytanii przy jednoczesnym braku zatrudnienia w innym kraju w pełnym wymiarze,
3. brak miejsca zamieszkania w Wielkiej Brytanii, regularne przyjazdy trwające średnio 3 miesiące lub dłużej w skali roku podatkowego w okresie 4 lat,
4. pobyt i zatrudnienie w Wielkiej Brytanii w okresie dłuższym niż 2 lata.

W roku finansowym 2000/2001 obowiązują następujące stawki podatku dochodowego od dochodów osobistych:

	GBP	GBP	%
1.	0	1520	10
2.	1501	28 400	22
3.	28 401	powyżej	40

Stawka podatku od dywidend, odsetek od depozytów oszczędnościowych ulokowanych w bankach i towarzystwach budowlanych oraz odsetek od posiadanych obligacji emitowanych zarówno w Wielkiej Brytanii, jak i poza jej granicami wynosi 20%.

Zgodnie z obowiązującym systemem pod nazwą **PAYE – Pay As You Earn** pracodawcy są odpowiedzialni za odejmowanie należnych kwot podatku od wynagrodzeń w momencie ich wypłaty. Podatki od innych kategorii dochodów włącznie z dochodami od kapitału są rozliczane indywidualnie po zakończeniu roku podatkowego.

Podatek od towarów i usług VAT

W Wielkiej Brytanii istnieją dwa rodzaje podatków pośrednich, których podstawą naliczania jest wielkość realizowanych obrotów. Są to: podatek od wartości dodanej VAT (podstawowa stawka podatku VAT wynosi 17,5%, natomiast graniczny poziom obrotów w skali rocznej, powyżej którego obowiązuje wymóg rejestracji podmiotów gospodarczych jako płatników VAT ustalono na 51 000 funtów) i opłata akcyzowa odnosząca się do wybranych produktów. W odniesieniu do niektórych kategorii obrotu stosowana jest zerowa stawka VAT lub całkowite zwolnienie jak np. produkty rolno-spożywcze, książki i gazety, opłaty komunikacyjne, usługi finansowe i ubezpieczeniowe, edukacja, eksport, ochrona zdrowia i niektóre transakcje obrotu nieruchomości.

Dostawcy dóbr i usług są zobowiązani do wystawiania faktury w określonej formie wraz z wyszczególnieniem naliczonego podatku VAT. Eksport i świadczenie usług na rzecz kontrahenta zagranicznego spoza obszaru Unii Europejskiej korzystają z zerowej stawki VAT, tj. mają prawo do zwrotu tego podatku zapłaconego w poprzednich fazach obrotu.

Począwszy od 1993 roku eksport do krajów Unii Europejskiej podlega również zerowej stawce VAT pod warunkiem, że dostawca jest w stanie wykazać, że jego odbiorca zagraniczny jest zarejestrowanym podatnikiem VAT we własnym kraju – poprzez umieszczenie na fakturze jego numeru

rejestracyjnego VAT. W przeciwnym wypadku sprzedaż eksportowa jest obciążona podatkiem VAT i wg stawki obowiązującej w kraju pochodzenia eksportowanych towarów lub usług. Podatek VAT jest również naliczany przy imporcie z krajów spoza Unii Europejskiej. Firmy zarejestrowane w systemie VAT dostarczają do **Urzędu ds. Cła i Akcyzy – HM Customs & Excise**, w odstęпах kwartalnych, informacje zwierające wysokość podatku do zapłaty lub zwrotu, wielkość realizowanych obrotów oraz ogólną wartość transakcji z krajami Unii Europejskiej.

Podatek akcyzowy

Opłaty akcyzowe są naliczane w odniesieniu do: piwa, wina, alkoholi mocnych, wyrobów tytoniowych, paliw i pojazdów samochodowych. Opłaty te uznawane są jako części kosztów i zwiększają podstawę wymiaru podatku VAT.

Instytucją odpowiedzialną za pobór podatku VAT (Value Addcol Tax) oraz podatku akcyzowego jest Urząd ds. Cła i Akcyzy Jej Królewskiej Mości (Her Majesty's Customs and Excise). Kontrola rozliczania operacji pod względem podatkowym, w tym transakcji związanych z importem i eksportem, dokonywana jest na podstawie audytów finansowych podmiotów realizujących wspomniane transakcje oraz przeprowadzanych inspekcji na miejscu.

Podatki bezpośrednie

Instytucją odpowiedzialną za pobór podatków bezpośrednich w Wielkiej Brytanii jest Rada Dochodów Państwa (Board of Inland Revenue-IR). IR zajmuje się przede wszystkim ściąganiem podatków dochodowych od osób prawnych i fizycznych oraz podatków od zysków kapitałowych. Podatki wpływają do IR według schematu Pay-AS-You-Earn (PAYE). Zgodnie z tym systemem każdy pracownik otrzymuje swój kod, który odpowiada rodzajowi ulg podatkowych, z jakich korzysta jako podatnik. Pracodawca podczas wypłaty pensji potraca podatek zgodnie z ustalonym wcześniej dla podatnika kodem. Oznacza to, iż dla wielu zatrudnionych pracowników nie istnieje potrzeba wypełniania rocznego kwestionariusza podatkowego. Wypełnia go pracodawca. Dzięki temu systemowi Inland Revenue otrzymuje jedynie 9 mln indywidualnych zeznań podatkowych (liczba ludności Wielkiej Brytanii wynosi ponad 60 mln). Stąd IR przywiązuje duże

znaczenie do systemu kontroli podatków płaconych w systemie PAYE. Przy czym przedmiotem zainteresowania kontroli podatkowej IR są głównie pracodawcy, w tym zwłaszcza ustalenie faktu odprowadzenia podatku i kwot należnych z tytułu podatków.

System PAYE jest skomputeryzowany. Ma on dwie główne zalety. Jest bardziej ekonomiczny, ponieważ podatek płacony przez ogromną liczbę osób fizycznych może być ujęty w jednej operacji. Jest również bardziej wydajny gwarantując, że podatki trafiają do skarbu państwa.

Inne podatki

— podatek od nieruchomości – Anglia – 41,6%, Walia – 41,2%.

System ubezpieczeń społecznych

Brytyjski system zabezpieczania socjalnego przewiduje na rzecz pracobiorców świadczenia emerytalne, w przypadku choroby i bezrobocia. Zarówno pracodawcy, jak i pracownicy wpłacają określone kwoty na rzecz tzw. National Insurance – w przypadku pracowników suma ta jest odejmowana od wynagrodzenia i jej wysokość nie może przekroczyć określonej kwoty tygodniowo, pracodawcy natomiast wpłacają 10% ogólnej sumy wynagrodzeń. Obydwie kwoty są odprowadzane przez pracodawców.

Zagadnienia prawa pracy

W Wielkiej Brytanii obowiązują stawki minimalne za wykonywaną pracę. Minimalne stawki godzinowe są regulowane centralnie dla wszystkich branż i są ustalane raz w roku w zależności od grupy wiekowej.

Dla pracowników w wieku 18–21 lat wynoszą:

- 3,20 £ za godzinę (do 30 września 2001),
- 3,50 £ za godzinę (od 1 października 2001),
- 3,60 £ za godzinę (od 1 października 2002),

dla pozostałych pracowników (powyżej 22. roku życia):

- 3,70 £ za godzinę (do 30 września 2001),
- 4,10 £ za godzinę (od 1 października 2001),
- 4,20 £ za godzinę (od 1 października 2002).

Co najmniej minimalną stawkę godzinową powinna otrzymywać większość pracowników w Wielkiej Brytanii, każdy, kto pracuje w oparciu o umowę pisemną bądź ustną (wykonując pracę dla kogoś). Nie ma znaczenia, w jaki sposób pracownik jest wynagradzany: godzinowo, dziennie, tygodniowo, czy miesięcznie, zawsze musi otrzymać wynagrodzenie powyżej stawki minimalnej odpowiedniej dla danej grupy wiekowej. Podobne zasady dotyczą pracy w rolnictwie. Żadna z osób pracujących w rolnictwie nie może być opłacana poniżej stawki minimalnej. W niektórych przypadkach robotnik rolny otrzymuje wyższe wynagrodzenie, gdyż odpowiada mu odpowiednio wyższa stawka minimalna stosowana w rolnictwie.

Za pracę akordową pracownik powinien otrzymać wynagrodzenie stosowne do ilości wykonanej pracy (wykonanych produktów), nie mniejsze niż iloczyn czasu pracy i minimalnej stawki godzinowej.

Zasady zatrudniania pracowników zarówno pełnoetatowych, jak i pracujących w niepełnym wymiarze godzin przewidują informowanie pracobiorców w formie pisemnej o generalnych warunkach zatrudnienia takich jak: stanowisko, wysokość wynagrodzenia, godziny pracy, dni wolne od pracy, świadczenia emerytalne i przysługujące w wypadku choroby, okres wypowiedzenia i zasady postępowania dyscyplinarnego.

Personel szczebli kierowniczych i członkowie zarządu zatrudniani są na bazie szczegółowych umów o pracę.

Podstawowe regulacje związane z czasem pracy obowiązujące w Wielkiej Brytanii:

- a) przeciętnie zatrudnienie nie może przekraczać 48 godzin tygodniowo,
- b) przeciętny czas zatrudnienia jest liczony zazwyczaj z 17 kolejnych tygodni,
- c) do czasu pracy zalicza się czas przejazdów i szkoleń związanych z wykonywaną pracą,
- d) do czasu pracy nie zalicza się przerw na lunch,
- e) pracownicy mogą zgodzić się na dłuższy od 48 godzinnego tydzień pracy. Zgoda ta musi mieć charakter pisemny i być podpisana przez pracownika. W każdej chwili pracownik może wycofać się z tego porozumienia z zachowaniem okresu wypowiedzenia (7 dni do 3 miesięcy).

Zatrudnianie cudzoziemców

Obywatele krajów Unii Europejskiej przybywający do Wielkiej Brytanii z zamiarem podjęcia działalności gospodarczej nie są zobowiązani do uzyskiwania zezwolenia na wjazd (entry permit), gdyż nie podlegają kontroli imigracyjnej.

Natomiast obywatele spoza Krajów Unii Europejskiej odwiedzający Wielką Brytanię w celu przeprowadzenia rozmów handlowych, czy też zawarcia transakcji i których okres pobytu nie przekracza 6 miesięcy nie muszą uzyskiwać zezwolenia na wjazd, lecz jedynie wizę wjazdową, jeżeli podlegają obowiązkowi wizowemu. Każda osoba z każdego kraju Unii Europejskiej ma prawo podjąć pracę w Wielkiej Brytanii, na takich samych warunkach jak obywatele brytyjscy. Jedynym wymogiem jest odpowiednia znajomość języka angielskiego. Zezwolenie na pracę nie jest wymagane od obywateli z UE. Osoby zamierzające przybyć do Wielkiej Brytanii w celu podjęcia pracy są zobowiązane do wcześniejszego uzyskania pozwolenia na pracę oraz ewentualnie wizy pobytowej w ambasadach brytyjskich lub ich wydziałach konsularnych. Przybywający z krajów spoza Unii Europejskiej podlegają przepisom kontroli imigracyjnej. Każdorazowo o wydanie zezwolenia na pracę wnioskuje przyszły pracodawca, a cała procedura trwa nie krócej niż 8 tygodni. Wniosek składany jest na określonego z nazwiska przyszłego zatrudnionego, na określone stanowisko i u określonego pracodawcy.

Zezwolenie jest dokumentem wystawianym imiennie po stwierdzeniu, że:

1. istnieje rzeczywiście wolne miejsce pracy,
2. nie ma możliwości zatrudnienia na wakujące stanowisko odpowiedniego pod względem kwalifikacji pracownika brytyjskiego lub pochodzącego z innego kraju Unii Europejskiej.

Pracodawca jest także zobowiązany do przeanalizowania możliwości, czy wolne miejsce pracy nie może zostać wypełnione poprzez awansowanie lub dodatkowe przeszkolenie obecnie zatrudnionych. Zezwolenia na pracę są wydawane praktycznie tylko w odniesieniu do wysokich stanowisk, wymagających specjalnych kwalifikacji i doświadczenia, przy jednoczesnym założeniu, że warunki pracy i wynagrodzenia są porównywalne do oferowanych pracownikom brytyjskim. Osoby nie będące obywatelami krajów Unii Europejskiej i zamierzające przybyć do Wielkiej Brytanii w charakterze:

- ◆ przedstawicieli firm zagranicznych nie mających oddziałów, filii, ani innej formy własnej reprezentacji w Wielkiej Brytanii,
 - ◆ zatrudnionych we własnej nowo utworzonej firmie
- są zobowiązani do wcześniejszego uzyskania pozwolenia na wyjazd bez konieczności posiadania pozwolenia na podjęcie pracy.

Przy ubieganiu się o pozwolenie na wyjazd wymagane są następujące dokumenty:

1. potwierdzenie posiadania środków finansowych przywożonych z zamiarem zaangażowania w powstanie i funkcjonowanie nowej firmy – minimalna kwota do zainwestowania powinna wynosić 200 000 funtów i musi pozostawać pod pełną kontrolą i w dyspozycji osoby ubiegającej się, na inwestowanie środków finansowych w Wielkiej Brytanii, ani do przyjeżdżających w celu zawarcia transakcji handlowych,
2. potwierdzenie zdolności do ponoszenia odpowiedzialności za swoje przyszłe zobowiązania,
3. potwierdzenie faktu zatrudnienia w pełnym wymiarze w prowadzonej przez siebie przyszłej firmie,
4. potwierdzenie istnienia zapotrzebowania na usługi/wyroby/inwestycje nowej firmy,
5. potwierdzenie możliwości stworzenia nowych miejsc pracy.

W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o pozwolenie na wyjazd chce przyjechać do Wielkiej Brytanii z zamiarem przejęcia istniejącej firmy lub przyłączenia się do niej w charakterze wspólnika, wówczas jest zobowiązana udokumentować, że:

1. wysokość udziału w zyskach będzie wystarczająca dla pokrycia kosztów utrzymania danej osoby i członków rodziny,
2. świadczenie usług/podejmowanie inwestycji/, wytwarzanie produktów przyczyni się do powstania nowych miejsc pracy.

Dodatkowo wymagane jest przedstawienie:

1. informacji o sytuacji finansowej firmy (bilans otwarcia, stan zadłużenia, stan zapasów, ilość i wartość wpłaconych udziałów, projektowany rachunek wyników),
2. pisemne oświadczenie co do warunków przedsięwzięcia lub przyłączenia się do istniejącej firmy.

Użyteczne adresy

London Chamber of Commerce and Industry

33 Queen Street

London EC4R 1AP

tel. +44-20-7203 1828

fax +44-20-7489 0391

Kontakt: Ms Nicola Coan – Executive World Trade

British-Polish Chamber of Commerce

55 Prince's Gate

Exhibition Road

London SW7 2PG

tel. +44-20-7591 0057

fax +44-20-7591 0067

e-mail: bpcc@cwcom.net

Kontakt: Mrs Beata Wyneczenko – Business Development Manager

Polish Business Club

Park Royal Business Center

Suite 28, Park Royal House

23 Park Royal Road

London NW 10 7JH

tel. +44-20-8961 4114

fax +44-20-8961 4113

e-mail: staff@polishbusiness.com.uk

Kontakt: Mr Arkadiusz M. Marczewski – President

Silesia Capital

148 Leadenhall Street

London EC3V 4QT

tel. +44-20-7645 8270

fax +44-20-7645 8271

e-mail: silesiacapital@hotmail.com

Kontakt: Ms Ela Mundy

British Trade International

Bay 769 Kingsgate House

66-74 Victoria Street

London SW1E 6SW

tel. +44-20-7215 8227
fax +44-20-7215 8161
e-mail: adam.robinski@lond04.dti.gov.uk
Kontakt: Mr Adam Robiński – Export Promotor Poland

Confederation of British Industry

Centre Point
103 New Oxford Street
London WC1A 1DU
tel. +44-20-7375 8176
fax +44-20-7836 1972
Kontakt: Ms Pauline Shearman – Head, European Department

The British Importers Association

Suite 8, Castle House
25 Castlereagh Street
London W1H 5YR
tel. +44-20-7258 3999
fax +44-20 7724 5055
Kontakt: Mr Mike Hodge – Chairman

The British Importers Bureau

Trident House
11 Catford Broadway
London SE6 4SP
tel. +44-20- 8314 1909
fax +44-20- 8314 1933
e-mail: britishimportersbureau@yahoo.co.uk
Kontakt: Mr Peter Andrews – Commercial Director

Polish-Btirish Market Specialists

Algo Business Centre
Glenearn Rd
Perth PH2 ONL
e-mail: intertrade@mcmail.com
Kontakt: Mr Wiesław Chodyniecki

Konsulaty RP w Wielkiej Brytanii

Konsulat Generalny

73 New Cavendish Street, London W1N 8LS.

tel.: 020-758-004-75, 020-758-004-76; fax 020-732-323-20

Konsulat w Bristolu

Konsul Honorowy: Ireneusz G. Peszyński

19 Whiteladies Rd., Clifton, Bristol BS8 1

tel.: 0117-973-3233, 974-35-03; fax 0117-97-06-160

e-mail: george@property-sevices.co.uk

Konsulat Generalny

2 Kinnear Road, Edinburgh EH3 5PE

tel. (0-044 131) 552-0301; tel./fax 552-1086

modem (0.044131) 551-4562

<http://www.polconse.dircon.co.uk>

e-mail: polconse@dircon.co.uk

Konsulat w Gibraltarze

Konsul Honorowy: Anthony J.P.

Lombard 35, Governor's Parade, Gibraltar

tel. (350)745-93; fax 794-91

Konsulat w Hull

Konsul Honorowy: Joseph R. Carby-Hall

41, North Bar Without, Beverley, East Yorkshire, HU17 7 AG

tel. (0.01482) 465799; fax 466-388

e-mail: J.R.Carby-Hall@aw.hull.ac.uk

Konsulat w Kidderminster

Konsul Honorowy: Michael M.G. Oborski

6, Osborne Close, Kidderminster, Worcs DY10 3YY

tel.: (0.01562) 63-05-23; fax 861-145

<http://members.tripod.com/~oboofcom/index.htm>

e-mail: consul@oboofcom.demon.co.uk

Konsulat w Sheffield

Konsul Honorowy: Dr Graham E. White

4 Palmerston Road, Sheffield S10 2TE

tel. (0114) 2766513; fax 2368819

<http://www.shef.ac.uk/uni/projects/pc>

e-mail: G.E.White@Sheffield.ac.uk

WŁOCHY

Podstawowe informacje:

Terytorium: 301 266 km²

Liczba ludności: 57,47 mln

Stolica: Rzym

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne za rok 2000:

PKB – 2,8%

Inflacja: 2,2%

Wskaźnik bezrobocia: 10,9%

Eksport: 249,30 mld euro (1999)

Import: 215,14 mld euro (1999)

Regulacje prawne w zakresie zakładania firmy na terytorium Włoch

Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Wszystkie osoby fizyczne i prawne prowadzące działalność gospodarczą we Włoszech muszą być zarejestrowane w lokalnych izbach przemysłowo-handlowo-rolniczych.

Każda firma (włoska i zagraniczna), która chce rozpocząć działalność gospodarczą we Włoszech musi zarejestrować się w Rejestrze Firm (Registro delle Imprese), który to rejestr znajduje się w izbach przemysłowo-handlowo-rolniczych w każdym okręgu.

Osoba mieszkająca w kraju Unii Europejskiej i chcąca pracować we Włoszech lub sprzedawać tam swoje produkty nie potrzebuje specjalnych pozwoleń na prowadzenie tego typu działalności.

Nazwa firmy może zostać wpisana do właściwego rejestru w izbie przemysłowo-handlowo-rolniczej.

Włoskie prawo ustanawia wymóg rejestracji w izbie przemysłowo-handlowo-rolniczej (art. 2 prawa n. 443/1985). Wszystkiego rodzaju przedsię-

biorstwa i przedsiębiorcy, którzy chcą prowadzić działalność we Włoszech muszą zarejestrować się na Prowincjonalnej Liście Spisu Przedsiębiorstw (provinciale delle imprese artigiane). Rejestr przechowywany jest przez Prowincjonalną Komisję Przedsiębiorstw (Provincial Commissions of Craftsmanship).

W przeciągu 30 dni od daty rozpoczęcia działalności przedsiębiorca zobowiązany jest do podania (wpisując to na Prowincjonalną Listę Spisu Przedsiębiorstw):

- numeru narodowego ubezpieczenia,
- wymaganych formularzy,
- numeru podatku VAT,
- kopii pozwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej,
- kopii zgody utworzenia spółki.

Po wpisaniu na Listę Przedsiębiorstw, firma otrzymuje numer, który powinien być podawany na każdym dokumencie firmy.

Wpis na Listę Przedsiębiorstw ustanawia kolejny obowiązkowy i automatyczny wpis do odpowiedniego działu w Rejestrze Firm.

Mieszkańcy krajów europejskich, którzy chcą prowadzić działalność we Włoszech muszą zarejestrować się na Liście Przedsiębiorstw. Rejestracja takiego przedsiębiorstwa jest możliwa tylko wtedy, gdy dana osoba posiada i spełnia wymagania obowiązujące w kraju macierzystym i dotyczące danej działalności. Może to być np. certyfikat Europejski wydany w kraju macierzystym.

Przedsiębiorca zagraniczny na terytorium Włoch może prowadzić firmę w formie:

- spółki (akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością),
- oddziału,
- agendy.

Wpis do rejestru spółek z ograniczoną odpowiedzialnością

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością muszą zostać wpisane do Rejestru Przedsiębiorstw, który znajduje się w regionalnych oddziałach izb przemysłowo-handlowo-rolniczych.

Na Regionalną Listę Przedsiębiorstw mogą być wpisane tylko spółki cywilne. Ostatnio prawo nr 133/1997 ustanowiło, że spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą zostać wpisane na Regionalną Listę Przedsiębiorstw tylko w przypadku, gdy właścicielem spółki jest jedna osoba.

Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej

Prawie każdy rodzaj działalności gospodarczej klasyfikuje jakieś pozwolenie ustanowione przez włoskie prawo.

Rejestracja w Rejestrze Handlu lub Rejestrze Firm

Każdego rodzaju firma włoska i zagraniczna chcąc rozpocząć działalność gospodarczą we Włoszech musi zarejestrować się w Rejestrze Firm, który znajduje się w Biurze Rejestru Firm (Ufficio del registro delle imprese), które to biuro z kolei znajduje się w każdym oddziale izby przemysłowo-handlowo-rolniczej.

Przedsiębiorca musi złożyć odpowiedni formularz w Biurze Rejestru Firm znajdującym się w najbliższym oddziale izby przemysłowo-handlowo-rolniczej w okręgu, w którym zamierza prowadzić działalność gospodarczą. Rejestracja na Liście Przedsiębiorstw automatycznie zezwala na wpis do Rejestru Firm.

Obowiązkowa rejestracja i członkostwo

Osoba, która chce przenieść swoją firmę do Włoch, zanim rozpocznie działalność, musi poinformować INAIL o liczbie pracowników i ich danych osobowych.

Formularze składane są w oddziale INAIL, w regionie w którym będzie się prowadziło działalność gospodarczą.

Prawo nr 626/1994 nakłada obowiązek na wszystkie przedsiębiorstwa, które zatrudniają pracowników, wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo pracy. W firmie zatrudniającej mniej niż 30 osób, pracodawca może być osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo pracy.

Fakt rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej musi zostać również zgłoszony do INPS (Krajowy Instytut Ubezpieczeń Społecznych), w celu ubezpieczenia pracowników na wypadek choroby, leczenia oraz emerytury.

System podatkowy

Rejestracja w Urzędzie Podatkowym

Księgi podatkowe muszą zawierać następujące informacje:

- przedsiębiorstwo publiczne czy prywatne,
- spółka cywilna czy z ograniczoną odpowiedzialnością,
- osoba, która założyła przedsiębiorstwo,
- rodzaj płaconego podatku.

Włoskie prawo przewiduje trzy różne księgi rachunkowe, w zależności od rodzaju przedsiębiorstwa i rodzaju prowadzonej działalności:

- normalna księga rachunkowa obowiązuje spółki cywilne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, instytucje nie nastawione na zysk, przedsiębiorstwa, których zarobek w ciągu ostatniego roku przekroczył 185 924 eur (firmy usługowe) lub 516 456 eur (firmy handlowe i produkcyjne),
- podstawowa księga rachunkowa obowiązuje spółki cywilne, których zarobek w ciągu ostatniego roku był mniejszy niż 185 924 eur (firmy usługowe) i 516 456 (firmy handlowe i produkcyjne),
- uproszczona księga rachunkowa obowiązuje firmy małe, firmy jednoosobowe, które zostały utworzone na podstawie art. 3 prawa nr 662/1996.

W księgach podstawowych obowiązkowe jest prowadzenie księgi VAT-u i księgi wpływów (Libro dei cespiti ammortizzabili). W normalnej księdze rachunkowej obowiązkowo trzeba prowadzić pełną księgowość, odnotowując codzienne wpływy i wydatki, opracowując roczny bilans i rachunek zysków i strat.

Księgi rachunkowe trzymane są przez 10 lat.

Podatek dochodowy od firm

Podatek dochodowy od firm jest pobierany na dwóch poziomach. Standardowa stawka krajowa wynosi 37% i dodatkowo firma płaci podatek w wysokości 4,25% na szczeblu lokalnym. Wiele firm korzysta z ulg i obniżek podstawowej stawki podatku.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Stawka podatku dochodowego od osób fizycznych wynosi od 18,5% do 45,5% i przedstawia się następująco:

	ILT (million)	ILT (million)	%
1	0	15	18,5
2	15	30	26,5
3	30	60	33,5
4	60	135	39,5
5	135	powyżej	45,5

Podatek od towarów i usług VAT

Podatek VAT jest obowiązkowy dla każdego rodzaju działalności wykonywanej we Włoszech.

Przedsiębiorca na początku swojej działalności powinien skontaktować się z odpowiednim biurem (Ufficio Imposte) i otrzymać numer do podatku VAT.

Firmy indywidualne mogą ubiegać się o VAT w oddziałach odpowiednich instytucji w swoich regionach.

Korporacje mogą ubiegać się o VAT w miejscu, gdzie korporacja ma zarejestrowaną siedzibę.

Standardowa stawka podatku VAT wynosi 20%. Na wybrane produkty i usługi obowiązują niższe stawki podatku. Przykładowo:

- 10% – usługi telekomunikacyjne państwowe, tekstylia, obuwie, transport pasażerski, usługi hotelowe,
- 4% – niektóre artykuły spożywcze, produkty farmaceutyczne, wyposażenie medyczne,
- 0% – transport publiczny.

Podatek akcyzowy

Tym podatkiem objęte są towary takie, jak: alkohole, papierosy, benzyna, samochody.

Inne podatki:

— podatek od nieruchomości – od 0,4 do 0,7%.

System ubezpieczeń społecznych

Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne dla osób prowadzących działalność gospodarczą

Osoby prowadzące działalność gospodarczą muszą na początku swojej działalności zgłosić się do INAIL (Krajowy Instytut Ubezpieczeniowy) i wypełnić odpowiedni formularz. Formularz można otrzymać i złożyć w regionalnym oddziale INAIL. Standardowa stawka na ubezpieczenie społeczne wynosi 52,25% wynagrodzenia brutto.

Zagadnienia prawa pracy

Godziny pracy: od 30 do 40 godzin tygodniowo.

W południe w miastach i wioskach zamiera ruch – rozpoczyna się pora sjeisty, która trwa od 14 godz. lub 15 godz.

Dopuszcza się pracę w godzinach nadliczbowych, maksymalnie 2 godziny w ciągu jednego dnia, 12 godzin w ciągu tygodnia (170 godzin w ciągu roku).

Wysokość minimalnego wynagrodzenia jest ustalana w porozumieniach branżowych. Wysokość minimalnego wynagrodzenia zależna jest od sektora gospodarki.

Zatrudnianie cudzoziemców

Mieszkańcy EU mają prawo uzyskać pozwolenie na pobyt we Włoszech (permesso di residenza). Pozwolenie takie jest ważne przez 5 lat. W przeciągu 8 dni od przybycia osoba powinna ubiegać się o takie pozwolenie w lokalnym oddziale policji.

Mieszkańcy UE nie potrzebują żadnych zezwoleń na pracę we Włoszech.

Obywatele innych państw muszą zgłosić się na posterunek policji i tam zgłosić swój przyjazd. Następnie mogą ubiegać się o pozwolenie na pracę. Pozwolenie jest wydawane na 2 lata z możliwością przedłużenia.

Użyteczne adresy:

Izba Przemysłowo-Handlowo-Rolnicza

Via de Burro 147; 0186 Roma

tel.: 06 520821, 06 5282469

e-mail: unioncamere@unioncamere.it

www.unioncamere.it

Związki Rzemieślników i Przedsiębiorstw

Confederazione nazionale dell'artigianato e della piccola e media impresa (CNA)

Via G.A. Guattani 13; 00161 Roma

tel. 06 441881; fax 06 44249513

e-mail: cna@cna.it; www.cna.it

Wydział Ekonomiczno-Handlowy Ambasady Polskiej

Via Olona 2/4

00198 Rzym

tel. +39 06.8541128

fax +39 06.8553391

e-mail brhroma@micanet.it

www.brhrzym.it

Konsulat Generalny RP w Mediolanie

Corso Vercelli 56

20145 Mediolan

tel.: +39 02.48018978, 02.48019084, 02.48019312

fax +39 02.48020345

e-mail milanokg@iol.it

Biuro Handlowe przy Konsulacie RP w Mediolanie:

tel./fax: +39 02.48194785, 02.48194975

Instytut Polski

Via V.Colonna 1

00193 Rzym

tel. +39 06.36000723, fax +39 06.36000721

e-mail istituto.polacco@flashnet.it

Włosko-Polska Izba Handlowa

Via Sardegna 39

20146 Mediolan

tel. +39 02 4699299, fax +39 02 4699899

Włoski Instytut Handlu Zagranicznego – Invest in Italy

Via Liszt 21

144 Rzym

tel. + 39 06 59921, fax +39 06 59926002

www.ice.it

Institute for Industrial Promotion

Corso Vittorio Emanuele 20/A

70122 Bari

tel. +390 80 5243300, fax +390 80 5243326

Institute for Industrial Promotion

Piazza Meda 3

20121 Mediolan

tel. +390 2 76012159, fax +390 2 76006650

Wejście Polski do UE

– znaczenie dla polskich firm

Sytuacja prawna i gospodarcza polskich przedsiębiorstw ulegnie zasadniczej zmianie po wejściu naszego kraju do Unii Europejskiej. Z jednej strony polscy przedsiębiorcy i zarządzane przez nich firmy będą mogły korzystać z dobrodziejstw, jakie daje Jednolity Rynek Wewnętrzny Unii Europejskiej, a z drugiej strony będą zobowiązane do przestrzegania reguł wspólnotowych.

Udział we wspólnym rynku Unii Europejskiej będzie oznaczał dla polskich przedsiębiorstw:

1. możliwość zbywania towarów na terytorium całej Wspólnoty (korzystając z zasady swobodnego przepływu towarów),
2. likwidację kontroli granicznych i opłat celnych przy eksporcie towaru do danego kraju członkowskiego,
3. podniesienie jakości produkowanych wyrobów,
4. wprowadzanie nowych technologii – korzystanie z programów wspierających rozwój nowoczesnych technologii,
5. podniesienie jakości oferowanych usług i dostosowanie ich poziomu do oczekiwań odbiorców,
6. stosowanie tych samych badań i certyfikatów do towarów wprowadzanych na wspólny rynek,
7. produkowanie wyrobów z wykorzystaniem i stosowaniem zharmonizowanych norm unijnych – jednolite wymogi co do bezpieczeństwa produktów,
8. łatwiejszy dostęp do specjalistów i ekspertów posiadających wysokie kwalifikacje.

Udział w Jednolitym Rynku UE będzie wymagał od wielu firm zmian w zakresie standardów zarządzania i podniesienia konkurencyjności, aby móc rywalizować ze sprawnie funkcjonującymi przedsiębiorstwami w krajach UE. Jedną z zasadniczych zasad obowiązujących na terytorium Wspólnoty

jest prawo wejścia i pobytu na terytorium państwa członkowskiego. Oznacza ono, że pracownicy firm, będący obywatelami kraju członkowskiego, mają prawo do swobodnego przemieszczania się, podejmowania pracy lub działalności gospodarczej w dowolnym kraju członkowskim. Jedynym wymaganiem jest okazanie paszportu lub też innego dokumentu potwierdzającego tożsamość. Kwestie związane z dopuszczeniem do pełnego korzystania z prawa wejścia i pobytu są negocjowane przez nasz kraj ze Wspólnotami Europejskimi.

Sytuacja prawna polskich przedsiębiorstw po wstąpieniu naszego kraju do Unii Europejskiej będzie się zmieniać i dostosowywać do wymagań obowiązujących w państwach członkowskich Wspólnoty.

Instytucje pierwszego kontaktu

Ambasady państw Unii Europejskiej w Polsce

Przedstawiamy dane adresowe placówek dyplomatycznych krajów Unii Europejskiej w Polsce. Wydziały handlowe tych placówek udzielają odpowiedzi na zapytania polskich przedsiębiorców i osób fizycznych.

Ambasada Republiki Austrii

ul. Gagarina 34
00-748 Warszawa
tel. +4822 8410081-84
fax +4822 8410085
e-mail: austria@it.com.pl

Ambasada Belgii

Pałac Mniszek
ul. Senatorska 34
00-095 Warszawa
tel: +22/827 02 33 or 34
fax: +22/828 57 11
e-mail: warsaw@diplobel.org

Ambasada Królestwa Danii

ul. Rakowiecka 19
02-517 Warszawa
tel. +4822 482600
fax +4822 487580
e-mail: imbdk@it.com.pl

Ambasada Republiki Finlandii

ul. Chopina 4/8
00-559 Warszawa
tel. +4822 6294091
fax +4822 6213442
e-mail: sanomat.var@formin.fi

Ambasada Republiki Francuskiej

ul. Puławska 17
02-515 Warszawa
tel. +4822 5293000
fax +4822 5293002
e-mail: varsovie@dree.org
www.france.pl

Ambasada Republiki Grecji

ul. Górnośląska 35
00-432 Warszawa
tel. (+48 22) 6229460
fax: (+48 22) 6229464
e-mail: embassy@greece.pl

Ambasada Królestwa Hiszpanii

ul. Myśliwiecka 4
00-459 Warszawa
tel. +4822 6224250
fax +4822 6225408

Ambasada Królestwa Holandii

ul. Chocimska 6
00-791 Warszawa
tel. +4822 8492351
fax +4822 8488345
e-mail: nlgovwar@ikp.pl

Ambasada Irlandii

ul. Humańska 10
00-789 Warszawa
tel.: 4822 - 849 66 33 / 849 66 55
fax: 4822 - 849 84 31
e-mail: ambasada@irlandia.pl
www.irlandia.pl

Konsul Honorowy Wielkiego Księstwa Luksemburga

ul. Żelazna 28/30
00-832 Warszawa
tel. +4822 8206100
fax +4822 8206199

Ambasada Republiki Federalnej Niemiec

ul. Dąbrowiecka 30
03-932 Warszawa
tel. +4822 6173011
fax +4822 6173582
e-mail: germ.emb@zigzag.pl

Ambasada Republiki Portugalskiej

ul. Zwycięzców 12
03-941 Warszawa
tel. +4822 6176021
fax +4822 6174498

Ambasada Królestwa Szwecji

ul. Bagatela 3
00-585 Warszawa
tel. +4822 6408900
fax +4822 6408983
e-mail: ambasada.warszawa@foreign.ministry.se

**Ambasada Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii
i Irlandii Północnej**

Al. Róż 1
00-556 Warszawa
tel. +4822 6281001
fax +4822 6217161
e-mail: brite mb@it.com.pl
www.brite mb.it.pl

Ambasada Republiki Włoskiej

pl. Dąbrowskiego 6
00-055 Warszawa
tel. +4822 8263471
fax +4822 8278507
e-mail: ambvars@media.net.com.pl¹

¹ Źródła informacji o Unii Europejskiej, wyd. Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej, Warszawa 2000.

Centra Euro Info

Projekt Euro Info Centres (EIC) powstał w Komisji Wspólnot Europejskich w 1986 roku jako jeden z kluczowych elementów polityki wspierania małych i średnich przedsiębiorstw. Celem projektu było stworzenie narzędzia do komunikacji pomiędzy Komisją Europejską a małymi i średnimi firmami oraz udzielenie pomocy przedsiębiorcom pragnącym dostosować się do szybko zmieniającej się rzeczywistości ekonomicznej.

Atutem Centrów Euro Info jest ich jednoczesny kontakt z przedstawicielami Komisji Europejskiej i przedsiębiorcami z całej Europy. Euro Info Centres stają się naturalnym pośrednikiem umożliwiającym instytucjom centralnym Unii Europejskiej pełniejszą orientację w potrzebach małych i średnich przedsiębiorstw, zaś przedsiębiorcom służą jako dostępne źródło informacji o unijnych programach i możliwościach ich wykorzystania. Centra Euro Info są afiliowane przy organizacjach wspierających rozwój gospodarczy, takich jak izby przemysłowo-handlowe, agencje rozwoju regionalnego, centra wspierania przedsiębiorczości, itp. Działają one na zasadzie non-profit. Centra są współfinansowane przez Komisję Europejską i instytucje afiliujące.

Obecnie działa blisko 300 Euro Info Centres w Europie i krajach basenu Morza Śródziemnego. Euro Info to więcej niż pojedyncze ośrodki rozmieszczone w różnych krajach i regionach. Wyjątkowa wartość i możliwości sieci Euro Info Centres wypływają ze ścisłej współpracy ośrodków. Wszystkie biura mogą się komunikować dzięki wewnętrznemu systemowi poczty elektronicznej VANS. Umożliwia on stałe połączenie między ośrodkami oraz szybkie przekazywanie i uzyskiwanie informacji.

Od 1999 roku w Polsce działa 12 ośrodków Euro Info Centres, zlokalizowanych przy instytucjach otoczenia biznesu takich jak fundacje, izby handlowe, stowarzyszenia.

Adresy polskich placówek Euro Info Centres:

Euro Info Centre PL-405 przy Funduszu Współpracy

ul. Książęca 4 (Centrum Giełdowe), 00-498 **Warszawa**

tel. (22) 537 76 78, 537 76 79, Fax (22) 537 76 80

e-mail:euoinfo@cofund.org.pl

**Euro Info Centre PL-406 przy Fundacji
„Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości”**

ul. Częstochowska 25, 62-800 Kalisz
tel./fax: 0-62 767 23 43,
e-mail: euroinfo@kip.kalisz.pl

**Euro Info Centre PL-407 przy Zachodniopomorskim Stowarzyszeniu
Rozwoju Gospodarczego**

ul. Kolumba 86, 70-035 Szczecin
tel. 0-91 433 02 20, fax 0-91 433 02 66
e-mail: euroinfo@aci.com.pl

**Euro Info Centre PL-408 przy Staropolskiej Izbie
Przemysłowo-Handlowej,**

ul. Sienkiewicza 53, 25-002 Kielce
tel./fax 0-41 368 02 78, tel. 344 43 92, fax 0-41 344 43 92
e-mail: eickielce@siph.com.pl

**Euro Info Centre PL-409 przy Dolnośląskiej Agencji
Rozwoju Regionalnego SA**

ul. Wysockiego 10, 58-300 Wałbrzych
tel./fax 0-74 843 49 12
e-mail: eic@darr.pl

**Euro Info Centre PL-410 przy Stowarzyszeniu
Promocji Przedsiębiorczości,**

ul. Słowackiego 7a, 35-060 Rzeszów
tel./fax 0-17 852 49 75
e-mail: euro@intertele.pl

**Euro Info Centre PL-411 przy Podlaskiej Fundacji
Rozwoju Regionalnego**

ul. Starobojarska 15, 15-073 Białystok
tel.: 0-85 732 80 61, 732 80 77, fax 0-85 732 38 21
e-mail: euroinfo@pfr.bialystok.pl

**Euro Info Centre PL-412 przy Górnośląskiej Agencji
Rozwoju Regionalnego SA**

ul. Wita Stwosza 31, 40-042 Katowice
tel.: 0-32 257 95 40, 257 95 28, fax: 0-32 257 95 29
e-mail: euroinfo@garr.com.pl

**Euro Info Centre PL-413 przy Izbie
Przemysłowo-Handlowej w Krakowie**

ul. Floriańska 3, 31-019 **Kraków**

tel.: 0-12 422 89 07, 292 05 63 , fax: 0-12 422 55 67,

e-mail: eicpl413@iph.krakow.pl

**Euro Info Centre PL-414 przy Toruńskiej Agencji
Rozwoju Regionalnego SA**

ul. Kopernika 4, 87-100 **Toruń**

tel./fax 0-56 663 54 33,

e-mail: eic_torun@gapp.pl

**Euro Info Centre PL-415 przy Stowarzyszeniu
„Wolna Przedsiębiorczość”**

ul. Matejki 6, 80-232 **Gdańsk**

tel. 0-58 347 03 40, fax 0-58 347 03 41

e-mail: poczta@euroinfo.gda.pl

**Euro Info Centre PL-416 przy Lubelskiej Fundacji Rozwoju,
Rynek 7, 20-111 **Lublin****

tel. 0-81 534 50 02, fax: 0-81 534 50 02

e-mail: eic@lfr.lublin.pl

Informacje o aktualnej ofercie Centrów Euro Info można uzyskać na stronie internetowej:

www.euroinfo.org.pl

Bibliografia

1. *EU Guide* – Euro Info Centre Viborg, 2000
2. *The EU Business Incentives Report*, volume 7 – issue 1, 2001
3. *Źródła informacji o Unii Europejskiej*, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej, Warszawa, 2000
4. *Rynek niemiecki – poradnik dla eksporterów*, Polsko-Niemieckie Towarzystwo Wspierania Gospodarki SA, 2001
5. *Prawo Unii Europejskiej*, INFOR, nr 5 wrzesień/październik 2000
6. *Układ Europejski*, wydany w polskiej wersji językowej przez Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa 2000